

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

UMT – POLY Journal

ISSN: 2673-0618

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2

กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

Vol.20(2) July - December 2023

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566)

Vol. 20(2) July – December 2023

ISSN 2673-0618

www.umt.ac.th

สารบัญ

ชื่อบทความ	หน้า
• การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 <i>อมเรศ จิตระรักษ และพงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์</i>	1-18
• การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” สำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกร โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี <i>นนทพร ขอบตะคุ, นวลศรี สงสม และบุญญาพร เชื้อสมพงษ์</i>	19-30
• ศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน <i>สุภาพ อัครปฐมวงศ์, ฤชฎา สังขมณี, ปรานี ตรีทศกุล, อโนชา ไรจนพานิช, หุดา วงษ์ยิ้ม, รุ่งลักษณ์ รอดคำ, วรางคณา จิตราภรณ์, อภิญญา วิเศษสิงห์ และขวัญฉัตร วงศ์จันทร์ทิพย์</i>	31-43
• ความต้องการงานชุมชนสัมพันธ์ของประชาชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ <i>เปรมินทร์ ทับแก้ว, อภิรดา นามแสง และวราภรณ์ เต็มแก้ว</i>	44-55
• การบริหารต้นทุนและผลตอบแทนสมัยใหม่ของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดกาฬสินธุ์ <i>มารุต พลรักษา และจุฑามาศ สุนทร</i>	56-68
• การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต: กรณีศึกษาสร้างเครือข่ายการทำนํ้ามันเหลืองสมุนไพร <i>ธราดล หิตอักษร</i>	69-78
• ศักยภาพชุมชนในการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช <i>ภฤศธร ฤทธิมนตร์ สิมิค, ปุณยวีร์ ศรีรัตน์, ประนอม การชนะนันท และศรวิไล นวกัณห์วรกุล</i>	79-91
• การพัฒนาผลิตภัณฑ์พืชขัดแต่งจากมะเดื่อฝรั่ง <i>ศิรินาย เปี้ยตัน, ชนัญพัทธ์ โพธิ์มูล, และวรวลัญช์ วงศ์ชมภู</i>	92-100
• การกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลประกอบการธุรกิจ <i>เข็มทอง แก้วประทุม, ดวงตา อ่อนเวียง และเชิดชัย ชันธันภา</i>	101-121
• ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรที่มีต่อสมรรถนะผู้ประกอบการ และผลการประกอบการของธุรกิจ SMEs <i>สิริรัตน์ ทองบุรี, วีระศักดิ์ จินารัตน์, วีระกิตติ์ เอกอัครวิจิตร และพจน์ ยงสกุลโรจน์</i>	122-138
• ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ ความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร: หลักฐานเชิงประจักษ์ กลุ่มบริษัทดัชนี SET 50 <i>พิชญา อัมจักร และสุภาพร ทองสร้อย</i>	139-152
• คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี <i>ปภาพพล เต็มธีรกิจ</i>	153-162

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น (เดิมชื่อ วารสารโพลิเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นวารสารวิชาการระดับชาติที่อยู่ในฐานข้อมูล TC12 จัดทำขึ้นปีละ 2 ฉบับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและแลกเปลี่ยนความรู้ของนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกประเทศ หลากหลายสาขาวิชา และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและนักวิชาการได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วารสารวิชาการได้ดำเนินการตีพิมพ์บทความตามสาขาวิชาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการ และเพื่อเผยแพร่ผลงานอันเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และการพัฒนานโยบายสำคัญของสังคม ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งวารสารปีที่ 20 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2566 ได้รวบรวมบทความที่ทันสมัยจากสาขาวิชาต่างๆ ไว้อย่างหลากหลายจากนักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับปริญญาเอกและปริญญาโทจากสถาบันการศึกษาชั้นนำต่างๆ โดยมีบทความเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาประเทศ เช่น ศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ทางกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความจากวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งในทางวิชาการและวิชาชีพ และหากผู้เขียนหรือผู้อ่านต้องการส่งบทความที่เป็นประโยชน์หรือมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อวารสารฉบับนี้สามารถส่งข้อเสนอแนะมาที่เบอร์โทรศัพท์ 098-1138268 หรืออีเมล umtpoly.journal@umt.ac.th เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวารสารฯ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

“Imagine Beyond Knowledge”

“จินตนาการนำความรู้”

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ จินรัตน์

บรรณาธิการ

ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มีประวัติอันยาวนานในการทุ่มเทให้กับงานบริการ ด้านการศึกษาแก่ประชาชนและชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี โดยเริ่มมาจากโรงเรียนเทคนิคสิทธิดรรณและในปี พ.ศ. 2526 เริ่มก่อตั้งโรงเรียนโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อดำเนินรอยตามในการบริการด้านการศึกษาก่อตั้งโรงเรียนโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ยังคงไว้ซึ่งอุดมการณ์เดิม และก่อตั้งวิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี

ด้วยวิสัยทัศน์ที่จะเป็นสถาบันชั้นนำในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2548 สภามหาวิทยาลัยดำเนินการเสนอเอกสารและหลักฐานแสดงความพร้อมด้านต่างๆ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อขอเปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยได้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อสถานอุดมศึกษาเอกชนเป็น “มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น” เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2552 และในปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรระยะสั้น 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรกัญชาศาสตร์ และหลักสูตรโหราศาสตร์และการพยากรณ์ ระดับปริญญาตรี 9 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการ สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์ สาขาบัญชี สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตมี 1 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาชีพรู ระดับปริญญาโทมี 5 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขารัฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการระบบสุขภาพปฐมภูมิ และสาขาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอน และระดับปริญญาเอกมี 3 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ และสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในตัวเมืองจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและการกีฬาบริการแก่นักศึกษา และมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์นได้ขยายการบริการด้านการศึกษาให้กับชุมชนออกไปด้วยการก่อตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาโปลีเทคอำนาจเจริญ ณ จังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าถึงการศึกษาอย่างแท้จริง

ที่ตั้ง มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์นมีที่ตั้งอยู่พื้นที่สองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่ที่ตั้งตามคำขออนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัย อยู่เลขที่ 749/1 ถนนขยางกูร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พื้นที่ส่วนที่หนึ่งของมหาวิทยาลัยอยู่ติดกับถนน 4 ช่องจราจร ซึ่งเป็นเส้นทางจากจังหวัดอุบลราชธานีไปจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม ทิศเหนือติดกับโรงเรียนโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันตกติดกับชุมชนวัดหนองบัว ตั้งอยู่ห่างจากสถานีขนส่งจังหวัดอุบลราชธานี 2 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากท่าอากาศยานอุบลราชธานี 5 กิโลเมตร ส่วนที่สองเป็นพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยจัดซื้อเพิ่มเติม อยู่ในเขตตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ห่างจากพื้นที่ส่วนที่หนึ่ง 5.5 กิโลเมตร โทรศัพท์ 045-283772 เว็บไซต์ www.umat.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองคุณภาพบทความวิจัยและบทความวิชาการ
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนันท์ โชติวณิช

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐนัตถานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิดา ผาติเสนาะ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับทิมรักษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อชิป เกตุศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วรารัตน์ไชย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัส บุญเกียรติทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตชิน จิตติสุขพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี วีระวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภูสิงห์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติวัช บุญทวี

ศาสตราจารย์ ดร.ธรรมรัตน์ คุณตะเทพ

รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ รัตนธิกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา ดุสิตากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธี พิภูลทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชำนาญรบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย บุตรแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตยกุล ธานีสงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ เจริญศิริศักดิ์

ดร.ดิเรก พรสีมา

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ระดับนานาชาติ (International Peer Review)

Professor Andris Stelbovics, Ph.D. (Curtin University)

Professor Kevin Fynn, Ph.D. (Curtin University)

Professor Jim Mieniczakowski, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)

Professor Beena Giridharan, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)

Professor ClemKuek, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน (Peer Review)

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ จินารัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจน์ ยงสกุลโรจน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ จินารัตน์

ดร.พนมพร ช่างชิง

ดร.เปรมยุดา ลุสมบัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพร แสนทวีสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมานจิต ภิรมย์รัตน์

ดร.ชฎาศิริ อภินันท์เดชา

ดร.รพีพร ธงทอง

ดร.วิชาญ ไทยแท้

บทความวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อมเรศ จิตะรักษ์* และพงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์

นักศึกษาศาขการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

อีเมล: 64120610110@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มี 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ขั้นที่ 3 การนำเสนอ อภิปรายและเปรียบเทียบแนวคิดของนักเรียนในชั้นเรียน และขั้นที่ 4 การร่วมกันสรุปด้วยการเชื่อมโยงแนวคิดการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีค่าเท่ากับ 79.14 คิดเป็นร้อยละ 87.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 6.31 ซึ่งนักเรียนทุกคนมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มากกว่าร้อยละ 75

คำสำคัญ: ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์, วิธีการแบบเปิด, กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา

Received: July 6, 2023, Revised: July 28, 2023, Accepted: August 3, 2023

* Corresponding author

AN ACTION RESEARCH ON DEVELOPING THE LEARNING ACTIVITIES BY USING OPEN APPROACH SUPPLEMENTED WITH POLYA'S PROBLEM SOLVING PROCESS FOR PROMOTE PROBLEM SOLVING IN MATHEMATICAL ABILITY OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS

Ammaret Jitarak and Phongsak Srichan*

Master of Education (Educational Research and Evaluation)

Udon Thani Rajabhat University

E-mail: 64120610110@udru.ac.th

Abstract

The purposes of this action research were: 1) to develop learning activities by using open approach supplemented with Polya's problem solving process for promote problem solving in mathematical ability. 2) to study the results of developing problem solving in mathematical ability of students after organizing learning activities by teacher. The target groups consisted of Prathomsuksa 5 students, 7 students in total acquired by purposive sampling. The tools used in the research were classified into three categories: 1) the instruments for collecting data which contained lesson plans for the mathematics course. 2) tools for reflecting on operational results, namely, a form for recording the results of lesson plans, The Interview questions form for students, an observational form of learning activities behavior of teachers, students' learning behavior observation form, and tests at the end of the operating cycle. 3) The tools for research evaluation were the test form of students' problem solving in mathematical ability. The statistics to analyzed data were mean, percentage, standard deviation and development score.

The research results were the learning activities to promote problem solving in students' mathematical ability is the learning activities by using open approach supplemented with Polya's problem solving process, there are 4 important steps these include step 1 posing open-ended problem, step 2 students' self learning according to Polya's problem solving process, step 3 whole class discussion and comparison and step 4 summarization through connecting students ideas emerged in the classroom. Students had an average problem solving in mathematical ability score, the value was 79.14, representing 87.94% and the standard deviation was 6.31. All students had scores of problem solving in mathematical ability more than 75 percent.

Keywords: *problem solving in mathematical ability, Open Approach, Polya's problem solving process*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์ถือเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับความสำเร็จในการเรียนรู้เพราะวิชาคณิตศาสตร์มีส่วนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างเป็นระบบระเบียบ ส่งเสริมให้นักเรียนวิเคราะห์ถึงปัญหาได้อย่างถี่ถ้วนจนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาในโลกจริง เกิดเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชั้นเรียนประเทศไทยปัจจุบันนี้ถือเป็นช่วงวิกฤตทางการศึกษา เนื่องจากผลการทดสอบคุณภาพทางการศึกษาในระดับชาติรวมทั้งในระดับนานาชาติทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ตลอดระยะเวลาเกือบสองทศวรรษมีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ต่ำ แต่ไม่ได้แสดงว่า นักเรียนไทยมีศักยภาพต่ำ หรือเรียนรู้ไม่ได้ (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยแต่ละระดับชั้น และผลการประเมินการเรียนรู้คณิตศาสตร์จากการทดสอบระดับชาติ (NT) ของนักเรียนไทยมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำ และจากแนวโน้มคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาหลักของนักเรียนไทยเมื่อเทียบกับการประเมินคณิตศาสตร์ในการในโครงการ PISA ปีการศึกษา 2555 และ 2558 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของ OECD ทั้งยังมีผลการประเมินมีแนวโน้มต่ำลงเรื่อย ๆ ยิ่งในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของสังคมข่าวสารที่รวดเร็วเป็นพลวัต เกิดสังคมแห่งการแข่งขันเพื่อการพัฒนา สร้างสรรค์ การคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ คณิตศาสตร์จึงกลายเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญมาก เป็นแกนหลัก เพราะเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการศึกษาวิทยาศาสตร์ตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ทุกแขนง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) และแนวโน้มผลการประเมินคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทย ทำให้ทราบว่าความรู้และทักษะความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยก็ไม่ได้มีการพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) ซึ่งคือความสามารถที่ใช้หาวิธีการหรือกระบวนการเพื่อให้ได้คำตอบของปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยต้องใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ (ปรีชา เนาว์เย็นผล, 2544) ซึ่งการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จะต้องนำประสบการณ์เดิมมาวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาใหม่ ๆ เพื่อนำไปค้นหาวิธีการเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ (Perdikaris, 1993)

จากการสังเกตนักเรียนในบริบทของโรงเรียนผู้วิจัย พบว่า ในรายวิชาคณิตศาสตร์นักเรียนยังมีความปัญหาเกี่ยวกับการแสดงวิธีการหรือแนวคิดในการแก้ปัญหา นักเรียนมักต้องการให้ครูเขียนหรือบอกวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบเพื่อเป็นต้นแบบแล้วนำมาซึ่งคำตอบของปัญหานั้น ๆ สะท้อนให้เห็นว่าเป็นแนวทางการสอนแบบดั้งเดิม คือ เน้นการอธิบายการท่องจำ และการกระทำตาม ทำให้เมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเองนักเรียนที่หลงลืมหรือสับสนในวิธีการที่ครูทำเป็นต้นแบบ ก็จะสามารถแก้ไขปัญหามาในสถานการณ์ปัญหานั้นได้ นั่นคือขาดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับประเทศของโรงเรียนตกต่ำ แต่จริง ๆ แล้วการได้มาซึ่งคำตอบ ๆ หนึ่ง สามารถใช้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้หลากหลายวิธีการ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ นี้ก็สอดคล้องกับบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอน ในปีพุทธศักราช 2564

จากปัญหาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่กล่าวมาจึงสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอย่างเร่งด่วนซึ่งแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจคือ วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ที่เป็นนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องโดยใช้สถานการณ์ปัญหาปลายเปิดที่สอดคล้องกับโลกจริงของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด การเรียนรู้ของนักเรียนด้วยตนเอง

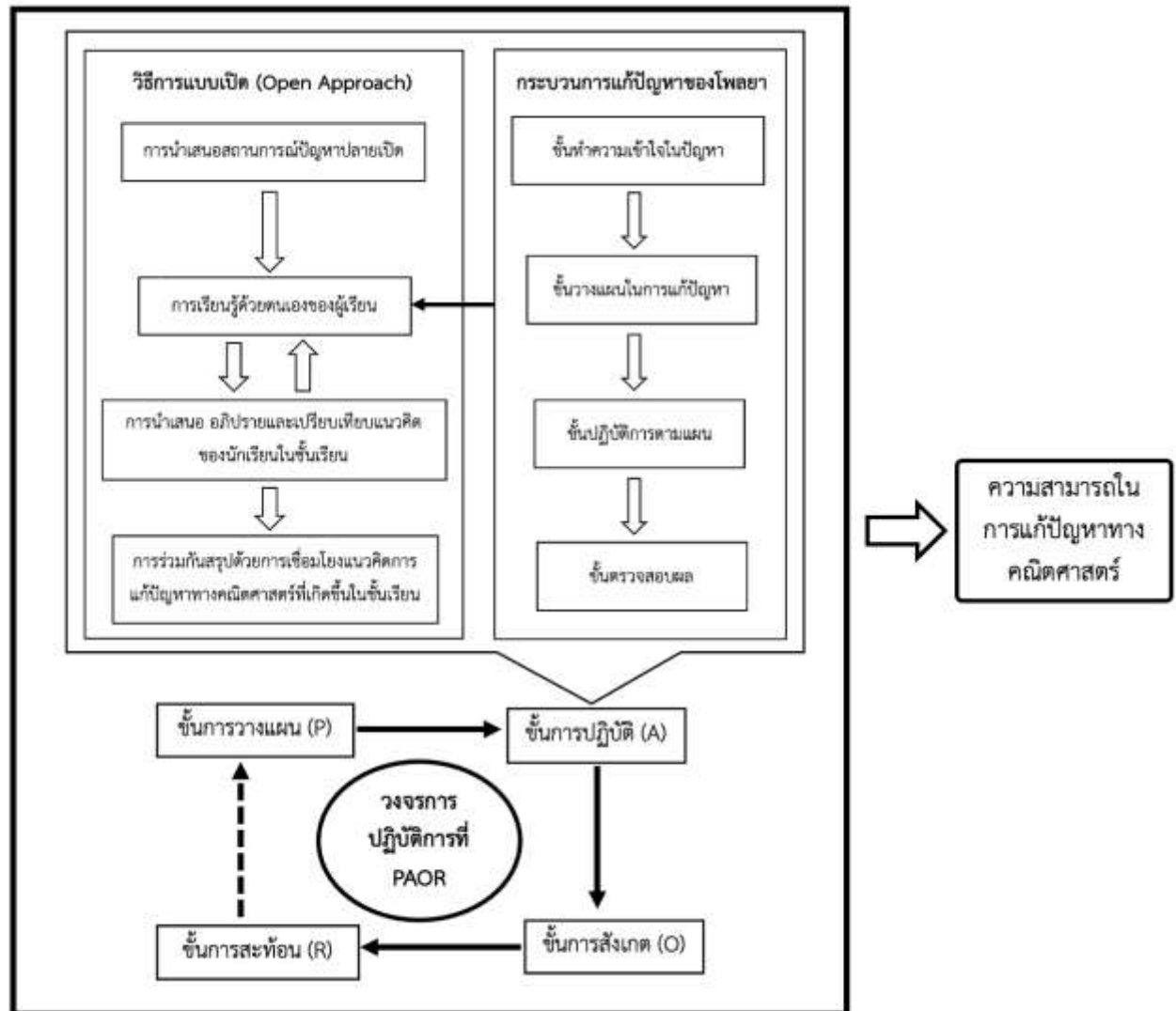
การนำเสนอ อภิปรายและ เปรียบเทียบแนวคิดของนักเรียนในชั้นเรียน และการร่วมกันสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ปรากฏขึ้น (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) แนวทางการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้จะเน้นย้ำให้นักเรียนเกิดการแก้ปัญหาด้วยตนเองจนเกิดเป็นองค์ความรู้ร่วมกันทั้งชั้น ทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ปัญหาปลายเปิดที่มีกระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นอิสระเข้ามาช่วย ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้หลากหลายและสมเหตุสมผล เป็นการสนับสนุนกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน (สุดาทิพย์ หาญเชิงชัย, 2552) ซึ่งวิธีการแบบเปิดสามารถพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เป็นความสามารถในการทำ ความเข้าใจสถานการณ์ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การวางแผนการแก้ปัญหาและเลือกใช้กระบวนการหรือแนวคิดที่มีความน่าเชื่อถือ และสมเหตุสมผล พร้อมทั้งตรวจสอบผลของคำตอบที่ได้มาอย่างถี่ถ้วน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของโพลยามาเสริมเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นที่ยอมรับและนิยมใช้กันแพร่หลายในปัจจุบัน เป็นรูปแบบการแก้สถานการณ์ปัญหาที่เน้นการวิเคราะห์ ทำความเข้าใจปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจในปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการตามแผน และสุดท้าย ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผล (Polya, 1957 อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) ซึ่งเป็นแนวคิดกระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นพลวัต กล่าวคือ นักเรียนจะเริ่มจากการทำความเข้าใจปัญหาทางคณิตศาสตร์ และคิดเกี่ยวกับปัญหาก่อน หลังจากนั้นนักเรียนจะวางแผนการแก้ปัญหา พร้อมทั้งกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหานั้น แล้วดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่กำหนดไว้ จนนำมาซึ่งคำตอบของปัญหานั้น และสุดท้ายนักเรียนจะตรวจสอบผล โดยการพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้มา (Fernandez & Hadaway, 1993)

ดังนั้น ในการแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เข้ามาช่วยเพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการทำให้ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น มีกระบวนการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ รอบคอบ มีแบบแผน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์ วิจัย สหกรณ์ผลการดำเนินการในทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด เที่ยงตรง นำไปสู่การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะเน้นไปที่การแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน มีรูปแบบเป็นวงจรปฏิบัติการแต่ละรอบ ทำซ้ำ ๆ เพื่อการปฏิบัติการที่ดี มีคุณภาพมากกว่าเดิม โดยมีทั้งหมด 4 ขั้นตอนในแต่ละรอบ ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Action) ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (Observe) และขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อน (Reflect) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการในวงจรหนึ่ง ๆ แล้วจะมีข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์นำไปสู่การพัฒนางรอบต่อไป จนกว่าจะได้ผลปฏิบัติการเป็นที่น่าพึงพอใจ จึงจะยุติการพัฒนา (Kemmis & McTaggart, 1988)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่นำเสนอไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ซึ่งเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอน พร้อมศึกษาผลของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย ซึ่งการวิจัยช่วยแก้ปัญหายภายในชั้นเรียนจริงของนักเรียน ทั้งช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ทำให้นักเรียนมีกระบวนการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ปัญหาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน โรงเรียน และประเทศชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ (Objective of the Research)

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา

วิธีวิจัย (Research Methodology)

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย 4 คน และนักเรียนหญิง 3 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา สังเกต พฤติกรรม บริบท ต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมายมาล่วงหน้าอย่างใกล้ชิด จึงได้มองเห็นภาพรวมและปัญหาต่าง ๆ ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของ โพลยา

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

3. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้เนื้อหา สาระ คือ สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต เรื่อง ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม 2560) มีแผนการเรียนรู้จำนวนทั้งหมด 9 แผนการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง ดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก จำนวน 9 แผน ซึ่งผ่านการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของคะแนน อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 ทุกองค์ประกอบ ซึ่งผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ตามเกณฑ์ที่เหมาะสมต้องมีค่า IOC ไม่น้อยกว่า .50 (มณีญา สุราช, 2558) พร้อมมีการทดลองกลุ่มเล็กกับนักเรียนไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของแผน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ

เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยมีเครื่องมือดังต่อไปนี้

- 1) แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้
- 2) แบบสัมภาษณ์นักเรียน
- 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู
- 5) แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการศึกษา คือ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดรูปแบบอัตนัยจำนวน 9 ข้อ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามขั้นตอนของโพลยา

5. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นแบบวัดในรูปแบบอัตนัย จำนวน 9 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนสร้างและหาคุณภาพแบบวัดตามขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในรูปแบบอัตนัย โดยใช้สถานการณ์ปัญหาปลายเปิดที่สอดคล้องกับโลกจริงของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมนำไปสู่แรงผลักดันในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา พร้อมสร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ในสาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต เรื่อง ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง กำหนดพฤติกรรมในการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่ใช้แนวคิดของโพลยา

5.3 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการแก้ปัญหาของโพลยา

5.4 สร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยสร้างให้มีความสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรูปแบบอัตนัย พร้อมกำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินและตรวจให้คะแนน โดยผู้วิจัยสร้างจำนวนข้อสอบทั้งหมด 13 ข้อ เพื่อเป็นการป้องกันเพื่อเกิดเหตุการณ์ที่มีข้อสอบ ไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพทำให้ไม่สามารถนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายได้

5.5 จากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น นำไปเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาถึงความถูกต้อง ความสอดคล้องต่าง ๆ ความเหมาะสม พร้อมเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยก็ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.6 นำแบบวัดที่ปรับปรุงใหม่ตามคำแนะนำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งหมด 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์คะแนนที่ใช้ในการพิจารณาดังนี้

ได้คะแนน +1 เมื่อมั่นใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ได้คะแนน 0 เมื่อไม่มั่นใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ได้คะแนน -1 เมื่อมั่นใจว่า ข้อสอบไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

5.7 นำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ไม่น้อยกว่า .50 (มณีญา สุราช, 2558) พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของคะแนน อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 ทุกข้อ

5.8 นำแบบวัดความสามารถที่ปรับปรุงไปทดลองสอบ (Try - out) กับนักเรียนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเคยผ่านการเรียนมาแล้ว จำนวน 40 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกออกมา และตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถตามเกณฑ์ การประเมินผลที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น

5.9 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์รายข้อมาพิจารณาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก เพื่อเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพ ซึ่งข้อสอบที่มีคุณภาพจะต้องมีค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง .2 - .8 และมีค่าอำนาจจำแนก มากกว่า .20 จากนั้นตัดข้อที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ออกไป (Whitney and Sabers, n.d. อ้างถึงใน ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) พบว่า ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์มีทั้งหมด 9 ข้อ ที่มีค่าดัชนีความยาก (P_E) อยู่ระหว่าง .42 – .57 และมีค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง .44 – .81 และมีข้อสอบจำนวน 4 ข้อที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์จึงทำการตัดออก

5.10 นำข้อสอบผ่านการตรวจสอบคุณภาพ มาจัดพิมพ์เป็นแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

5.11 นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค เท่ากับ .79

6. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย ก่อนที่จะมีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครและผู้ปกครองของนักเรียนอ่าน ศึกษา ทำความเข้าใจ เอกสารคำชี้แจงสำหรับอาสาสมัครในการวิจัยก่อนยินยอมเข้าร่วม สามารถกรอกแบบฟอร์มใบยินยอมพร้อมลงลายมือชื่อด้วยตนเองต่อผู้วิจัย เลขที่รับรองโครงการ อว. 0622.7/019 เลขที่ยื่นขอโครงการ จย.มน. 06/2566 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2566 การดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติการของ Kemmis & McTaggart (1988) ตามวงจรปฏิบัติการ โดยได้ดำเนินการแต่ละวงจร ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้วางแผนร่วมกับผู้ช่วยวิจัย ตามลำดับดังนี้

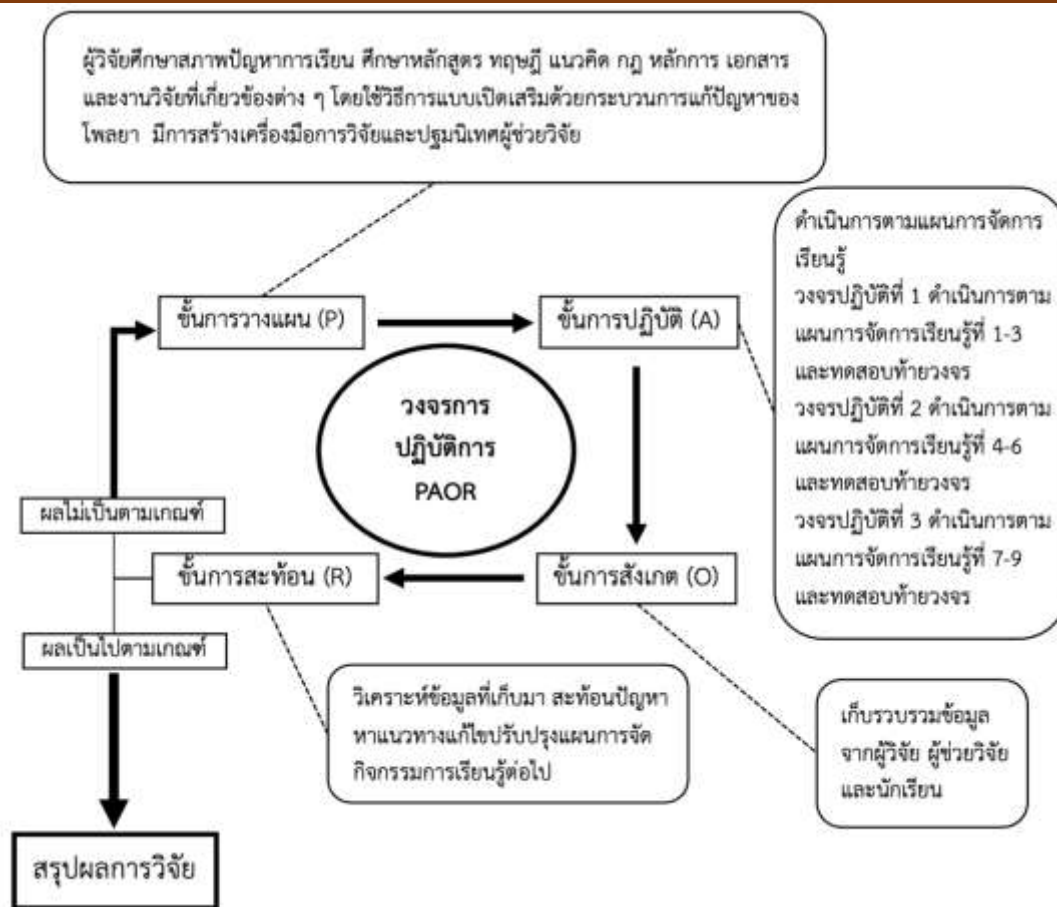
- 1) ศึกษา ค้นคว้าสภาพปัญหาการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ในหลายแง่มุม วิเคราะห์ปัญหาชั้นเรียนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงสังเกตจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาของผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ปัญหาที่สมควรได้รับการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมีการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนเพื่อพัฒนา
- 2) ศึกษา กฎ ระเบียบ หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมในรายวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งทำให้ทราบว่าการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนา หรือส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ดียิ่งขึ้น
- 3) ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4) ผู้วิจัยปฐมนิเทศ ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย และการทำความเข้าใจกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Action) นำแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นไปพัฒนากลุ่มเป้าหมายในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาออกเป็น 3 วงจรปฏิบัติการ และมีการทดสอบกลุ่มเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจร ด้วยแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการสอนในคาบเรียนต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (Observe) ผู้ช่วยวิจัยสังเกตถึงพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และได้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายภายหลังเสร็จสิ้นวงจรปฏิบัติการแต่ละวงจร ซึ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ คือ นักเรียนทั้งหมดโดยแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อน (Reflect) คือ การสะท้อนถึงการปฏิบัติการในแต่ละวงจร นำข้อมูลที่ได้จากขั้นการสังเกตมาวิเคราะห์ร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัย เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทาง ในการปรับปรุง เพื่อให้เกิดการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป จนวงจรปฏิบัติการสุดท้าย หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และได้คะแนนไปวิเคราะห์ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ออกมาในรูปของแผนภาพ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอน โรงเรียนแห่งหนึ่ง ให้เป็นผู้ร่วมสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย และสะท้อนผลการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 ขั้นการเตรียมก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
- 2) การปฐมนิเทศผู้ช่วยวิจัย และนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) กำหนดระยะเวลาการเก็บข้อมูลการวิจัย

7.2 ขั้นการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูล

- 1) ปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยนำเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้
- 2) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันสังเกตการณ์พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ตามแบบสังเกตที่สร้างขึ้น อย่างละเอียด ใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจนจบในแต่ละคาบเรียน
- 3) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการในแต่ละวงจร ผู้วิจัยจะทำการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ และสัมภาษณ์นักเรียน โดยผู้วิจัยคัดแยกนักเรียนเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่มีความน่าเชื่อถือ
- 4) ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่าชัดเจน เหมาะสม ตรงประเด็น และเพียงพอสำหรับการทำวิจัยหรือไม่ รวมถึงข้อมูลที่ได้อาจตอบปัญหาของการวิจัยได้หรือไม่ และตรวจสอบข้อมูลว่าเป็นข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ อย่างไร

5) นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยมาสะท้อน คติวิเคราะห์ร่วมกับผู้ช่วยวิจัยอย่างละเอียด เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่พบ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อ ๆ ไป

7.3 ขั้นตอนการประเมิน

- 1) หลังจากสิ้นสุดการพัฒนาครบวงจรแล้ว ผู้วิจัยวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน
- 2) การตรวจให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งถูกวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และนำผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การวิเคราะห์จากแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ การวิเคราะห์จากคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีการตรวจสอบสามเส้า (investigation triangulation) เพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ (ภัทรพร เกษสังข์, 2559) โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักการสามเส้าเพื่อยืนยันข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งด้านข้อมูล เป็นข้อมูลปริมาณจากการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ และข้อมูลคุณภาพจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและครูในชั้นเรียน แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์นักเรียน นำผลสะท้อนจากการปฏิบัติมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปเป็นความเรียง เพื่อประเมินสภาพจริงว่าเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่อง มีปัญหาหรือไม่อย่างไร แล้วหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นำมาสู่การสรุปผลการวิจัย และแสดงให้เห็นรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

8.2 การวิเคราะห์ถึงความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

การวิเคราะห์ถึงผลคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการเริ่มจากการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อน เพื่อพัฒนาในวงจรปฏิบัติการต่อ ๆ ไป ซึ่งสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นในขั้นตอนการนำเสนอสถานการณ์ปัญหามากเป็นพิเศษ นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นว่าแต่ละแผนการเรียนรู้ครูจะนำสื่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมแบบไหนมาให้ปฏิบัติในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมตลอดคาบเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน พบว่า ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก้ปัญหาตามกระบวนการแก้ปัญหา โดยใช้ประสบการณ์เดิม มาช่วย ครูกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น คอยอำนวยความสะดวก เดินสำรวจแนวคิดเพื่อนำมาจัดลำดับการนำเสนอ เน้นให้แก้ปัญหาด้วยตนเองให้หลากหลายโดยไม่จำกัดวิธีการ ซึ่งนักเรียนได้แก้ปัญหาดตามแนวคิดของโพลยา เป็นต้น

1) ขั้นทำความเข้าใจในปัญหา พบว่า นักเรียนทำความเข้าใจ คิววิเคราะห์ เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา ระบุนข้อมูลต่าง ๆ สำหรับการแก้ไขปัญหาดได้อย่างเหมาะสม นักเรียนศึกษารายละเอียดด้วยตนเอง ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนในสถานการณ์ปัญหา และนักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำความเข้าใจปัญหาดได้ดี ถือเป็นขั้นตอนที่มีความง่ายมากที่สุดในการแก้ปัญหาด

2) ขั้นวางแผนในการแก้ปัญหาด พบว่า นักเรียนค้นหา คิดพิจารณาว่าจะเลือกแนวคิดใดในการแก้ปัญหาด โดยคำนึงถึงสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการ แล้วนำมาเชื่อมโยงในการแก้ปัญหาดประกอบกับความรู้เดิมที่มี นักเรียนสามารถเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาดที่มีความสมเหตุสมผล โดยครูกระตุ้นให้วางแผน พิจารณาถึงความเป็นไปได้ของแผนที่ใช้

3) ขั้นปฏิบัติการตามแผน พบว่า นักเรียนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบถึงความสมเหตุสมผลของแผน พร้อมเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วจึงแก้ปัญหาดตามแผนจนได้สิ่งที่โจทย์ต้องการ นักเรียนมีความภาคภูมิใจเมื่อสามารถแก้ปัญหาดจนได้คำตอบออกมา ในช่วงแรกของการพัฒนานักเรียนยังแก้ปัญหาดในขั้นตอนนี้ไม่ละเอียด ไม่เป็นลำดับขั้นตอนมากนัก แต่เมื่อดำเนินการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ก็พบว่านักเรียนมีการเขียนแก้ปัญหาดในขั้นตอนนี้ละเอียดมากขึ้น

4) ขั้นตรวจสอบผล พบว่า นักเรียนพิจารณาและมอยย้อนกลับถึงคำตอบที่ได้มา โดยเริ่มจากพิจารณาถึงความถูกต้อง ความสมเหตุสมผล ของคำตอบและการแก้ปัญหาด แล้วพิจารณาว่ามีคำตอบหรือวิธีการแก้ปัญหาดอย่างอื่นอีกหรือไม่ เพื่อนำมาพิจารณาตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหาดให้เหมาะสม และขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นที่นักเรียนเกิดปัญหาดมากที่สุด เพราะในช่วงแรกของการพัฒนานักเรียนยังไม่สามารถเขียนตรวจสอบผลหรือหาวิธีการอื่น ๆ มาตรวจสอบคำตอบได้ แต่เมื่อดำเนินการพัฒนาไปเรื่อย ๆ นักเรียนก็ทำได้ละเอียดและสมบูรณ์มากขึ้น สามารถหาวิธีการแก้ปัญหาดมากกว่า 1 วิธีมาเพื่อตรวจสอบคำตอบที่ได้มา

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำเสนอ อภิปรายและเปรียบเทียบแนวคิดของนักเรียนในชั้นเรียน พบว่า ครูจะรื้อนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอแนวคิดการแก้ปัญหาด ตามที่ครูจัดลำดับการนำเสนอไว้โดยเริ่มจากแนวคิดที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ ไปสู่แนวคิดที่สามารถนำไปสู่จุดประสงค์ร่วมกันทั้งชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการอภิปราย เปรียบเทียบร่วมกันอย่างเหมาะสม จากการวิจัยในช่วงแรกของการพัฒนานักเรียนมีความเขินอาย ไม่คุ้นเคยกับการนำเสนอ การอภิปราย จึงทำให้การสอนในขั้นตอนนี้ติดขัดไปบ้าง ใช้เวลาในการกระตุ้นนักเรียน แต่เมื่อนักเรียนคุ้นเคยมากขึ้น บรรยากาศในชั้นเรียนก็เต็มไปด้วยแนวคิดของนักเรียนซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ร่วมกันที่ดี

ขั้นที่ 4 ขั้นการร่วมกันสรุปด้วยการเชื่อมโยงแนวคิดการแก้ปัญหาดทางคณิตศาสตร์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในระยะแรกนักเรียนไม่ค่อยกล้าสรุปด้วยตนเอง เพราะกลัวว่าสิ่งที่เสนอจะผิดแปลกไป ซึ่งครูพยายามสร้างความมั่นใจให้นักเรียนโดยใช้เทคนิคการกระตุ้นต่าง ๆ เมื่อนักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น ทำให้เกิดการสรุปที่ดีมากขึ้น โดยครูเขียนขยายข้อสรุปไว้บนกระดานหรือบนสื่อเทคโนโลยี ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนยิ่งขึ้น

1.2 ความสามารถในการแก้ปัญหาดทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย

จากการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการรอบ 3 วงจร พบว่า ผลคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาดของโพลยา จากแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ และนำผลคะแนนมาหาค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เทียบระหว่างวงจรปฏิบัติการ แสดงดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่ได้จากแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 วงจรปฏิบัติการที่ 2 และวงจรปฏิบัติการที่ 3

นักเรียนคนที่	คะแนน (เต็ม 30 คะแนน)					
	วงจรปฏิบัติการที่ 1	ร้อยละ	วงจรปฏิบัติการที่ 2	ร้อยละ	วงจรปฏิบัติการที่ 3	ร้อยละ
1	11	36.67	21	70.00	24	80.00
2	19	63.33	24	80.00	28	93.33
3	10	33.33	16	53.33	23	76.67
4	19	63.33	24	80.00	25	83.33
5	23	76.67	25	83.33	30	100.00
6	23	76.67	28	93.33	30	100.00
7	14	46.67	23	76.67	26	86.67
นักเรียนที่ผลคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 75 ในวงจรปฏิบัติการที่ 3						
จำนวน 7 คน						100

จากตารางที่ 1 หลังการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการจะเห็นว่า ผลคะแนนความสามารถนักเรียนในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น และในวงจรปฏิบัติการสุดท้าย มีนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 อยู่ 7 คน โดยถือว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาพัฒนาการของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่ได้จากการวัดโดยใช้แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 กับ แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2

นักเรียนคนที่	คะแนนสอบ (30 คะแนน)		คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (100 คะแนน)	ระดับพัฒนาการ
	วงจรปฏิบัติการที่ 1	วงจรปฏิบัติการที่ 2		
1	11	21	$100(21 - 11)/(30 - 11) = 52.63$	สูง
2	19	24	$100(24 - 19)/(30 - 19) = 45.45$	ปานกลาง
3	10	16	$100(16 - 10)/(30 - 10) = 30.00$	ปานกลาง
4	19	24	$100(24 - 19)/(30 - 19) = 45.45$	ปานกลาง
5	23	25	$100(25 - 23)/(30 - 23) = 28.57$	ปานกลาง
6	23	28	$100(28 - 23)/(30 - 23) = 71.43$	สูง
7	14	23	$100(23 - 14)/(30 - 14) = 56.25$	สูง
สรุประดับพัฒนาการสัมพัทธ์				
ระดับพัฒนาการ		จำนวน (คน)		ร้อยละ
ระดับพัฒนาการสูง		3		42.86
ระดับพัฒนาการปานกลาง		4		57.14

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพัฒนาการของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ตามเกณฑ์ของระดับพัฒนาการของนักเรียน แบ่งได้ 2 ระดับ ดังนี้ นักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 51 – 75 คะแนน แสดงว่า มีระดับพัฒนาการสูง มีอยู่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ของนักเรียนทั้งหมด และนักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 26 – 50 คะแนน แสดงว่า มีระดับพัฒนาการปานกลาง มีอยู่ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาพัฒนาการของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่ได้จากการวัดโดยใช้แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 กับ แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3

นักเรียน คนที่	คะแนนสอบ (30 คะแนน)		คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (100 คะแนน)	ระดับพัฒนาการ
	วงจรปฏิบัติการ ที่ 1	วงจรปฏิบัติการ ที่ 2		
1	21	24	$100(24 - 21)/(30 - 21) = 33.33$	ปานกลาง
2	24	28	$100(28 - 24)/(30 - 24) = 66.67$	สูง
3	16	23	$100(23 - 16)/(30 - 16) = 50.00$	ปานกลาง
4	24	25	$100(25 - 24)/(30 - 24) = 16.67$	ต่ำ
5	25	30	$100(30 - 25)/(30 - 25) = 100.00$	สูงมาก
6	28	30	$100(30 - 28)/(30 - 28) = 100.00$	สูงมาก
7	23	26	$100(26 - 23)/(30 - 23) = 42.86$	ปานกลาง
สรุประดับพัฒนาการสัมพัทธ์				
ระดับพัฒนาการ		จำนวน (คน)		ร้อยละ
ระดับพัฒนาการสูงมาก		2		28.57
ระดับพัฒนาการสูง		1		14.29
ระดับพัฒนาการปานกลาง		3		42.86
ระดับพัฒนาการต่ำ		1		14.29

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพัฒนาการของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ตามเกณฑ์ของระดับพัฒนาการ แบ่งได้ 4 ระดับ ดังนี้ นักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 76 – 100 คะแนน แสดงว่า มีระดับพัฒนาการสูงมาก มีอยู่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ของนักเรียนทั้งหมด นักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 51 – 75 คะแนน แสดงว่า มีระดับพัฒนาการสูง มีอยู่ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของนักเรียนทั้งหมด นักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 26 – 50 คะแนน แสดงว่า มีระดับพัฒนาการปานกลาง มีอยู่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ของนักเรียนทั้งหมด และนักเรียนที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 0 – 25 คะแนน แสดงว่า มีระดับพัฒนาการต่ำ มีอยู่ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของนักเรียนทั้งหมด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ทำการทดสอบด้วยแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 9 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน คะแนนเต็ม 90 คะแนน แสดงดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

เลขที่	คะแนนที่ได้ (คะแนนเต็ม 90 คะแนน)	ร้อยละ
1	79	87.78
2	73	81.11
3	69	76.67
4	80	88.89
5	86	95.56
6	86	95.56
7	81	90.00
$\bar{X}$	79.14	87.94
S	6.31	

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิด เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.14 คิดเป็นร้อยละ 87.94 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.31 ซึ่งนักเรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 75

2. อภิปรายผล

2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก

การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เป็นการร่วมกันพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบวงจรปฏิบัติการ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาต่าง ๆ การสะท้อนผล วางแผน ค้นหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นภาพรวมนำไปสู่การพัฒนา แก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งมีผลทำให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ภัทรพร เกษสังข์ (2559) ที่กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่เกิดจากการปฏิบัติการจริงเพื่อศึกษาค้นคว้า หาแนวทางแก้ไขปัญหาคือเป็นแบบแผน ตรงตามสภาพจริงที่เกิดขึ้น โดยมีผู้การสังเกตการณ์ และสะท้อนผลร่วมกัน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวงจร จนได้ผลตามที่ตั้งไว้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ช่วยพัฒนากระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ดี ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์ปัญหาที่สอดคล้องกับโลกจริง เพื่อให้เกิดแนวคิดที่เป็นอิสระ มีการแก้ปัญหาเป็นลำดับขั้นตอน ทั้งการจัดกิจกรรมยังเน้นให้นักเรียนได้นำเสนอ อภิปรายเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเพิ่มพูนทักษะความรู้ต่าง ๆ จากนั้นนักเรียนจะร่วมกันสรุปองค์ความรู้ นำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งวิธีการแบบเปิดเสริมด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ของนักเรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ นักเรียนได้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามแนวทางการแก้ปัญหาของโพลยา ดังนี้ 1) ขั้นทำความเข้าใจในปัญหา 2) ขั้นวางแผนในการแก้ปัญหา 3) ขั้นปฏิบัติการตามแผน และ 4) ขั้นตรวจสอบผล ขั้นการนำเสนอ อภิปราย และเปรียบเทียบแนวคิดของนักเรียนในชั้นเรียน และขั้นการร่วมกันสรุปด้วยการเชื่อมโยงแนวทางการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน สอดคล้องกับสุดาทิพย์ หาญเชิงชัย (2552) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด เป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับการใช้ปัญหาปลายเปิดที่มีความอิสระในการแก้ปัญหา กล่าวคือ เป็นปัญหาที่มีคำตอบหรือวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายมีความเป็นอิสระในการแก้ปัญหา ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนากระบวนการคิดมากขึ้น และสอดคล้องกับ โพลยา (Polya, 1973) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะที่ช่วยหาทางออกจากสิ่งที่ยากหรือสิ่งที่เป็นปัญหา โดยขั้นตอนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ปฏิบัติการตามแผน และ 4) มองย้อนกลับหรือตรวจสอบผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้นำมาอภิปรายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย โดยเริ่มจากขั้นการนำเสนอ สถานการณ์ปัญหาปลายเปิด ช่วงแรกของการพัฒนานักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่รู้บทบาทในชั้นเรียน และเมื่อนักเรียนมีความคุ้นเคยกับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น พบว่า นักเรียนกล้าแสดงออก อภิปรายประเด็นเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ครูให้คำสั่งที่เป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนแก้ไขปัญหาคำถามด้วยความรู้สึกท้าทายที่จะหาวิธีการที่นำมาซึ่งคำตอบ จากนั้นขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ในคาบเรียนแรก ๆ นักเรียนเขียนแก้ปัญหาได้ยังไม่ครบถ้วน ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา แต่เมื่อผ่านการพัฒนาต่อมาเรื่อย ๆ พบว่า นักเรียนสามารถเขียนแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น เริ่มเข้าใจแนวทางในการแก้ปัญหา ทั้งครูก็ช่วยอำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาย่างเหมาะสม ซึ่งนักเรียนมีการแก้ปัญหตามแนวคิดของโพลยา ดังนี้ 1) ขั้นทำความเข้าใจในปัญหา จากการสะท้อนของนักเรียนส่วนใหญ่ พบว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ง่ายที่สุด เป็นขั้นตอนที่ทำความเข้าใจและศึกษาถึงสถานการณ์ปัญหาที่ครูนำเสนอ ทำให้มองเห็นถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของโจทย์ 2) ขั้นวางแผนในการแก้ปัญหา จากการสะท้อนของนักเรียน พบว่า ขั้นตอนนี้เป็นแนวทางให้ขั้นปฏิบัติตามแผนต่อไป เป็นขั้นตอนที่ต้องระดมความคิด เชื่อมโยงสิ่งที่มีนำไปสู่การเลือกวิธีการแก้ปัญหา 3) ขั้นปฏิบัติการตามแผน จากการสะท้อนของนักเรียน พบว่า ขั้นตอนนี้มีรายละเอียดในการแก้ปัญหามาก ได้คิดคำนวณ คิดแก้ปัญหาเป็นลำดับขั้นตอน และเมื่อนักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ นักเรียนเกิดความดีใจ และภาคภูมิใจในตัวเอง 4) ขั้นตรวจสอบผล จากการสะท้อนของนักเรียน พบว่า ขั้นตรวจสอบผลเป็นขั้นที่ยากมากที่สุด เพราะต้องมีการมองย้อนกลับถึงที่มาของคำตอบ พร้อมหาวิธีการอื่นมาเพื่อตรวจสอบคำตอบ แต่เมื่อผ่านการพัฒนานักเรียนก็สามารถตรวจสอบผลได้ดีมากขึ้น และต่อมาเป็นขั้นการนำเสนอ อภิปรายและเปรียบเทียบแนวคิดของนักเรียนในชั้นเรียน ในระยะแรก พบว่า นักเรียนมีเขินอาย ไม่ค่อยกล้านำเสนอ อภิปราย หรือแสดงความคิดเห็น นักเรียนมีทักษะการสื่อสารที่ยังไม่ดีมากนัก แต่เมื่อครูกระตุ้นอย่างเหมาะสม นักเรียนก็เกิดความกล้าแสดงออกและสื่อสารได้ดีมากขึ้นในวงจรปฏิบัติการต่อ ๆ มา พร้อมยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และสุดท้ายขั้นการร่วมกันสรุปด้วยการเชื่อมโยงแนวทางการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง แต่ในระยะแรกของการพัฒนานักเรียนยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการเชื่อมโยง และสรุปองค์ความรู้มากนัก แต่เมื่อผ่านการพัฒนานักเรียนก็สามารถนำไปสู่การได้ข้อสรุปร่วมกันทั้งชั้นเรียนได้

จากข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำไปใช้พัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอดานี ปุตะ (2561) ได้ทำการวิจัยผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนที่เน้นการใช้ภาษาท้องถิ่น พบว่า กลุ่มเป้าหมายของการสอนมีความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังการดำเนินการพัฒนากับกลุ่มเป้าหมาย

จากการดำเนินการวิจัย พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย มีผลคะแนนของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.14 โดยคิดเป็นร้อยละ 87.94 ซึ่งนักเรียนทุกคนมีผลคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 6.31 และพัฒนาการสัมพัทธ์สะท้อนว่าเมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาในแต่ละวงจรปฏิบัติการ นักเรียนทุกคนมีผลความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แก้ปัญหาอย่างเต็มศักยภาพ ได้เกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง นำไปสู่การเรียนรู้ที่คงทน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ มาตยะพันธ์ (2562) ที่พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชั้นเรียนคณิตศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลพบว่า แนวคิดการแก้ปัญหานี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดด้วยตนเอง แก้ปัญหารอบคอบมากขึ้น และการลำดับการแก้ปัญหาทำให้นักเรียนแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนักเรียนร้อยละ 73.33 มีผลการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และความพึงพอใจต่อชั้นเรียนคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ครูมีการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และภาคภูมิใจ
- 1.2 การใช้กระดานและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ของครูช่วยให้นักเรียนมองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งคาบเรียน นำไปสู่การอภิปรายสรุปองค์ความรู้ โดยครูจะไม่ลบส่วนใดออกจากกระดาน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทน
- 1.3 ครูควรอธิบายและเน้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสม
- 1.4 ครูควรวางแผนการจัดการสื่อการเรียนรู้ จำลองการใช้สื่อเบื้องต้น และตรวจสอบสื่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย ในบทเรียนอื่น ๆ หรือในระดับชั้นอื่น ๆ
- 2.2 ควรมีการศึกษาผลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การให้เหตุผล การสื่อสาร การนำเสนอ และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น เป็นต้น
- 2.3 ควรมีการทำวิจัยกับกลุ่มควบคุมเพื่อศึกษาผลการวิจัยและยืนยันผลการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบนี้

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง ทั้งได้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนสามารถนำผลการวิจัยและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในบริบทต่าง ๆ เกิดการพัฒนาผู้เรียนในวงกว้างขึ้น และการวิจัยนี้สามารถสะท้อนให้เห็นแนวทางหรือกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพสามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ตรงจุด ตรงตามสภาพจริงของกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ ตลอดจนช่วยยกระดับการศึกษาในประเทศไทยให้มีคุณภาพ และพัฒนาไปสู่ทางที่ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย (Contribution of the Study)

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีคุณภาพสำหรับพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์
2. ได้องค์ความรู้และความเข้าใจที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาในรายวิชาคณิตศาสตร์ ภายหลังการปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
3. ได้พัฒนาเกี่ยวกับทักษะความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ นักเรียนมีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เป็นระบบ สมเหตุสมผล และนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงได้อย่างเต็มศักยภาพ
4. การวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับครู นักวิจัยและบุคลากรต่าง ๆ ที่นำไปเป็นต้นแบบเพื่อการพัฒนาการศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฑามาศ มาตยะพันธ์. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการแก้ปัญหาของโพลยา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2544). *กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยใช้การแก้ปัญหาปลายเปิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีนุสา สุราช. (2558). *การวัดและประเมินผลการศึกษา*. อุตรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2557). *กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน Process of Problem Solving in School Mathematics*. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 17(2), 11-15.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2545). *การเรียนการสอนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- รอฮานี ปูตะ. (2561). *ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณภา ต่อดิต. (2556). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: 3-คิว มีเดีย.

-
- _____. (2560). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: 3-คิวมีเดีย.
- _____. (2564). *ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุดาทิพย์ หาญเชิงชัย. (2552). *การตั้งคำถามของครูที่ใช้วิธีการแบบเปิดในชั้นเรียนคณิตศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer (3rd ed.)*. Stale: Victoria Deakin University.
- Perdikaris, S.C. (1993). Applications of argotic chains to problem solving. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 24(3), 423-427.
- Polya, G. (1957). *How to solve It. A new aspect of mathematical method*. Garden City, New York: Doubleday company.
- _____. (1973). *How to solve It. A new aspect of mathemmnatical method*. Garden City, New York: Doubleday company.
- Wilson, J. W., Fernandez, M. L., & Hadaway, N. (1993). *Mathematical problem solving in research ideas for the Classroom: High School Mathematics*. New York: Macmillan Publish Company.

บทความวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” สำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกร
โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี

นนทพร ขอบตะคุ* นวลศรี สงสม และบุญญาพร เชื้อสมพงษ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี

อีเมล: nonthaporn_cho@dsit.ac.th

nuasri_son@dsit.ac.th

boonyaporn_chu@dsit.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” เพื่อพัฒนาทักษะอนาคต สำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” เพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน สาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยหน่วยการสุ่มระดับห้องเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนเกษตรกรที่ได้รับการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร มีทักษะอนาคตและเกิดประสิทธิผลของหลักสูตรหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น, เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร, เด็กและเยาวชนเกษตรกร

Received: Received: June 22, 2023, Revised: August 9, 2023, Accepted: August 17, 2023

* Corresponding author

**LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT "INTELLIGENT AGRICULTURE FARM HOMKHAJORN"
FOR CHILDREN AND YOUNG FARMERS AT LA-OR UTIS DEMONSTRATION SCHOOL,
SUPHANBURI PROVINCE**

Nonthaporn choptaku Nuasri songsom and Boonyaporn chumsompong
Elementary education, Faculty of education, Suandusit University Suphanburi Campus*

Email : nonthaporn_cho@dusit.ac.th

nuasri_son@dusit.ac.th

boonyaporn_chu@dusit.ac.th

Abstract

This research has the following objectives: 1) to develop a local curriculum as a genius farm, Homkhajorn Farm, and to develop future skills for children and young farmers in La-or Utis Demonstration School, Suphanburi Province; and 2) to study the effectiveness of the local curriculum as a genius farm, Homkhajorn Farm, and to develop future skills for children and young farmers in La-or Utis Demonstration School, Suphanburi Province. This study's sample group consisted of preschool children, both male and female, aged 3-5 years old. The population was obtained by simple random sampling using a classroom-level random sampling unit of 1 classroom with a total of 20 students. The research tools consisted of the following: The statistics used in the research were mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

The results showed that children and young farmers had higher achievements to study the effectiveness of the local curriculum with statistical significance at the .01 level, after experimenting by using local curriculum activities of the smart farm, Homkhajorn Farm.

Keywords: *develop a local curriculum, a genius farm Homkhajorn Farm , children and young farmers*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี ดำเนินการ HOMKHAJORN FARM หรือ หอมขจรฟาร์ม ได้พัฒนาและต่อยอดมาจาก “โครงการแปลงสาธิตเกษตรปลอดภัยอัจฉริยะ” ซึ่งใช้พื้นที่ของวิทยาเขตสุพรรณบุรี บนเนื้อที่กว่า 50 ไร่ เพื่อสนับสนุนเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำองค์ความรู้จากงานวิจัย ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของมหาวิทยาลัย ถ่ายทอดยังเกษตรกรในชุมชน ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวได้ทำความร่วมมือกับจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างเป็นรูปธรรม ปัจจุบันวิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้ใช้พื้นที่โครงการแปลงสาธิตเกษตรปลอดภัยอัจฉริยะ ริเริ่มโครงการ HOMKHAJORN FARM หรือ หอมขจรฟาร์ม โดยผสมผสานแนวความคิดการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 กำลังแพร่ระบาดอยู่ในประเทศไทยและทั่วโลก ส่งผลให้พฤติกรรมคนในสังคมไทยปรับเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านการทำงาน การใช้ชีวิต โดยเฉพาะด้านการบริโภคอาหาร

“หอมขจรฟาร์ม” ชื่อที่มีความหมายแฝงไปด้วยความเป็นตัวตนของมหาวิทยาลัย เพราะตั้งชื่อจาก ดอกขจร ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมรัญจวน ซึ่งมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ใช้เป็นสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย โดยมีผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ทั้งหมด 4 ประเภท คือ Homkhajorn Garden พื้นที่เปิดให้ทุกคนมีส่วนร่วมสำหรับการเกษตร, Homkhajorn Cosmetic ผลผลิตทางการเกษตร นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ภายใต้มาตรฐาน GMP, Homkhajorn Food and Beverage ผลผลิตทางการเกษตร นำมาแปรรูปเป็นอาหารและเครื่องดื่มสุขภาพตามสโตร์สวนดุสิต Homkhajorn Seed and seedling โครงการขยายพันธุ์ โดยเฉพาะต้นกล้าและเมล็ดพันธุ์ เพื่อจัดจำหน่ายพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ (เส้นทางเศรษฐกิจออนไลน์, 2563)

ทักษะแห่งอนาคต มีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในยุคปัจจุบันซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี คือ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มี “ทักษะอนาคต” หรือ “Future Skills” (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตฤกษ์, 2565) ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 3 ประการ คือ

1. ทักษะในการเรียนรู้และสร้างสรรค์ เป็นทักษะในการคิดวิพากษ์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะเริ่มต้นของการสร้างนวัตกรรมหรือวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยี
2. ทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยีทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่ฝึกให้เรียนรู้การรับข้อมูลข่าวสารและทำความเข้าใจ แต่การรู้เท่าทันเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์
3. ทักษะด้านอาชีพ และการใช้ชีวิต แนวโน้มอาชีพในอนาคตจะมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ เปลี่ยนไป เช่น E-Commerce เกิดขึ้น ผู้คนหันมาซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านอีกต่อไป รวมทั้ง มีบริษัทใหม่ๆ เกิดขึ้นโดยไม่ต้องมีอาคาร สำนักงาน แต่ใช้การทำงานจากนอกสถานที่โดยเชื่อมกันผ่านระบบออนไลน์

นอกจากนี้ ทักษะที่สำคัญที่ควบคู่กัน คือ ทักษะด้านสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการใช้ภาษา มีความสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อไรก็ตามที่เทคโนโลยี 5G เข้ามา ก็จะส่งผลกับทุกเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และสร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ให้กับโลกแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ฉะนั้น จึงควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และการจัดการศึกษาก็เป็นผลต่อเนื่องในการพัฒนา “คน” ให้มีทักษะแห่งอนาคต (ใหม่) เพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืน โดยมีรากฐานของการบริหารจัดการและสร้างองค์ความรู้ที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

หลักสูตรท้องถิ่นเกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร ที่จะพัฒนาขึ้นมีความสัมพันธ์กับหอมขจรฟาร์มในการเป็นต้นแบบการเรียนรู้เชิงเกษตรกรรม เช่น การวางแผนการผลิต ปลูกพืช การคาดการณ์ผลผลิต ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรม

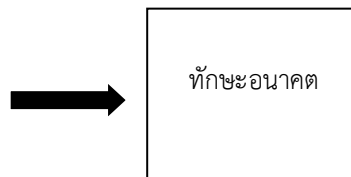
ทางการเกษตร ได้แก่ สภาพอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน โรคและแมลงศัตรูพืช การนำเทคโนโลยีมาใช้งานด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การสำรวจระยะไกล การตรวจสอบคุณภาพดิน และระบบการให้น้ำขั้นพื้นฐาน ซึ่งเด็กและเยาวชนเกษตรกรสามารถเรียนรู้กระบวนการดังกล่าวข้างต้น ดังที่ กรมวิชาการ (2545) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถและมวลประสบการณ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนของชาติในวัยต่าง ๆ ได้โดยการนำมาปรับใช้ตามต้นแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกษตรกรสามารถพัฒนาทักษะด้านอาชีพ และการใช้ชีวิต เช่น การเรียนรู้การทำเกษตรกรรมตามต้นแบบเกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร ลงพื้นที่ปฏิบัติการปลูกพืชทางการเกษตร และนำผลผลิตที่ได้มาพัฒนาทักษะด้านอาชีพและการใช้ชีวิต เช่น ศาสตร์ด้านการศึกษาปฐมวัย ศาสตร์ด้านการประถมศึกษา และศาสตร์ด้านการประกอบอาหาร เป็นต้น ดังที่ นิตยา สุวรรณศรี (2545) กล่าวว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษา หรือ หน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนคำว่า “ท้องถิ่น” ที่กล่าวถึงในหลักสูตร มีความหมาย 2 ประการ คือ ประการที่ 1 “ท้องถิ่น” หมายถึง “ชุมชน” ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งอยู่ อาจจะเป็นชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือภาคภูมิศาสตร์ก็ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่และที่เป็นอยู่ของชุมชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของประวัติความเป็นมาของชนชาติ ชุมชน ที่ตั้งสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งแนวโน้มเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้หรือนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้ทั้งสิ้น ประการที่ 2 “ท้องถิ่น” หมายถึง สถานศึกษาหรือหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ที่มีในชุมชนทุกระดับ ตั้งแต่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา หน่วยงาน สมาคม องค์กร ฯลฯ บุคลากรในหน่วยงาน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของท้องถิ่นได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดองค์ความรู้เรื่อง เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรในอนาคต

คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการบริการวิชาการและเก็บข้อมูลในพื้นที่ฟาร์มหอมขจรอย่างต่อเนื่อง ผลจากการเก็บข้อมูลพบว่า เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร มีเยาวชนเกษตรกรสนใจพื้นที่ฟาร์มหอมขจร มีศักยภาพจัดเกษตรอัจฉริยะได้ แต่ขาดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ และมีช่องว่างที่ควรแก้ไขร่วมกันได้ในประเด็นของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีการบูรณาการศาสตร์ร่วมกันเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยบนฐานของอัตลักษณ์ที่โดดเด่นทางด้านการศึกษาศาสตร์ ด้านอาหาร งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี คณะนักวิจัยมีประสบการณ์การทำงานและการวิจัยในพื้นที่มีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ คือ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการประกอบอาหาร สาขาวิชาหมวดการศึกษาทั่วไป เป็นต้น และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงาน เช่น ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะดำเนินงานฟาร์มหอมขจร มหาวิทยาลัยสวนดุสิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี โครงการวิจัยนี้ จะเกิดผลผลิตที่เป็นองค์ความรู้ คือ หลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยนี้ในเชิงวิชาการจะได้บทความวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ จำนวน 2 ชิ้น ทั้งในเชิงชุมชนและสังคม จะเกิดการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อสร้างการสำนึกรักท้องถิ่นและสนใจในทักษะอาชีพเกษตรกรของเด็กและเยาวชนเกษตรกรเพื่อเสริมทักษะอาชีพในอนาคตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในเชิงเศรษฐกิจ สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว นอกจากนั้น ยังจะเกิดข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ในการมุ่งเน้นทักษะอนาคตและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร เมืองประกอบของหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
3. จุดหมาย
4. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
5. ระยะเวลาเรียน
6. สารการเรียนรู้
7. การจัดประสบการณ์
8. การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” เพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็ก และเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” เพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีวิจัย (Research Methodology)

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เด็กปฐมวัยทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาล และเด็กประถมศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 7-12 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 40 คน โดยโรงเรียนอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 3-5 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยหน่วยการสุ่มระดับห้องเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีดังนี้ 1) โครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model 2) แบบประเมินคุณภาพโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model และ 3) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทักษะอนาคต และ 2) แบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมแบบแผนการทดลอง รูปแบบการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One – Group Pretest – Posttest Design)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการประยุกต์การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) แล้วกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งกำหนด 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 มี 1) ขั้นตอนคือ การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 มี 3 ขั้นตอน 1) การพัฒนาและประเมินคุณภาพ 2) การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร” 3) การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น “เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร”

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถามความต้องการของท้องถิ่น (โรงเรียน)

2) แบบสัมภาษณ์ การสร้างหลักสูตร นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ในขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนจัดทำหลักสูตร โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อสรุปที่ได้มาใช้ในการปรับรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้มาประกอบ โครงร่างการสร้างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหาจากการเก็บข้อมูลในขั้นที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร นวัตกรรม (ทักษะแห่งอนาคต) ที่ได้มาจากการนำผลการศึกษา ค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล มาใช้ในการปรับรายละเอียดเนื้อหา การพัฒนาหลักสูตรเกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร เขียนเป็นโครงร่างหลักสูตร ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาสาระ เวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล การประเมินคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model เป็นการประเมินว่าองค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกันเพียงใด โดยพิจารณาถึงหลักการของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร ระยะ เวลาในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร มีความเข้าใจเกี่ยวกับ Homkhajorn Model เป็นอย่างดี ทำการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงขึ้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model เพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพของหลักสูตรท้องถิ่น ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ เรื่อง เกษตรอัจฉริยะ

1.1 ศึกษาเอกสาร การศึกษาเอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกษตรอัจฉริยะ โดยมีประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ด้านสถานะของการบูรณาการกับหลักสูตรแกนกลาง (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560

1.2 วิเคราะห์หลักสูตร โดยใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เกษตรอัจฉริยะจากการลงพื้นที่ไปศึกษาข้อมูลในฟาร์มหอมขจร มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี และแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี โดยมีประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

โครงสร้างหลักสูตร ด้านวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสื่อการสอน ด้านการประเมินผล ด้านแหล่งการเรียนรู้ และด้านผู้สอน

ขั้นที่ 2 การศึกษาองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกับเกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรของจังหวัดสุพรรณบุรี

2.1 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น เป็นการศึกษาด้านองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร เรื่อง เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรจากครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยลงพื้นที่นำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2.2 รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เป็นการศึกษาความคิดเห็นด้านองค์ความรู้พื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร เรื่อง เกษตรอัจฉริยะ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้พัฒนาหลักสูตร โดยแบ่งการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรในบริบทของจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพและองค์ความรู้พื้นฐานมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปปัญหาและความต้องการ จากนั้นจึงตั้งกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาสาระ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนและกำหนดการวัดและประเมินผล โดยสร้างออกมาเป็นเอกสารหลักสูตร

ขั้นที่ 4 ประเมินและรับรองหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจัดส่งเอกสารและแบบประเมินหลักสูตร ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหา และนำผลมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้หลักสูตรฉบับสมบูรณ์โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจประเมินและรับรองหลักสูตร

ขั้นที่ 5 ทดลองใช้หลักสูตร นำหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยนำกิจกรรมจากหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี ไปทดลองจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ สุพรรณบุรี ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 10 ครั้ง หลังจบกิจกรรมจึงสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านความพึงพอใจ และด้านความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมของหลักสูตรท้องถิ่นกับนักเรียนเพื่อนำความคิดเห็นมาสรุปผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทักษะอนาคต

2) ตรวจสอบกระตาดาคำตอบของนักเรียน เปรียบเทียบคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะอนาคตก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมและประเมินผลงานนักเรียน ด้านทักษะการปฏิบัติและกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนดังนี้ นำแบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมมาประเมินและเทียบกับน้ำหนักในการประเมินที่กำหนด นำคะแนนผลการปฏิบัติกิจกรรมและคะแนนผลงานของนักเรียนทั้งหมดมาเทียบกับเกณฑ์

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพของโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความสอดคล้อง
1. หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนและถูกต้อง	4.50	0.76	มากที่สุด
2. กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.38	0.76	มาก
3. เนื้อหาในหลักสูตรมีความทันสมัยและนำไปปฏิบัติได้จริง	4.38	0.73	มาก
4. จุดประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย	4.50	0.72	มากที่สุด
5. แผนการจัดกิจกรรมบูรณาการข้ามศาสตร์/หลักสูตร ที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี	4.63	0.75	มาก
6. หลักสูตรท้องถิ่นสอดคล้องกับพื้นที่เกษตรอัจฉริยะ ฟาร์มหอมขจร	4.63	0.76	มากที่สุด
7. หลักสูตรท้องถิ่นสอดคล้องกับทักษะอนาคต ของเด็กและเยาวชนเกษตรกร	4.38	0.75	มาก
8. หลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร เป็นต้นแบบ การเรียนรู้ทักษะอนาคต	4.62	0.74	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพของโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model มีความเห็นสอดคล้องในระดับมากที่สุด โดยความเห็นด้วยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ หลักสูตรท้องถิ่น สอดคล้องกับพื้นที่เกษตรอัจฉริยะ มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x}$ = 4.63) และมีค่าเฉลี่ยความเห็นด้วยสูงสุดเท่ากันรองลงมา คือ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนและถูกต้อง และจุดประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องด้วยเท่ากัน $\bar{x}$ = (4.50อันดับที่สามคือ แผนการจัดกิจกรรมบูรณาการข้ามศาสตร์/หลักสูตรที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียน สาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้อย่างเหมาะสม มีเฉลี่ยความสอดคล้อง $\bar{x}$ = 4.63)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์ม หอมขจร

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. องค์ประกอบของหลักสูตรมีครบถ้วนและถูกต้อง	4.75	0.71	มากที่สุด
2. การสำรวจสภาพปัญหาชุมชนตรงกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง	4.50	0.76	มากที่สุด
3. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดความต้องการ	4.38	0.72	มาก
4. การจัดทำผังหลักสูตร	4.38	0.74	มาก
5. การเขียนแผนการจัดกิจกรรม	4.88	0.72	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรม	4.75	0.71	มากที่สุด
7. การประเมินผล	4.38	0.72	มาก
8. หลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรนำไปปฏิบัติได้จริงตามบริบทของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี	4.63	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยความเห็นด้วยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การเขียนแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x} = 4.88$) และมีค่าเฉลี่ยความเห็นด้วยสูงสุดเท่ากันรองลงมา คือ องค์ประกอบของหลักสูตรมีครบถ้วนและการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องด้วยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.75$) อันดับที่สามคือ หลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรนำไปปฏิบัติได้จริงตามบริบทของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรีมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x} = 4.63$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะอนาคต (n= 20)

ทักษะอนาคต	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	1.53	.516	9.000*	.000
หลังการทดลอง	3.33	.488		

* p < .01

จากตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองมีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .516 ส่วนระดับคะแนนหลังการทดลองการมีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .488 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับคะแนนก่อนและหลังการทดลองการทํากิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การทดสอบ	$\bar{X}$	s	D ⁻	SD ⁻	t	p
ก่อนเรียน	11.05	2.30				
หลังเรียน	14.13	2.33	3.38	1.65	14.714	.000

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมแบบแผนการทดลอง รูปแบบการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One – Group Pretest – Posttest Design) ของนักเรียนระดับปฐมวัย

จากตาราง 4 พบว่า การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทักษะอนาคตของเด็กและเยาวชนเกษตรกร โดยใช้การจัดกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

เด็กและเยาวชนเกษตรกรมีผลสัมฤทธิ์ของทักษะอนาคต โดยใช้การจัดกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้

1. สภาพและองค์ความรู้พื้นฐานของหลักสูตรท้องถิ่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรเป็นหลักสูตรท้องถิ่น และโดยส่วนใหญ่จัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับปฐมวัย มีระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 20-30 ชั่วโมง ต่อหลักสูตร

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพของโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น Homkhajorn Model มีความเห็นสอดคล้องในระดับมากที่สุด โดยความเห็นด้วยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ หลักสูตรท้องถิ่นสอดคล้องกับพื้นที่เกษตรอัจฉริยะ มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x} = 4.63$) และมีค่าเฉลี่ยความเห็นด้วยสูงสุดเท่ากันรองลงมา คือ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนและถูกต้อง และจุดประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องด้วยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.50$) อันดับที่สามคือ แผนการจัดกิจกรรมบูรณาการข้ามศาสตร์/หลักสูตรที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้อย่างเหมาะสม มีเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x} = 4.63$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยความเห็นด้วยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การเขียนแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x} = 4.88$) และมีค่าเฉลี่ยความเห็นด้วยสูงสุดเท่ากันรองลงมา คือองค์ประกอบของหลักสูตรมีครบถ้วนและการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องด้วยเท่ากัน ($\bar{x} = 4.75$) อันดับที่สามคือ หลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรนำไปปฏิบัติได้จริงตามบริบทของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรีมีเฉลี่ยความสอดคล้อง ($\bar{x} = 4.63$)

4. คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองมีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .516 ส่วนระดับคะแนนหลังจากการทดลองการมีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .488 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับคะแนนก่อนและหลังการทดลองการทำการกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทักษะอนาคตของเด็กและเยาวชนเกษตรกร โดยใช้การจัดกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจรหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่น สามารถสร้างกระบวนการให้เกิดหลักสูตรโดยการบูรณาการข้ามศาสตร์ในสาขาวิชา ดังนี้ สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการประกอบอาหาร สาขาวิชาหมวดการศึกษาทั่วไป (เทคโนโลยี) เพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร ซึ่งมี เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร เป็นต้นแบบ

1.2 การพัฒนาหลักสูตร 1.3. การทดลองใช้หลักสูตร และ 1.4. ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

2. ทักษะอนาคต สร้างผู้เรียนโดยเฉพาะนักเรียนของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรีให้เกิดทักษะในการเตรียมความพร้อมของผู้คน Future Skills ในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญโดย Partnership for 21st Century Skills ดัง ทักษะอนาคตย่อยได้แก่

2.1 มีความยืดหยุ่นพร้อมปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง

2.2 สร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง รู้จักการวิเคราะห์ผลงาน

ผลงาน พิจารณาและตัดสินใจด้วยตนเอง

2.3 เกิดทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างหลากหลาย

2.4 เป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต ซึ่งสามารถผลิตผลงานและสร้างผลงานได้

2.5 มีภาวะของการเป็นผู้นำ และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ ซึ่งการมีความรับผิดชอบในผลงานที่ทำเป็นที่ไว้วางใจผู้อื่น สามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะอนาคต

เพราะฉะนั้น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกร ถือเป็นการนำต้นแบบ เกษตรอัจฉริยะฟาร์มหอมขจร มาออกแบบและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตั้งแต่กระบวนการวางแผนการผลิต ปลูกพืช การคาดการณ์ผลผลิต ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมทางการเกษตร ได้แก่ สภาพอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน โรคและแมลงศัตรูพืช การนำเทคโนโลยีมาใช้ทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ดังที่ (ปวันนพัสตร์ ศรีทรงเมือง และคณะ. 2561) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบระบบควบคุมฟาร์มอัจฉริยะในโรงเรียนปลูกพืชโดยใช้คอมพิวเตอร์แบบฝัง เกิดผลของรูปแบบระบบควบคุมฟาร์มอัจฉริยะในโรงเรียนปลูกพืชโดยใช้คอมพิวเตอร์แบบฝังที่พัฒนาขึ้น ช่วยในการอำนวยความสะดวกและแบ่งเบาภาระของเกษตรกรในการควบคุมสั่งการเปิด-ปิดการให้น้ำในโรงเรียนปลูกพืชผ่านทางสมาร์ตโฟนจากทุกที่ทุกเวลา การสำรวจระยะไกล การตรวจสอบคุณภาพดิน และระบบการให้น้ำขั้นพื้นฐาน ให้แก่เด็กและเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะอนาคตด้านอาชีพและการใช้ชีวิต อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังการทำ

เกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักของคนไทยให้เด็กและเยาวชนเกษตรกรเกิดองค์ความรู้ สามารถต่อยอดประสบการณ์การทำเกษตรอัจฉริยะ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมการจัดทำเอกสารเพื่อเป็นฐานข้อมูลและสร้างสื่อติดตั้งไว้ในแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ เพื่อให้เกิดเป็นฐานข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาสำหรับผู้พบเห็นและสนใจ
2. สำรวจข้อมูลด้านแหล่งการเรียนรู้ ที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนและโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกไปเรียนรู้ในสถานที่จริงและทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์จากแหล่งการเรียนรู้ในบริบทพื้นที่
3. ผู้บริหารควรส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะของชุมชน ด้านงบประมาณ การจัดหาอุปกรณ์สำหรับสร้างงานด้านการศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การจัดนโยบายส่งเสริมการใช้พื้นที่ได้อย่างหลากหลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เปิดโอกาสของมหาวิทยาลัยและชุมชน เช่น ในการออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ หรือการเดินทางในงานพิธีวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้คลุกคลีและคุ้นเคยกับแหล่งเรียนรู้มากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

1. นักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะอนาคต ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ยอมรับและเกิดทักษะองค์ความรู้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาอาชีพ
2. ชุมชนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา สนับสนุนให้มีการนำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะอนาคตสำหรับเด็กและเยาวชนเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองท้องถิ่น รวมถึงเป็นการอนุรักษ์การทำอาชีพเกษตรกรรมที่เป็นแหล่งภูมิปัญญาของแผ่นดิน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- นิตยา สุวรรณศรี. (2545). *หลักสูตรสู่การเรียนรู้. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*.
- ปวันนพัสตร์ ศรีทรงเมือง และคณะ. (2561). *การพัฒนาแบบระบบควบคุมฟาร์มอัจฉริยะในโรงเรือนปลูกพืชโดยใช้คอมพิวเตอร์แบบฝัง. คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาระบบสารสนเทศ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา*.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตฤกษ์. (2565). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ.
- เส้นทางเศรษฐกิจออนไลน์. (2563). *เศรษฐกิจออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2564, จาก <https://www.sentangsedtee.com>.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.

บทความวิจัย

ศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

สุภาพ อัครปทุมวงศ์*, กฤษฎา สังข์ขันธ์, ปราณี ตริทศกุล, โอนชา โรจนพานิช, หุดา วงษ์ยิ้ม,
รุ่งลักษณ์ รอดคำ, วรางคณา จิตราภรณ์, อภิญญา วิเศษสิงห์ และขวัญฉัตร วงศ์จันทร์ทิพย์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อีเมล: supap.ak@ssru.ac.th, runglaksamee.ro@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร” โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานทางการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน และเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินกับปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 74 ชุด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA) และหาผลแตกต่างเมื่อพบจึงทดสอบค่าเฉลี่ยแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple Comparison) โดย Post Hoc Tests

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้รายงานทางการเงินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุด ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี ประเภทธุรกิจของผู้ใช้รายงานทางการเงินส่วนใหญ่เป็นสถาบันการเงิน รูปแบบธุรกิจเป็นแบบบริษัทจำกัด และเป็นผู้บริหารขององค์กร โดยพบว่า 1) ระดับความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านความทันเวลาเป็นอันดับ 1 ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.30 ซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินมีการบันทึกได้ทันตามรอบระยะเวลาบัญชีต่างๆ ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเวลา 2) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงิน พบว่า ผู้ใช้รายงานทางการเงินที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความคาดหวัง, คุณภาพข้อมูลทางการเงิน, ผู้ใช้รายงานทางการเงิน

Received: May 27, 2023, Revised: August 11, 2023, Accepted: 29 October, 2023

* Corresponding author

STUDY THE EXPECTATIONS OF FINANCIAL REPORTING USERS ON THE QUALITY OF FINANCIAL INFORMATION

Supap Akkharapratumwong, Krisada Sungkhamanee, Pranee Tridhoskul,
Anocha Rojanapanich, Huda Wongyim, Runglaksamee Rodkam,
Varangkana Chitraphan, Apinya Wisessing and Khwanchat Wongjantip
Faculty of Management Science, Suansunandha Rajabhat University
E-mail: supap.ak@ssru.ac.th, runglaksamee.ro@ssru.ac.th*

Abstract

In this research, the researchers collected data on the expectations of financial reporting users on the quality of financial information in Bangkok. The participants in this research were financial reporting users in Bangkok. The purpose of this research was to study the level of expectations of financial reporting users on the quality of financial information and to compare the expectations of financial reporting users with personal factors. The researchers collected data from a total of 74 sets by using a questionnaire. The research procedures analysis was mean, standard deviation, one-way analysis of variance (ANOVA), and multiple comparisons by Post Hoc Tests.

The research results showed that the majority of financial reporting users were female with the age group of 40 to 50. Most of the financial users also had bachelor's degrees with more than 15 years of work experience. In addition, the majority of financial users were in executive positions in financial institutions. The business model was a limited company. 1) For the level of expectations of financial reporting users on the quality of financial information in Bangkok, the priority was timeliness with an average of 4.30. Financial information was recorded under specified accounting periods and used the information to make decisions more efficiently and on time. 2) The analysis and comparison of expectations of financial reporting users on the quality of financial information found that financial reporting users with different experiences had significantly different expectations of financial information quality at the significance level of .05.

Keywords: *Expectations, Quality of financial information, Financial report users*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน และเทคโนโลยีทางการเงิน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้อย่างเข้มแข็ง (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) สำหรับการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตามข้อมูลทางการเงินถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญใช้สำหรับการตัดสินใจในรูปแบบต่างๆ ของผู้ใช้งบการเงิน เช่น นักลงทุนที่จะนำข้อมูลต่างๆ มาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มไปสู่การตัดสินใจการลงทุน ผู้บริหารภายในองค์กรนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การวางแผน ควบคุม และตัดสินใจด้านการบริหารได้แม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งบุคคลทั่วไปแม้ว่าจะไม่ค่อยสนใจรายงานทางการเงินมากนัก แต่ถ้าหากมีข้อสงสัยเกิดขึ้นกับบริษัทเกี่ยวกับการรายงานทางการเงินที่ผิดพลาดในองค์กร หรือเกิดการทุจริตจากการตกแต่งงบการเงิน ก็อาจส่งผลเสียกับตัวบริษัทได้ เช่น เสียชื่อเสียงและภาพพจน์ของบริษัท และบุคคลเหล่านี้จะไม่สนับสนุนหรือบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของบริษัท

ดังนั้น บทความวิจัยนี้นำเสนอการศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน การวิจัยครั้งนี้ทำเพื่อสำรวจความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน เพื่อต้องการทราบความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานทางการเงิน เช่น นักลงทุน สถาบันการเงิน หน่วยงานภาครัฐ ผู้ให้สินเชื่อ พนักงาน ผู้บริหาร เป็นต้น ช่วยยกระดับความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจ และนำไปต่อยอดอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์และวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

Vroom (1964) ได้พัฒนาทฤษฎีความคาดหวังขึ้น ซึ่งได้อธิบายว่าการที่บุคคลจะเลือกแสดงพฤติกรรมออกมา บุคคลผู้นั้นจะต้องทำการประเมินถึงความเป็นไปได้ของงานและรางวัลที่ตนจะได้รับเสียก่อน การมุ่งใจเป็นการกระทำที่ทำให้ทำในบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้ได้รับในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งมีผลโดยตรงกับการรับรู้และรางวัลที่ได้รับ ทฤษฎีความคาดหวังจะมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงด้วยกัน 3 ประการคือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามกับการปฏิบัติงาน การที่ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามกับการปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงคำถามเหล่านี้คือ ความพยายามที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จจริงหรือไม่ จะต้องใช้ความพยายามมากน้อยแค่ไหนในการปฏิบัติงานและจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลกับการปฏิบัติงาน อะไรคือหนทางที่จะทำให้การปฏิบัติงานได้รับรางวัลหรือชัยชนะ และ 3) การดึงดูดใจ จะมีวิธีการดึงดูดใจอย่างไรที่จะให้ได้รับรางวัล ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อรางวัลที่แต่ละบุคคลจะได้รับและมีความสัมพันธ์ต่อความไม่พึงพอใจ (ฐาปนา ฉินไพศาล, 2559) Vroom (1964) ได้เสนอทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) และพัฒนามาเป็นทฤษฎีที่มีฐานคิดว่ามนุษย์นั้นตัดสินใจกระทำเพราะมีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจคือ ได้รับผลตอบแทนในรูปแบบประโยชน์มากที่สุด ซึ่งทฤษฎีความคาดหวังเป็นการอธิบายแรงจูงใจในรูปกระบวนการที่สลับซับซ้อนในการเกิดพฤติกรรมของบุคคล โดยที่ 1) บุคคลที่จะเลือกตัดสินใจในการแสดงออกหรือมีสิ่งจูงใจให้ทำจะคิดหาเหตุผลและคาดการณ์เหตุการณ์อนาคต

โดยประเมินค่าว่าคุ้มค่าหรือไม่และ 2) พฤติกรรมของบุคคลจะมีผลมาจากแต่บุคคลและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการคาดหวังในบทบาทของบุคคลนั้นๆ เป็นการเสริมแรงหรือผลักดันทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

แรงจูงใจตามทฤษฎีความคาดหวังมีหลักการเบื้องต้น 3 ประการคือ 1) ปัจจัยที่รวมกันเป็นความชอบ (Valence:V) เป็นการรับรู้คุณค่าดีหรือเลว ซึ่งแต่ละคนจะคิดว่า คุ้มค่าหรือไม่ อาจมีรางวัลเป็นเครื่องตอบแทนในการทำงาน 2) ความเป็นเครื่องมือ (Instrumentality: I) เป็นการประเมิน “ปัจจัย” ที่รวมกันเป็นความชอบ “หรือค่า V ว่าหากทำแล้วจะได้ผลคุ้มค่าหรือไม่ ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับรางวัลที่จะได้รับมีค่าสูง ค่าความเป็นเครื่องมือ (I) จะมีสูงตามไปด้วย และ 3) ความคาดหวัง (Expectancy : E) เป็นการรับรู้ในการยอมรับการทำงาน และแสดงพฤติกรรมจูงใจให้ทำงานนั้นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประเมินว่าน่าจะทำได้มีความเป็นไปได้สูง จึงเกิดพยายามขึ้น ดังนั้นการคาดหวังก็จะสูงตามด้วยแต่หากประเมินแล้วว่าเป็นไปค่อนข้างยาก โอกาสยากมาก แรงจูงใจความคาดหวังก็จะน้อยลงไปด้วย (ธร สุนทรายุทธ, 2553) กระบวนการสื่อสารข้อมูลทางการเงินที่ได้มาจากระบบบัญชีโดยมีงบการเงินเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของรายงานทางการเงินทั้งนี้อาจจะทำในรูปแบบของรายงานประจำ หนังสือชี้ชวน เอกสารแจ้งข่าวสารหรือการพยากรณ์ (นุชจรี พิเชษฐกุล, 2559)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

คุณภาพของข้อมูลทางการเงิน หมายถึง คุณลักษณะที่ข้อมูลทางการเงินควรมีเพื่อการปฏิบัติตามความต้องการข้อมูลสำหรับผู้ใช้อ้างอิง (Karagül & Ozdemir, 2012) และลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่ทำให้ข้อมูลมีประโยชน์สูงสุดในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ทางการเงิน ได้แก่ผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืมและเจ้าหนี้อื่นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 48/2563 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2563 ประกอบด้วย 2 ลักษณะดังนี้

1. ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ คือ 1) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจสามารถทำให้ผู้ใช้ตัดสินใจแตกต่างไป ข้อมูลอาจสามารถทำให้การตัดสินใจแตกต่างไป แม้ว่าผู้ใช้บางรายเลือกที่จะไม่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือได้รับทราบข้อมูลแล้วจากแหล่งอื่นแล้ว และ 2) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม รายงานทางการเงินเป็นตัวแทนปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจในรูปของข้อความและตัวเลขข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ต้องไม่เป็นเพียงตัวแทนปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ แต่ต้องเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของปรากฏการณ์ที่ข้อมูลนั้นนำเสนอด้วย

2. ลักษณะเชิงคุณภาพเสริมประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถเปรียบเทียบได้ การตัดสินใจของผู้ใช้เกี่ยวข้องกับการเลือกระหว่างทางเลือกต่างๆ เช่น การขายหรือถือเงินลงทุน หรือการลงทุนในกิจการแห่งหนึ่งหรืออีกแห่ง 2) ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ช่วยให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้ว่าข้อมูลเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่กิจการนำเสนอ 3) ความทันเวลา หมายถึง การมีข้อมูลพร้อมให้ผู้ตัดสินใจทันเวลาที่ข้อมูลสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยทั่วไปข้อมูลยิ่งย้อนอดีตนานขึ้นข้อมูลยิ่งมีประโยชน์น้อยลง แต่ข้อมูลบางอย่างอาจยังถือว่าทันเวลาไปเป็นระยะเวลาอันหลังสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ด้วยเหตุผลเช่น ผู้ใช้บางรายอาจจำเป็นต้องระบุและประเมินแนวโน้มต่างๆ 4) ความสามารถเข้าใจได้ การจัดประเภทการกำหนดลักษณะ และการนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนและกระชับทำให้ข้อมูลนั้นสามารถเข้าใจได้ (คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี, 2563)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โอโนซา โรจนพานิช และคณะ (2563) ศึกษาเรื่องลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงิน

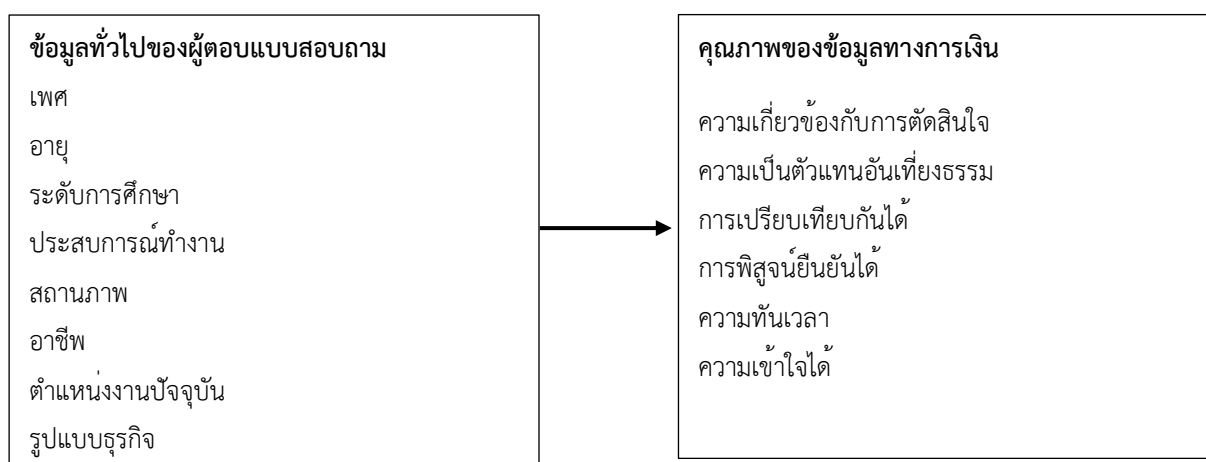
ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา พบว่า ด้านการเปรียบเทียบกันได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความเข้าใจได้ และด้านการพิสูจน์ยืนยันได้ ตามลำดับ ส่วนความได้เปรียบในการแข่งขันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านความรวดเร็ว และด้านนวัตกรรม ตามลำดับ และ 2) ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ และด้านความเข้าใจได้ ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Mbawuni (2019) ผลการวิจัยระบุว่าโดยทั่วไปอันดับต้น ๆ และผู้บริหารระดับกลางมองว่าลักษณะเชิงคุณภาพของ FRQ ของ บริษัท กานา ตีมาก อย่างไรก็ตามความทันเวลาของ FRQ ในแง่ของการเผยแพร่รายงานทางการเงินที่ได้รับการตรวจสอบแล้วเป็นเพียงการประเมินเชิงคุณภาพที่ไม่ดีสักเท่าไหร่ มีการกล่าวถึงผลกระทบต่อพฤติกรรมการบัญชีและปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในการรับรู้ FRQ ของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะภูมิหลังการทำงาน พบว่า ด้านบนและตรงกลางผู้บริหารที่เป็นนักบัญชีมีอาชีพมีความสำคัญในการประเมินมากกว่าดังนั้นจึงให้คะแนนการรับรู้ FRQ ต่ำกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษานี้ก่อให้เกิดเติมช่องว่างในเอกสาร FRQ เกี่ยวกับการประเมิน FRQ ของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชีตามมาตรฐาน IFRS ประเทศในทวีปแอฟริกาตอนใต้ซาราร

วรศรา เหล่าบำรุง (2559) ได้ศึกษาเรื่องบุปปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี เพื่อศึกษา 1) บุปปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบุปปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี พบว่า บุปปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่างกัน มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวได้นำเสนอคุณภาพของข้อมูลการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อผู้ใช้ข้อมูลและมีความเกี่ยวข้องกับองค์การนำไปใช้ด้านการวาง สั้งการ และการตัดสินใจ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม การเปรียบเทียบกันได้ การพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความเข้าใจได้ คณะผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ (Objective of the Research)

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินกับปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีวิจัย (Research Methodology)

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษา : เป็นการสำรวจความคาดหวังของผู้ใช้การเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านพื้นที่ : งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา : ผู้ประกอบการ, ผู้บริหาร, พนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 74 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลระดับความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งได้กำหนดความหมายของคะแนนในแต่ละระดับตามเกณฑ์ ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ซึ่งการแปลผลคะแนนโดยรวมรายด้านและรายข้อใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 1.00 – 5.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคาดหวังในระดับน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคาดหวังในระดับน้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคาดหวังในระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคาดหวังในระดับมาก

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือค่า ร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวัง จะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA และหาผลแตกต่างเมื่อพบจึงทดสอบค่าเฉลี่ยแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple Comparison) โดย Post Hoc Tests

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทางด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา รวมถึงโครงสร้างของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้และ

มีการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน นำมาทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ในทางสถิติ ซึ่งผลการตรวจสอบปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีคุณภาพอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Cronbach's Alpha = .974) ก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ตารางที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	20	27.03
หญิง	54	72.97
รวม	74	100.00

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.97 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.03

ตารางที่ 2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	21	28.38
31-40 ปี	19	25.68
41-50 ปี	21	28.38
51-60 ปี	12	16.22
>60 ปี	1	1.35
รวม	74	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 21 – 30 ปี และ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.38 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วงระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.68 อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.22 และอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	10.81
ปริญญาตรี	51	68.92
สูงกว่าปริญญาตรี	15	20.27
รวม	74	100.00

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.92 รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.27 และมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสิทธิภาพทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	11	14.86
5 – 10 ปี	19	25.68
11 - 15 ปี	13	17.57
มากกว่า 15 ปี	31	41.89
รวม	74	100.00

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพทำงานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.89 รองลงมา มีประสิทธิภาพทำงานอยู่ในช่วงระหว่าง 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.68 ประสิทธิภาพทำงานในช่วงระหว่าง 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.57 และมีประสิทธิภาพทำงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ประเภทธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเภทธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจการผลิต	4	5.41
ธุรกิจค้าส่ง	2	2.70
สถาบันการเงิน	30	40.54
ธุรกิจบริการ	26	35.14
ธุรกิจค้าปลีก	6	8.11
รัฐบาล	4	5.41
อื่นๆ	2	2.70
รวม	74	100.00

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประเภทธุรกิจ สถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 40.54 รองลงมา เป็นประเภทธุรกิจบริการ คิดเป็นร้อยละ 35.14 ประเภทธุรกิจค้าปลีก คิดเป็นร้อยละ 8.11 ประเภทธุรกิจการผลิตและรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 5.41 และประเภทธุรกิจค้าส่งและอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 รูปแบบธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

รูปแบบธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทมหาชนจำกัด	29	39.19
บริษัทจำกัด	32	43.24
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	1	1.35
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	4	5.41
หน่วยงานภาครัฐ	4	5.41
อื่นๆ	4	5.41
รวม	74	100.00

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบธุรกิจบริษัทจำกัด คิดเป็นร้อยละ 43.24 รองลงมาอยู่ในรูปแบบธุรกิจบริษัทมหาชนจำกัด คิดเป็นร้อยละ 39.19 รูปแบบธุรกิจห้างหุ้นส่วนจำกัด หน่วยงานภาครัฐ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5.41 และรูปแบบธุรกิจห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 1.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ประเภทของผู้ใช้รายงานทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเภทของผู้ใช้รายงานทางการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	27	36.49
เจ้าของกิจการ	4	5.41
ผู้จัดการหน่วยงานบัญชี/การเงิน	3	4.05
พนักงานบัญชี	23	31.08
นักลงทุน	4	5.41
อื่นๆ	13	17.57
รวม	74	100.00

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็ผู้ใช้รายงานทางการเงินเป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 36.49 รองลงม้ผู้ใช้รายงานทางการเงินเป็นพนักงานบัญชี คิดเป็นร้อยละ 31.08 ผู้ใช้รายงานทางการเงินอื่นๆ เช่น พนักงานองค์กร นักศึกษา อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 17.57 ผู้ใช้รายงานทางการเงินเป็นเจ้าของกิจการและนักลงทุน คิดเป็นร้อยละ 5.41 และผู้จัดการหน่วยงานบัญชี/การเงิน คิดเป็นร้อยละ 4.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินภาพรวม

เรื่อง	$\bar{x}$	SD	แปลผล
ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	4.25	.50	มากที่สุด
ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม	4.19	.59	มาก
การเปรียบเทียบกันได้	4.22	.59	มากที่สุด
การพิสูจน์ยืนยันได้	4.19	.63	มาก
ความทันเวลา	4.30	.60	มากที่สุด
ความเข้าใจได้	4.22	.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อคุณภาพของข้อมูลการเงินในด้าน ความทันเวลาอยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาคือความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.25 การเปรียบเทียบกันได้และ ความเข้าใจได้ อยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.22 ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมและการพิสูจน์ยืนยันได้ อยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน
จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

คุณภาพของข้อมูลทางการเงิน		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.407	3	.802	3.546	.019*
	ภายในกลุ่ม	15.840	70	.226		
	รวม	18.247	73			
ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.828	3	1.276	4.156	.009*
	ภายในกลุ่ม	21.492	70	.307		
	รวม	25.319	73			
การเปรียบเทียบกันได้	ระหว่างกลุ่ม	4.560	3	1.520	5.097	.003*
	ภายในกลุ่ม	20.878	70	.298		
	รวม	25.438	73			
การพิสูจน์ยืนยันได้	ระหว่างกลุ่ม	5.690	3	1.897	5.663	.002*
	ภายในกลุ่ม	23.443	70	.335		
	รวม	29.133	73			
ความทันเวลา	ระหว่างกลุ่ม	2.945	3	.982	2.960	.038*
	ภายในกลุ่ม	23.214	70	.332		
	รวม	26.159	73			

ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.715	3	1.238	3.230	.028*
	ภายในกลุ่ม	26.841	70	.383		
	รวม	30.556	73			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.632	3	1.211	5.378	.002*
	ภายในกลุ่ม	15.756	70	.225		
	รวม	19.388	73			

*ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ใช้รายงานทางการเงินที่มีประสบการณ์ทำงานโดยรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาคุณภาพของข้อมูลทางการเงินแต่ละด้าน พบว่า ประสบการณ์ทำงานของผู้ใช้รายงานทางการเงินที่แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพของข้อมูลการเงินในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Post Hoc Tests

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่ประสบการณ์ทำงานกับภาพรวมความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

ความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงิน ต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน	ประสบการณ์ทำงาน				
		น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	11- 15 ปี	มากกว่า 15 ปี
	$\bar{X}$	4.48	4.39	4.40	3.97
น้อยกว่า 5 ปี	4.48	-	.091	.076	.508*
5 – 10 ปี	4.39	-	-	-.015	.418*
11 – 15 ปี	4.40	-	-	-	.432*
มากกว่า 15 ปี	3.97	-	-	-	-

จากตาราง 10 เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในภาพรวมจำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ใช้รายงานทางการเงินที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี, 5-10 ปี และ 11-15 ปี มีความคาดหวังต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินแตกต่างกับผู้ใช้รายงานทางการเงินที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี และมีระดับความคาดหวังที่มากกว่า

ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ตำแหน่งงาน ปัจจุบัน และรูปแบบธุรกิจมีความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุด ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี ประเภทธุรกิจของผู้ใช้รายงานทางการเงินส่วนใหญ่เป็นสถาบันการเงิน รูปแบบธุรกิจเป็นแบบบริษัทจำกัด และเป็นผู้บริหารขององค์กร สำหรับระดับความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดกับด้านความทันเวลาเพราะผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินต้องการเตรียมให้พร้อมต่อการตัดสินใจให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เพื่อนำข้อมูลการเงินที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเชิงเศรษฐกิจ และคุณภาพของข้อมูลช่วยให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินคาดคะเนถึงผลการดำเนินงานในอนาคตของกิจการได้รวมทั้งชี้ข้อผิดพลาดของผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในอดีตของกิจการได้ การเปรียบเทียบกับได้ ซึ่งผู้ใช้รายงานทางการเงินคาดหวังให้กิจการมุ่งเน้นส่งเสริมให้จัดทำรายงานทางการเงินที่สามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างน่าเชื่อถือในแต่ละปี บัญชีส่งเสริมให้มีการนำเสนอข้อมูลในรายงานทางการเงินเป็นลักษณะเดียวกันทุกงวดบัญชีและกิจการมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการนำเสนอรายงานทางการเงินที่อยู่ในช่วงระยะเวลาเดียวกันของทุกงวดบัญชีและกิจการนำเสนอข้อมูลจากรายงานทางการเงินในแต่ละปีบัญชีเพื่อมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ใช้รายงานทางการเงิน และ ด้านความเข้าใจได้ผู้ใช้รายงานทางการเงินคาดหวังให้กิจการกำหนดให้มีการนำเสนอรายงานทางการเงินในรูปแบบและภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจของผู้ใช้รายงานทุก ส่งเสริมให้มีข้อมูลที่ปรากฏในรายงานการเงินที่แสดงให้เห็นถึงความรู้และความเข้าใจในธุรกิจ เหตุการณ์ในรายงานการเงินได้เป็นอย่างดีและข้อมูลทางการเงินบัญชีได้รับการจัดระเบียบอย่างดีและสามารถอ่านเข้าใจง่ายขึ้น สอดคล้องกับ อนิชา โรจนพานิช และคณะ (2563) ที่ศึกษาลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงินภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความเข้าใจได้ และด้านการพิสูจน์ยืนยันได้

การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน พบว่า ผู้ใช้รายงานทางการเงินที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วริศรา เหล่าบำรุง (2559) ที่ศึกษาเรื่องบุพปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี พบว่า บุพปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

นำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนานักบัญชี และนักศึกษาสาขาการบริหารธุรกิจ ให้มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในบทบาทของข้อมูลทางการเงินของกิจการในรูปแบบต่าง ๆ และสามารถนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนควบคุม และตัดสินใจในการบริหารธุรกิจส่วนตัว ธุรกิจครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยรวบรวมข้อมูลจากจากผู้ใช้งานทางการเงินทุกประเภท ดังนั้นผู้สนใจอาจทำการศึกษาค้นคว้าความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินเน้นเฉพาะกลุ่ม เพื่อศึกษาว่ากลุ่มประชากรได้มีการมีความคาดหวัง

ต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินอย่างไรบ้าง และได้นำไปเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำข้อมูลทางการเงินและการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กิจการ

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

รายงานการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้ประกอบการในการสื่อสารให้ผู้ซื้อหรือผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบข้อมูลผลการดำเนินงานและฐานะการเงินขององค์กร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม โดยจากผลการวิจัยความคาดหวังของผู้ใช้รายงานทางการเงินต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน พบว่าผู้ใช้รายงานทางการเงินมีความคาดหวังต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในด้านความทันเวลาในระดับมากที่สุด รองลงมา คือความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเปรียบเทียบกันได้ และความเข้าใจได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้อมูลทางการเงินในการจัดทำ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินสามารถนำไปใช้ได้ทันต่อสถานการณ์และใช้ในการประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถใช้เป็นสารสนเทศที่สำคัญในการวางแผนการดำเนินงานและพัฒนาธุรกิจให้เกิดความยั่งยืน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี.(2563). *กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน*. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- ฐาปนา ฉินไพศาส. (2559). *องค์การและการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท ธนจักรการพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพฯ.
- นุชจรี พิเชษฐกุล. (2559). *รายงานการเงินและการวิเคราะห์*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.
- ธ สุนทรายุทธ. (2553). *การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 1.บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพฯ.
- วรศรา เหล่าบำรุง. (2559). บุพปัจจัยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 5(1), 42-52.
- อโนชา โจนพานิช และคณะ. (2563). *ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ.
- Karagül, A.A. & Özdemir, A. (2012). Evaluation of Financial Information Quality Attributes: A Comparison from Turkey. *International Journal of Business and Social Science*, 3(23), 45-55.
- Mbawuni, J. (2019). Users' Perception of Financial Reporting Quality in Ghana. *Accounting and Finance Research*, 8(3), 187.
- Vroom, H.V. (1964). *Working and Motivation*. New York: John Wiley and Sons Inc.

บทความวิจัย

ความต้องการงานชุมชนสัมพันธ์ของประชาชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

เปรมินทร์ ทับแก้ว*, อภิตา นามแสง และ วราภรณ์ เต็มแก้ว

สาขาวิชาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อีเมล: pemipemin@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการงานด้านชุมชนสัมพันธ์ของประชาชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในระยะรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร จำนวน 400 ราย โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48) โดยต้องการการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด 2) ด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) โดยต้องการการมุ่งเน้นการลดผลกระทบ ลดมลภาวะ และลดของเสียที่ปล่อยจากท่าอากาศยานมากที่สุด 3) ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23) โดยต้องการการส่งเสริมการจ้างงานคนในชุมชนโดยรอบมากที่สุด 4) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) โดยต้องการการรณรงค์หรือส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมากที่สุด

คำสำคัญ: ความต้องการ, งานชุมชนสัมพันธ์, ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

Received: October 20, 2023, Revised: November 25, 2023, Accepted: November 30, 2023

* Corresponding author

THE NEEDS COMMUNITY RELATIONS WORK OF THE PEOPLE IN COMMUNITY SURROUNDING SUVARNABHUMI AIRPORT

Peramin Thabkaew, Apirada Namseang, and Waraporn Temkaew*

Department of Aviation Management, Civil Aviation Training Center Thailand

Email: pemipemin@gmail.com

Abstract

This study aimed to study on the need for community relations work of the people in communities surrounding Suvarnabhumi Airport. Data was collected by questionnaire from 400 people residing within a 5-kilometer radius of Suvarnabhumi Airport. The data was then analyzed with descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study revealed that the samples of people in communities surrounding Suvarnabhumi Airport have the need for community relations work in overall at the highest level which can be divided into 4 areas, arranged in order as follows: 1) Cooperation and sustainable management (mean equal to 4.48), the most needed is the developing positive relationships with the community through a variety of activities. 2) Environmental (mean equal to 4.43), the most needed is reducing impacts, pollution, and trash discharged from the airport. 3) Economic (mean equal to 4.23), the most needed is promoting employment in the neighboring communities. 4) Social and cultural (mean equal to 3.95), the most needed is campaign or encourage surrounding communities to have a better living.

Keywords: *Needs, Relations Work, Suvarnabhumi Airport*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมการบินของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา การเติบโตอย่างต่อเนื่องของธุรกิจการบินและการขนส่งทางอากาศ ส่งผลให้หลายประเทศกำหนดกลยุทธ์เพื่อรองรับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นของความต้องการในการเดินทางทางอากาศและความต้องการในการขนส่งสินค้าและบริการ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท่าอากาศยานให้ทันสมัย รวมถึงปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อำนวยความสะดวก ตลอดจนพัฒนาด้านมาตรฐานความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เพื่อให้อุตสาหกรรมการบินของประเทศไทยพัฒนาไปในแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนควบคู่ไปกับมาตรฐานความปลอดภัยในระดับสากล ทั้งนี้ ในการก่อสร้างหรือการพัฒนาท่าอากาศยานย่อมต้องมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย รวมถึงด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนรอบท่าอากาศยาน ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งต้องทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment Report; EIA) เพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการแก้ไขและเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562)

สำหรับประเทศไทยมีท่าอากาศยานหลายแห่งทั่วประเทศ ท่าอากาศยานขนาดใหญ่ส่วนมากอยู่ภายใต้การบริหารของบริษัท ท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) ซึ่งเป็นองค์กรที่ให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศที่ขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจในภาคการขนส่ง ภาคการท่องเที่ยว และภาคการบริการของประเทศ โดยรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เห็นความสำคัญของท่าอากาศยานในการส่งเสริมและพัฒนาความเจริญด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว และด้านอื่น ๆ ของประเทศ จึงกำหนดให้การก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นวาระแห่งชาติ โดยเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ดำเนินโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งที่ 2 ณ บริเวณพื้นที่ตำบลบางโฉลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ ซึ่งโครงการดังกล่าวถือเป็นโครงการระดับใหญ่ของรัฐ จึงต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมก่อนดำเนินการก่อสร้างโครงการ โดยคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้มีมติเห็นชอบต่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ปณิธสมณ ชาดไพสิฐ, 2563)

หลังจากเปิดดำเนินการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2549 อาจกล่าวได้ว่าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจะรองรับการคมนาคมขนส่งทางอากาศอย่างเต็มขีดความสามารถ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการท่าอากาศยาน ทำให้ต้องมีการดำเนินแผนพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับผู้โดยสารให้เพียงพอกับผู้ให้บริการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างทางวิ่งใหม่เพื่อรองรับการขยายตัวดังกล่าว แม้การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจะก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างมากมาย แต่ในทางกลับกันท่าอากาศยานสุวรรณภูมิก็ได้สร้างผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางเสียง มลพิษทางอากาศ เพราะเนื่องจากปัจจุบันพื้นที่รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้เปลี่ยนสภาพเป็นบ้านจัดสรรจำนวนมาก ซึ่งจากเดิมเป็นทุ่งนาและบ่อปลามาก่อน โดยปัจจุบันความต้องการของประชาชนและรูปแบบการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดความต้องการด้านความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น รวมถึงปัจจัยในการประกอบอาชีพ จึงทำให้ประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยใกล้เคียงกับบริเวณที่ตั้งท่าอากาศยานให้มากขึ้น โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดกับตนเองและทรัพย์สิน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลต่อการพัฒนาระบบการขนส่งทางอากาศของไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการร้องทุกข์เข้ามาเรื่อย ๆ และ

ต้องสูญเสียงบประมาณที่ใช้ชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินกิจการด้านการบินเพิ่มขึ้นทุกปี (ปนิธสมน ขาโตโพธิ์, 2563) ซึ่งผลกระทบดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนและภาครัฐ โดยประชาชนที่อยู่รอบท่าอากาศยาน ดังนั้น เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่กำลังทวีความรุนแรงและรักษาภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้จัดตั้งส่วนงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อให้มีบทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบทางเสียง รวมถึงสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน และชุมชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในช่วงแรกของการดำเนินงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์มาดำเนินงานจัดทำข้อมูลพื้นฐานชุมชน ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จากที่ผ่านมาบริษัทที่ปรึกษาได้นำกิจกรรมต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ อาทิ กิจกรรมพบปะเยี่ยมเยียน การสนับสนุนกิจกรรมประเพณีของชุมชน การมอบเงินสนับสนุน การประชุม เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ได้ใช้สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสนับสนุนอื่น ๆ มาประกอบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

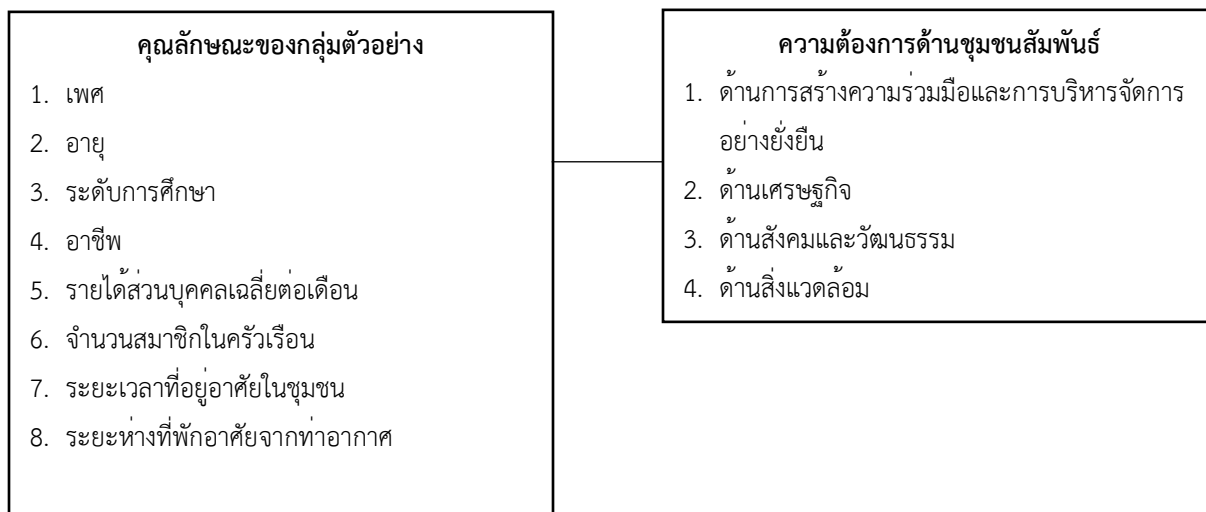
อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของบริษัทที่ปรึกษาไม่สามารถทำให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการแก้ปัญหาผลกระทบทางเสียงของท่าอากาศยานได้ ดังนั้น ส่วนชุมชนสัมพันธ์ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จึงดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง โดยการร่วมมือกับบริษัทที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ซึ่งนำการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์มาเป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารกับชุมชน แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชุมชนได้ ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้จัดตั้งหน่วยงานด้านชุมชนสัมพันธ์เพิ่มเติม ได้แก่ ฝ่ายสำนักข่าวและงานชุมชน โดยกำหนดขอบเขตการทำงานไว้อย่างชัดเจน คือ การทำงานชุมชนสัมพันธ์เชิงลึก โดยเน้นการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ให้กับผู้ได้รับผลกระทบระดับรุนแรงในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แต่การจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ก็ยังไม่สามารถทำให้ประชาชนมีทัศนคติในเชิงบวกกับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้เท่าที่ควร

งานด้านชุมชนสัมพันธ์มีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะองค์กรที่การดำเนินงานอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข อาจเกิดความขัดแย้ง ความไม่พอใจ จนนำไปสู่การต่อต้านของประชาชนและชุมชนรอบท่าอากาศยานได้ ในขณะเดียวกัน หากมีการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ที่ดีก็สามารถช่วยลดปัญหาด้านความขัดแย้งลงได้ และช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร (ณัฐชญา วิจิตรจามรี, 2559) ดังนั้น การดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร อันนำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและนำมาสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรต่อไป ในส่วนของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้มีการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการยอมรับการดำเนินงานของท่าอากาศยาน เช่นเดียวกับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน), 2564)

จากที่กล่าวข้างต้น งานด้านชุมชนสัมพันธ์มีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการยอมรับโครงการ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์ที่ตรงตามความต้องการของชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดการยอมรับ ลดปัญหาความขัดแย้งอื่น ๆ และมีความพึงพอใจในการดำเนินงานขององค์กร ทำให้องค์กรสามารถดำเนินการอยู่ในพื้นที่ร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการดำเนินงานของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ลักษณะของประชาชนโดยรอบท่าอากาศยานมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ จึงอาจส่งผลกระทบต่อความต้องการกิจกรรมหรือโครงการด้านชุมชนสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ควรให้

ความสำคัญกับประชากรที่อาศัยในชุมชนรอบพื้นที่ท่าอากาศยาน และความต้องการกิจกรรมหรือโครงการชุมชนสัมพันธ์ที่แท้จริงของประชากรที่อาศัยในชุมชนรอบพื้นที่ท่าอากาศยานด้วยเช่นเดียวกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

เพื่อศึกษาความต้องการงานด้านชุมชนสัมพันธ์ของประชาชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

วิธีวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในระยะรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร จำนวน 400 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรของ Khazanie (1996) ซึ่งใช้ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอนและไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากรดังนี้

$$N = \frac{Z^2}{4e^2} = \frac{1.96^2}{4(0.05)^2} = 384.16 \quad (1)$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Z = ค่า Z ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.96

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5)

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีข้อคำถาม 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และระยะห่างที่พักอาศัยจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choices Question) และ ส่วนที่ 2 ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความต้องการด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ความต้องการด้านเศรษฐกิจ ความต้องการด้านสังคมและวัฒนธรรม และความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วน (Likert Scales) 5 ระดับ โดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ คะแนน 1 หมายถึง ต้องการในระดับน้อยที่สุด คะแนน 2 หมายถึง ต้องการในระดับน้อย คะแนน 3 หมายถึง ต้องการในระดับปานกลาง คะแนน 4 หมายถึง ต้องการในระดับมาก และคะแนน 5 หมายถึง ต้องการในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach Alpha Coefficient) จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในระยะรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร จำนวน 400 ราย โดยใช้แบบสอบถาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่และร้อยละ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.25) มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 42.75) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 64.75) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 51.25) มีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 27.50) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนขนาดเล็ก (จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1 – 3 คน) (ร้อยละ 65.75) อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลามากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี (ร้อยละ 54.75) และอาศัยอยู่ห่างจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิไม่เกิน 1 กิโลเมตร มากที่สุด (ร้อยละ 36.50)

2. ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ตารางที่ 1 ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน	4.48	0.30	มากที่สุด
ด้านเศรษฐกิจ	4.23	0.46	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ต่อ)

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความต้องการ
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.95	0.39	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.43	0.35	มากที่สุด
รวม	4.27	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์โดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27) เมื่อพิจารณาความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48, 4.43 และ 4.23 ตามลำดับ) โดยมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) ทั้งนี้ สามารถนำเสนอผลการศึกษาเป็นรายด้านโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ได้ดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2 ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความต้องการ
ท่าอากาศยานทำความเข้าใจกับชุมชนโดยรอบเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในอนาคต	4.41	0.66	มากที่สุด
ท่าอากาศยานสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ	4.77	0.42	มากที่สุด
ท่าอากาศยานสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ ท่าอากาศยานร่วมกันกับชุมชนโดยรอบ	4.28	0.68	มากที่สุด
ท่าอากาศยานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ	4.54	0.50	มากที่สุด
ท่าอากาศยานสร้างความรู้สึกรักเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	4.41	0.61	มากที่สุด
รวม	4.48	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์โดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48) เมื่อพิจารณาความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือ

และการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.28 – 4.77) โดยมีความต้องการให้ทำอาภาศยานสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77) รองลงมาคือมีความต้องการให้ทำอาภาศยานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54) มีความต้องการให้ทำอาภาศยานทำความเข้าใจกับชุมชนโดยรอบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีความต้องการให้ทำอาภาศยานสร้างความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เท่ากัน) และมีความต้องการให้ทำอาภาศยานสร้างความรู้สึเป็นเจ้าของทำอาภาศยานร่วมกันกับชุมชนโดยรอบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอาภาศยานสุวรรณภูมิในด้านเศรษฐกิจ

ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความต้องการ
ทำอาภาศยานพัฒนาธุรกิจการค้าของชุมชนโดยรอบ โดยการนำสินค้ามาจำหน่าย	3.67	1.01	มาก
ทำอาภาศยานส่งเสริมการจ้างงานคนในชุมชนโดยรอบ	4.74	0.51	มากที่สุด
ทำอาภาศยานพัฒนาธุรกิจการค้าของชุมชนโดยรอบ โดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามาลงทุนร่วมกับ ทำอาภาศยาน	4.30	0.64	มากที่สุด
รวม	4.23	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอาภาศยานสุวรรณภูมิในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23) เมื่อพิจารณาความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอาภาศยานสุวรรณภูมิในด้านเศรษฐกิจเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอาภาศยานสุวรรณภูมิในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมากที่สุด รวม 2 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ทำอาภาศยานส่งเสริมการจ้างงานคนในชุมชนโดยรอบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74) และมีความต้องการให้ทำอาภาศยานพัฒนาธุรกิจการค้าของชุมชนโดยรอบโดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามาลงทุนร่วมกับทำอาภาศยาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอาภาศยานสุวรรณภูมิในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก รวม 1 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ทำอาภาศยานพัฒนาธุรกิจการค้าของชุมชนโดยรอบโดยการนำสินค้ามาจำหน่าย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรม

ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความต้องการ
ท่าอากาศยานรณรงค์/ส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	4.67	0.54	มากที่สุด
ท่าอากาศยานร่วมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีกับชุมชนในโอกาสสำคัญบ่อยครั้ง	3.24	1.05	ปานกลาง
ท่าอากาศยานรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายของวัฒนธรรมชุมชน	4.08	0.69	มาก
ท่าอากาศยานส่งเสริมกิจกรรมให้ชุมชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.21	0.60	มากที่สุด
ท่าอากาศยานส่งเสริมด้านความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ชีวิตโดยรอบท่าอากาศยาน	4.10	0.65	มาก
ท่าอากาศยานส่งเสริมและสร้างกิจกรรมในวัฒนธรรมชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อเกิดการเรียนรู้ในวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืน	3.38	0.88	ปานกลาง
รวม	3.95	0.39	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์โดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) เมื่อพิจารณาความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รวม 2 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ท่าอากาศยานรณรงค์/ส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67) และมีความต้องการให้ท่าอากาศยานส่งเสริมกิจกรรมให้ชุมชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก รวม 2 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ท่าอากาศยานส่งเสริมด้านความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ชีวิตโดยรอบท่าอากาศยาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10) และมีความต้องการให้ท่าอากาศยานรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายของวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง รวม 2 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ท่าอากาศยานส่งเสริมและสร้างกิจกรรมในวัฒนธรรมชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อเกิดการเรียนรู้ในวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) และมีความต้องการให้ท่าอากาศยานร่วมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีกับชุมชนในโอกาสสำคัญบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสิ่งแวดล้อม

ความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับ
		มาตรฐาน	ความต้องการ
ท่าอากาศยานมีการออกแบบพื้นที่ด้วยแนวคิดท่าอากาศยานสีเขียว	4.07	0.63	มาก
ท่าอากาศยานมุ่งเน้นการลดผลกระทบ รวมถึงลดมลภาวะและของเสียที่ปล่อยจากท่าอากาศยาน	4.63	0.61	มากที่สุด
ท่าอากาศยานมีการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ	4.34	0.70	มากที่สุด
ท่าอากาศยานมีมาตรการในการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ	4.54	0.56	มากที่สุด
ท่าอากาศยานให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.54	0.56	มากที่สุด
ท่าอากาศยานมีการพัฒนามาตรการในการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด	4.37	0.70	มากที่สุด
ท่าอากาศยานทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ	4.51	0.67	มากที่สุด
รวม	4.43	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์โดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) เมื่อพิจารณาความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด รวม 6 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ท่าอากาศยานมุ่งเน้นการลดผลกระทบ รวมถึงลดมลภาวะและของเสียที่ปล่อยจากท่าอากาศยาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63) รองลงมาคือ มีความต้องการให้ท่าอากาศยานมีมาตรการในการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความต้องการให้ท่าอากาศยานให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 เท่ากัน) มีความต้องการให้ท่าอากาศยานทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) มีความต้องการให้ท่าอากาศยานมีการพัฒนามาตรการในการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) และมีความต้องการให้ท่าอากาศยานมีการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์โดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก รวม 1 ข้อ ได้แก่ มีความต้องการให้ท่าอากาศยานมีการออกแบบพื้นที่ด้วยแนวคิดท่าอากาศยานสีเขียว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07) ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่มีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด ในทุกข้อ ส่วนความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 ข้อ ได้แก่ ส่งเสริมการจ้างงานคนในชุมชนและและพัฒนาศักยภาพของชุมชนโดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามาลงทุนร่วมกับทำอากาศยาน สำหรับความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 ข้อ ได้แก่ รมรณรงค์/ส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และส่งเสริมกิจกรรมให้ชุมชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่ความต้องการด้านชุมชนสัมพันธ์รอบทำอากาศยานสุวรรณภูมิในด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระดับมากที่สุด มี 6 ข้อ ได้แก่ มุ่งเน้นการลดผลกระทบ รวมถึงมลภาวะและของเสียที่ปล่อยจากทำอากาศยาน มาตรการการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน โดยรอบอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนามาตรการในการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด และการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรมา บัทธิพรธรรม (2563) ที่พบว่า บริษัทด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับรางวัลเกียรติยศจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2561 มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสูง โดยเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านเศรษฐกิจ ด้านกฎหมาย ด้านจริยธรรม และด้านสาธารณประโยชน์ ซึ่งมุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมรูปแบบการส่งเสริมประเด็นสังคม การดำเนินกิจกรรมรูปแบบการสนับสนุนการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต และการดำเนินกิจกรรมรูปแบบอาสาสมัคร และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิ สวนะปรีดี (2559) ที่พบว่า การดำเนินธุรกิจของทำอากาศยานสุวรรณภูมิที่ปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มุ่งหมายให้การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรมการกำกับดูแลที่ดีในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าทำอากาศยานสุวรรณภูมิควรกำหนดให้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นนโยบายหลักที่มีความสำคัญกับดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์ โดยมุ่งสร้างการยอมรับ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างทำอากาศยานและชุมชนโดยรอบซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ตลอดจนเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของทำอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมถึงควรให้ความสำคัญในการนำนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรไปสู่การปฏิบัติผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เรียงตามลำดับตามผลการวิจัย ได้แก่ ด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ตามลำดับ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิควรเน้นงานด้านชุมชนสัมพันธ์ในการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

(1) ด้านการสร้างความร่วมมือและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ควรทำความเข้าใจกับชุมชนโดยรอบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของท่าอากาศยานร่วมกันกับชุมชนโดยรอบ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบ และสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

(2) ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมุ่งเน้นการลดมลภาวะและของเสียที่ปล่อยจากท่าอากาศยาน รวมถึงมีมาตรการในการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนโดยรอบอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนามาตรการในการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด และมีการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ

(3) ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการส่งเสริมการจ้างงานคนในชุมชนและพัฒนาธุรกิจการค้าของชุมชนโดยรอบโดยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามาลงทุนร่วมกับท่าอากาศยาน

(4) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรรณรงค์และส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมให้ชุมชนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน สร้างการยอมรับ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างท่าอากาศยานและชุมชนโดยรอบที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ตลอดจนเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของท่าอากาศยาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐชดา วิจิตรจามรี. (2559). *หลักการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ท่าอากาศยานไทย. *การมีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2565, จาก <https://corporate.airportthai.co.th/th/csr>
- ปณิธสมน ชาตไพสิฐ. (2563). *ปัญหามาตรการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางเสียง: ศึกษากรณีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ*. (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภรรมภา บัวทิพรพรรณ. (2563). *ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย: กรณีศึกษา: บริษัทด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับรางวัลเกียรติยศจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2561*. (วิทยานิพนธ์ดุขุภบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). *รายงานประจำปี 2562 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- อภิรดี สอนะปรีดี. (2559). *กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักสังคหวัตถุ: ศึกษากรณีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ*. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 1(1), 59-70.
- Khazanie, R. (1996). *Statistics in a World of Applications* (4th ed.). New York: Harper Collins.

บทความวิจัย

การบริหารต้นทุนและผลตอบแทนสมัยใหม่ของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง
ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดกาฬสินธุ์

มารุต พลรักษา* และจุฑามาศ สุนทร

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่

สาขาวิชาการบัญชี

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

อีเมล: dr.marutpholraksa@gmail.com

บทคัดย่อ

พุทราบ้านโพนแบบกางมุ้งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ช่วยสร้างงานสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ การบริหารต้นทุนที่ดีจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 177 คน สำหรับรอบการปลูกปีการผลิต 2564 ระยะเวลาการศึกษา 6 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของชุมชนดีขึ้น ($\bar{x} = 4.84$) รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ร่วมกันทางด้านตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) 2) รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งในหนึ่งฤดูการผลิต ระยะเวลา 4 เดือน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – เดือนกุมภาพันธ์ (ปีที่ 3) จำนวน 187,000 บาทต่อไร่ ต้นทุนรวมในการผลิตเฉลี่ยจากการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว (ปีที่ 3) จำนวนทั้งสิ้น 124,611.78 บาทต่อไร่ ดังนั้น เกษตรกรจะมีกำไรสุทธิเฉลี่ยในการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งในฤดูการผลิต (ปีที่ 3) จำนวนทั้งสิ้น 62,888.22 บาทต่อไร่ และหน่วยงานภาครัฐควรเร่งส่งเสริมเพื่อเพิ่มมูลค่าของการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งเพื่อมุ่งไปสู่พืชเศรษฐกิจระดับประเทศ

คำสำคัญ: การบริหารต้นทุนและผลตอบแทน, พุทราพันธุ์นมสด, ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคม

Received: September 25, 2023, Revised: November 24, 2023, Accepted: December 9, 2023

* Corresponding author

MODERN COST AND RETURN MANAGEMENT FOR FARMERS WHO GROW FRESH MILK JUJUBES WITH MOSQUITO NETS IN TERMS OF ECONOMICS AND SOCIETY, KALASIN PROVINCE.

Marut Pholraksa, Juthamat Soonthorn*

Branch of Modern Trade Business Management, Branch of Accounting

Faculty Administrative Science Kalasin University

Abstract

Nom Ban Phon jujube with nets is an important economic crop that helps create jobs and generate income for agriculture in Kalasin province. Good cost management will result in increased income for agriculture. The objectives of this research were to 1) study the economic and social benefits arising from Nom Sod species with nets Jujube planting in Kalasin province 2) Analysis of the cost and return of Nom Sod species with nets Jujube planting in Kalasin province. The sample used in the study was a jujube grower of Nom Sod species with nets Jujube planting in Kalasin province 177 people for the planting cycle of the production year 2021 with a duration of 6 months. The tool used in the research is questionnaires, descriptive data analysis, the statistics used are frequency, percentage, standard deviations. The results of the study showed that 1) the economic and social benefits arising from Nom Sod species with nets Jujube planting in Kalasin province were at the highest level. Economic conditions Community well-being has improved (= 4.84) 2) monetary and non-monetary mutual benefits were at the highest level (= 4.80) 2) Farmers' income from growing Nom Sod species with nets Jujube planting in one production season for 4 months during November – February (3rd year) 187,000 baht per rai. Total cost of production from planting to harvest (3rd year) total Baht 124,611.78 per rai. so farmers will have a profit of 62,888.22 baht per rai in the production season in the 3rd year. Government should accelerate the promotion to increase the value of Nom Sod species with nets Jujube planting-oriented way towards national cash crops.

Keywords: *Cost and Return Management, Fresh Milk Jujube, Economic and Social Benefits*

* Corresponding author

บทนำ Introduction

เศรษฐกิจระดับชุมชนเป็นรากฐานที่หล่อเลี้ยงเศรษฐกิจของประเทศที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ประชาชนได้พึ่งพาและใช้ประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อการดำรงชีวิตและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ดังนั้นรัฐบาลจึงได้สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้นอกเหนือจากการทำไร่ ทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร เช่น การปลูกพืชระยะสั้นหรือการปลูกพืชผลไม้ต่าง ๆ เช่น การปลูกพุทรา ส้ม ทุเรียน เงาะ ขนุน มะม่วง เป็นต้น แล้วแต่ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การปลูกพืชผลไม้บางประเภทจะให้ผลผลิตตลอดปีหรือตามฤดูกาล ซึ่งการผลิตและการจำหน่ายออกสู่ตลาดอาจไม่สัมพันธ์กันกับระยะเวลาไม่ทันต่อความต้องการของลูกค้า ยิ่งในยุคปัจจุบันการปลูกพืชผลไม้อาจจะต้องใช้สารเคมีเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผลผลิตให้มากขึ้น มีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ปลูกและผู้บริโภค โดยปัจจุบันผู้บริโภคหรือลูกค้าได้ให้ความสำคัญต่อการรักษาสุขภาพมากยิ่งขึ้น เกษตรกรจึงต้องให้ความสำคัญในการปลูกพืชผัก ผลไม้ โดยเน้นการปลูกพืชที่ปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น หากเกษตรกรต้องการส่งออกสินค้าการเกษตร เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้มาตรฐานการรับรองที่เป็นสากล เช่น มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) และมาตรฐานอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และการบริหารจัดการทางการเกษตรที่ดีและมีมาตรฐานจะเป็นแนวทางให้เกษตรกรมีระบบควบคุมคุณภาพการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานสากลที่ยอมรับ ซึ่งมาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตรครบวงจร ตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งผลผลิต ทั้งนี้ การได้รับมาตรฐาน GAP จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรส่งผลให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจและสังคม และสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคยิ่งขึ้น

จังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมแพรวาที่มีชื่อเสียงระดับประเทศแล้ว ยังเป็นแหล่งปลูกพุทรา โดยเฉพาะพุทราพันธุ์นมสดปลูกแบบกางมุ้ง มีผลผลิตออกจำหน่ายในช่วงเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งแหล่งปลูกที่สำคัญคือ บ้านโพน อำเภอดงคำมั่ง และอำเภอดงคำมั่ง เกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จะมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะด้านรสชาติที่หวานกรอบอร่อย มีกลิ่นหอมของนมสด ที่สำคัญปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยสามารถเด็ดกินได้จากต้นเลย คุณวิสัย ภูจันทา เป็นเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์บ้านโพน อำเภอดงคำมั่ง ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสด และพันธุ์พวงทองหรือสามรส และได้มาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานอาหารปลอดภัย (นิรชา สิงห์คำ, 2561) จากข้อมูลการปลูกพุทราในปีปลูก 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,662 ไร่ และมีสมาชิกจำนวน 318 ราย เมื่อเกษตรกรมีการปลูกในหลายพื้นที่ที่ปริมาณผลผลิตมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาด้านผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำ ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นจากกระบวนการผลิตและจำหน่าย ซึ่งต้นทุนการผลิตเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลตอบแทนโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการผลิตที่มีสัดส่วนที่สูงขึ้น เกษตรกรจึงจะต้องบริหารจัดการต้นทุนการผลิตให้เหมาะสม เช่น ค่าวัสดุสิ้นเปลือง ค่าวัสดุโรงเรือน เป็นต้น ต้นทุนที่ต่ำจะช่วยให้เกษตรกรมีกำไรต่อหน่วยเพิ่มมากขึ้น ต้นทุนในส่วน of ค่าใช้จ่ายในการผลิตมีสัดส่วนที่สูงจะส่งผลให้กำไรต่อหน่วยลดลง ดังนั้นการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นลง จะช่วยให้เกษตรกรมีกำไรต่อหน่วยเพิ่มขึ้น (พิรานันท์ ยาวิจัย, จุฑามาต วังษ์แก้ว, ฐิติมา ทรงคำ, และธีรลักษณ์ สัจจะวาที, 2561) อีกทั้งอุปสรรคที่มาจาก การลงทุนด้านปัจจัยการผลิตที่เพิ่มขึ้น การผันผวนของราคาผลผลิต การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นเนื่องจากกระบวนการผลิตที่แตกต่างจากการผลิตจากพื้นที่อื่น ๆ (Yates & Marra, 2017) การปลูกพุทราพันธุ์นมสดของเกษตรกรจะมุ่งเน้นผลผลิตที่มีความปลอดภัย รสชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน จึงส่งผลต่อการบริหารจัดการต้นทุนของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งของจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าพื้นที่อื่นที่ปลูกพุทราพันธุ์นมสด

เหมือนกัน ดังนั้น แนวทางที่เกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งต้องเผชิญกับการบริหารจัดการต้นทุนและสภาพการแข่งขันทางการตลาดที่สูงขึ้น เพื่อให้ผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งของจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความแตกต่างจากที่อื่น และยังคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น จึงมีกระบวนการผลิตที่ค่อนข้างยุ่งยากเมื่อเปรียบเทียบกับที่อื่น เช่น การปลูกพุทราพันธุ์นมสดที่ต้องกางมุ้งเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช โดยไม่ใช้ยาฆ่าแมลง การจัดการโรงเรือนสำหรับการปลูกพุทราพันธุ์นมสดที่ใช้วัสดุโครงสร้างที่เป็นเหล็กเป็นส่วนประกอบแทนที่ไม้ซึ่งเป็นแบบดั้งเดิม ล้วนแล้วแต่เป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตให้สูงขึ้น แต่การจำหน่ายพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งของเกษตรกรยังจำหน่ายได้ในราคาเท่าเดิม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 20 – 30 บาท ดังนั้น การบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ดีแล้วยังคงไว้ซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่ดี และการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต เช่น สามารถมีผลผลิตในต้นฤดูกลางหรือปลายฤดูกาล รวมทั้งนอกฤดูกาลผลิต จะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับเกษตรกร ทั้งด้านราคาและคุณภาพของผลผลิต การสร้างความเป็นเอกลักษณ์เชิงพื้นที่สำหรับการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งของจังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น ลูกโต รสชาติหวานกรอบ มีกลิ่นหอมของนมสด รวมทั้งกระบวนการผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้บริโภค ทั้งนี้ หากเกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีชื่อเสียงหรือมีคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง จะสามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้า การเกษตรให้ปลอดภัยซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้เกษตรกร ชุมชน และประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตทางการเกษตร เป็นองค์ประกอบสำคัญ หากเกษตรกรมีการบริหารจัดการต้นทุนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เกษตรกรมีกำไรสุทธิเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการต้นทุนการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ จะต้องควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพของผลผลิต โดยผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นการผลิตแบบอินทรีย์จะมีต้นทุนต่ำกว่าผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้สารเคมี (สุพรรณษา ไวยอดิวัฒน์ และกุสุมา คำพิทักษ์, 2563) การวิเคราะห์ต้นทุนรวม (Total costs : TC) ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่รวม (Total fixed costs : TFC) และต้นทุนผันแปรรวม (Total variable costs : TVC)

$$TC = TFC + TVC$$

โดยที่ $TC =$ ต้นทุนรวม (Total costs)

$$TFC =$$
 ต้นทุนคงที่รวม (Total fixed costs)

$$TVC =$$
 ต้นทุนผันแปรรวม (Total variable costs)

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนประกอบด้วย คำนวณโดย

จุดคุ้มทุน ณ ระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่

ต้นทุนทั้งหมด (บาทต่อไร่)

ราคาขาย (บาทต่อกิโลกรัม)

จุดคุ้มทุน ณ ระดับราคาคุ้มทุน คำนวณโดย

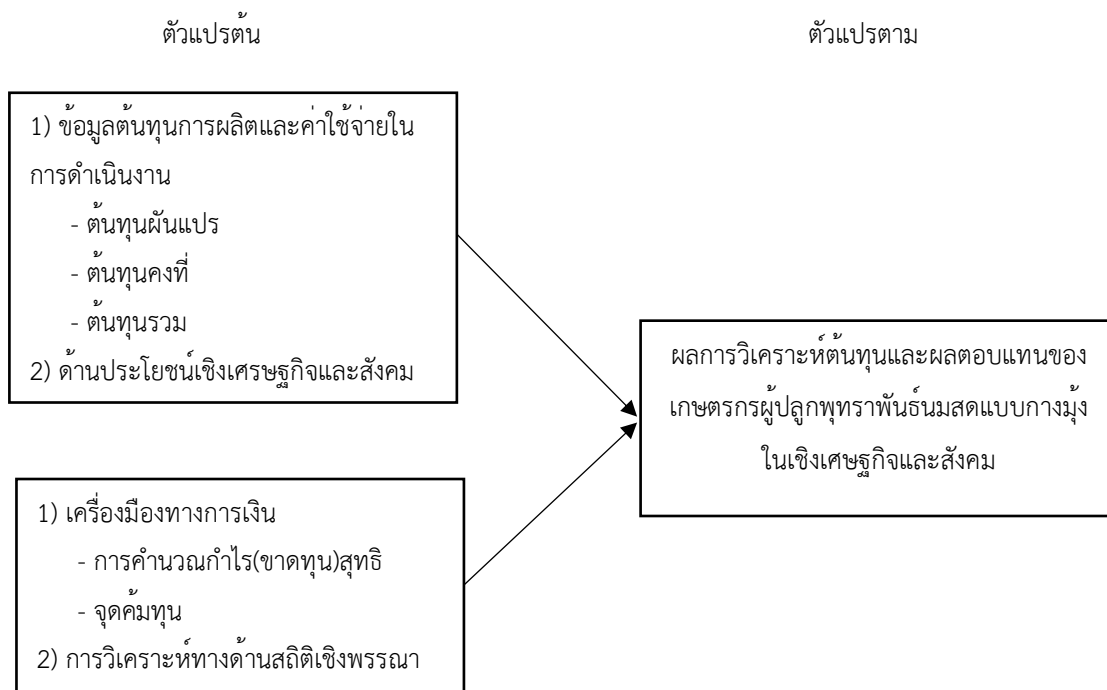
ต้นทุนทั้งหมด (บาทต่อไร่)

ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)

วิธีวิเคราะห์จุดคุ้มทุน จะวิเคราะห์ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนและวิเคราะห์ราคาจุดคุ้มทุนโดยจุดคุ้มทุนในที่นี้คือ จุดที่รายได้ทั้งหมดเท่ากับต้นทุนทั้งหมด (บังอร บังใบ และกัญญารัตน์ กลีบประยูร, 2563)

ดังนั้นบทความวิจัยนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพุทราพันธุ์มสดแบบกางมุ้งของจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้เกษตรกรได้บริหารจัดการต้นทุนการปลูกพุทราพันธุ์มสดอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งนำเสนอการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในด้านประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการปลูกพุทราพันธุ์มสดแบบกางมุ้งของจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเน้นย้ำความสำคัญของพืชเศรษฐกิจซึ่งเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในจังหวัดกาฬสินธุ์และพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิศาสตร์เหมาะสมที่จะปลูกพุทราพันธุ์มสดหรือพันธุ์อื่น ๆ โดยอาศัยกระบวนการผลิตที่สร้างมูลค่าให้กับผลผลิต ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพุทราต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย Conceptual Framework

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ (Objective of the Research)

1. เพื่อศึกษาประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมสังคมที่เกิดขึ้นจากการปลูกพุทราพันธุ์มสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการพุทราพันธุ์มสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีวิจัย (Research Methodology)

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์มสดแบบกางมุ้ง ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 318 ครัวเรือนรอบปีปลูก 2563

2. กลุ่มตัวอย่างของผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดขนาดตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ (Yamane Taro, 1973) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดตัวอย่าง 177 ราย สุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย แบ่งออก 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคม เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตอนที่ 3 ข้อมูลต้นทุนในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแบบสอบถามจำนวน 177 ชุด 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารทางวิชาการ เอกสารงานวิจัย เอกสารผลการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเชิงพื้นที่การปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสังคมของผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร ใช้วิธีการประมวลผลสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอผลการศึกษาเชิงบรรยายผล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคม เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง ในลักษณะเลือกตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางการวิเคราะห์ข้อมูล และการบรรยายผล

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และการคำนวณกำไร(ขาดทุน)สุทธิ รวมทั้งการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนของการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางการวิเคราะห์ข้อมูล และการบรรยายผล

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการบริหารต้นทุนและผลตอบแทนสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 64.79 เพศหญิงร้อยละ 35.03 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 45.76 รองลงมาอายุอยู่ในช่วงสูงกว่า 50 ปี ร้อยละ 23.73 และมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษาร้อยละ 51.41 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 23.73

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี และมีระดับการศึกษาประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรดั้งเดิมโดยภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาในการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง สำหรับการวิเคราะห์ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมสังคมที่เกิดจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	4.84	0.36	มากที่สุด
2. การจ้างงานในชุมชน	4.73	0.59	มากที่สุด
3. รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	4.78	0.51	มากที่สุด
4. ความสัมพันธ์ของครอบครัวและชุมชน	4.67	0.64	มากที่สุด
5. กิจกรรมของครัวเรือนและชุมชน	4.68	0.65	มากที่สุด
6. เกษตรมองเห็นประโยชน์ร่วมกันทางด้านตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน	4.80	0.46	มากที่สุด
7. เกษตรมองเห็นจุดมุ่งหมายในอาชีพในอนาคตร่วมกัน	4.65	0.75	มากที่สุด
8. เกษตรมีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	4.56	0.79	มากที่สุด
9. เกษตรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.55	0.85	มากที่สุด
10. เกษตรได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือของหน่วยงานของรัฐ	4.46	0.89	มาก
ภาพรวม	4.67	0.65	มากที่สุด

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึงมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึงปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึงน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึงน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

จากตารางที่ 1 พบว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมสังคมที่เกิดจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) มีค่าเฉลี่ยของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมสังคมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสภาพเศรษฐกิจของชุมชนและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมาคือ เกษตรมองเห็นประโยชน์ร่วมกันทางด้านตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) และด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือนอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.78$) และมีความพึงพอใจในด้านการจ้างงานในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และเกษตรกรยังเห็นว่า ด้านการได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) แม้จะเป็นความคิดเห็นที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดกว่าทุกด้าน

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนปลูกพุทราพันธุ์มสแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

หน่วย : (บาท/ไร่)

รายการ	ต้นทุนการผลิต		รวม	ร้อยละ
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด		
1. ต้นทุนผันแปร	95,194.33	13,485.70	108,680.03	87.22
1.1 ค่าแรง	15,277.08	13,485.70	28,762.78	23.08
ค่าเตรียมดินและแปลงปลูก	1,542.65	1,534.58	3,077.23	2.47
ค่าปลูกแปลง	542.50	435.59	978.09	0.78
ค่าแรงสร้างโรงเรือน	3,450.79	3,452.52	6,903.31	5.54
ค่าดูแลรักษา	3,850.42	3,672.50	7,522.92	6.04
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิตและบรรจุขนส่ง	5,890.72	4,390.51	10,281.23	8.25
1.2 ค่าวัสดุการเกษตร	75,662.75	0.00	75,662.75	60.72
ค่าต้นพันธุ์	9,500.00	0.00	9,500.00	7.62
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	8,200.00	0.00	8,200.00	6.58
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	7,500.00	0.00	7,500.00	6.02
ค่าวัสดุอื่นๆ น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	50,462.75	0.00	50,462.75	40.50
1.3 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	4,254.50	0.00	4,254.50	3.41
2. ต้นทุนคงที่	0.00	15,931.75	15,931.75	12.79
ค่าเช่าที่ดิน	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าเสียโอกาสของการใช้ที่ดิน	0.00	2,850.50	2,850.50	2.29
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร	0.00	10,730.75	10,730.75	8.61
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนซื้ออุปกรณ์การเกษตร	0.00	2,350.50	2,350.50	1.89
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	95,194.33	29,417.45	124,611.28	100.00
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	12.69	3.92	16.61	

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนปลูกพุทราพันธุ์มสแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ การประเมินมูลค่าต้นทุนโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 177 ราย การคำนวณมูลค่าปัจจัยที่เกษตรกรปลูกพุทราพันธุ์มสแบบกางมุ้งเป็นการจ่ายเงินสด และไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตที่ไม่เป็นตัวเงิน เป็นการประเมินมูลค่าต้นทุนจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลอัตราค่าแรง ดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าเสียโอกาสจากการลงทุน รวมทั้งการคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีปฏิบัติทางการบัญชี และมาตรฐานทางการบัญชี ดังนี้

1) ค่าแรงในครัวเรือนประเมินจากอัตราค่าแรงในพื้นที่ตามกฎหมายกำหนด 323 บาท ประกาศใช้ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2564)

2) ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ คิดจากจำนวนเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยที่เกษตรกรปลูกพุทราพันธุ์มสแบบกางมุ้ง ที่ได้มีการจ่ายจริงจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ

3) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนซื้ออุปกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 0.50 ต่อปี ของมูลค่าซื้อเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ประเภทออมทรัพย์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564)

4) ค่าเสียโอกาสของการใช้ที่ดิน คิดจากการให้เช่าที่จริงในท้องถิ่น ไร่ละ 600 บาท ต่อไร่ต่อปี

5) ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรคิดตามหลักการบัญชีตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method)

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 124,611.28 บาท ประกอบด้วยต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 95,194.33 บาท และต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 29,417.45 บาท โดยจำแนกเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 108,680.03 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.22 ซึ่งประกอบด้วย ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 28,762.78 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.08 ค่าวัสดุการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 75,662.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.72 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 4,254.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.41 ส่วนที่เหลือจะเป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 15,931.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.79 และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินสด ประกอบด้วย ค่าเสียโอกาสของการใช้ที่ดินเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 2,850.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.29 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 10,730.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.61 และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนซื้ออุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 2,350.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.89

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

หน่วย : (บาท/ไร่)

รายการ	ผลตอบแทนจากการผลิต
1. ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)	7,500.00
2. ราคาขายเฉลี่ย (บาทต่อกิโลกรัม)	25.00
3. รายได้ทั้งหมด (บาทต่อไร่)	187,500.00
4. ต้นทุนผันแปรรวม (บาทต่อไร่)	108,680.03
5. ต้นทุนรวม (บาทต่อไร่)	124,611.28
6. ต้นทุนผันแปรต่อกิโลกรัม (บาทต่อกิโลกรัม)	14.49
7. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาทต่อกิโลกรัม)	16.61
8. กำไรสุทธิ (บาทต่อไร่)	62,888.72
9. กำไรสุทธิ (บาทต่อกิโลกรัม)	8.39

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 7,500 กิโลกรัม โดยสามารถจำหน่ายในราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 25 บาท เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง จำนวน 187,500 บาท ซึ่งมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่จำนวน 124,611.28 บาท โดยจะมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จำนวน 62,888.72 บาท มีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อกิโลกรัม จำนวน 16.61 บาท ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 8.39 บาท

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (ธนิดา จิตรนอมรัตน์, 2556) การปลูกพุทราพันธุ์นวมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่ และการวิเคราะห์ราคาจุดคุ้มทุน ดังนี้

จุดคุ้มทุน ณ ระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่ คำนวณได้ดังนี้

ต้นทุนทั้งหมด (บาทต่อไร่)

ราคาขาย (บาทต่อกิโลกรัม)

124,611.28

25

ระดับผลผลิตที่จุดคุ้มทุน = 4,984.45 กิโลกรัมต่อไร่

จุดคุ้มทุน ณ ระดับราคาคุ้มทุน คำนวณได้ดังนี้

ต้นทุนทั้งหมด (บาทต่อไร่)

ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)

124,611.28

7,500

ระดับราคาจุดคุ้มทุน = 16.61 บาทต่อกิโลกรัม

ผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนการปลูกพุทราพันธุ์นวมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 4,984.45 กิโลกรัม ณ ระดับราคา 16.61 บาทต่อกิโลกรัม และยังพบว่า เกษตรกรจำนวน 177 ราย สามารถมีผลผลิตจากการปลูกพุทราพันธุ์นวมสดแบบกางมุ้ง ได้มากกว่าระดับผลผลิต ณ จุดคุ้มทุน ทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100

อภิปรายผล

การปลูกพุทราพันธุ์นวมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมสังคมแก่ชุมชน และเกษตรกรมองเห็นประโยชน์ร่วมกันทางด้านตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน โดยเฉพาะด้านสภาพเศรษฐกิจของชุมชนและความเป็นอยู่ดีขึ้น ด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือน เกิดการจ้างงานในชุมชนมากขึ้น ก่อให้เกิดกิจกรรมของครัวเรือนและชุมชน สร้างความสัมพันธ์ของครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในด้านองค์ความรู้ด้านการเกษตรตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกพริกพื้นเมืองหัวเรือที่พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกพื้นเมืองหัวเรือได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมมากที่สุด คือ มีการจ้างงานในชุมชน และทำให้สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ความเป็นอยู่ดีขึ้น และสอดคล้องกับผลวิจัยของสุรัตน์ ยาสีทิธี และรังสิมา กันธิวาส (2560) ซึ่งได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากไม้สักของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแกะสลักไม้บ้านโรงวัว ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแกะสลักไม้บ้านโรงวัวได้รับประโยชน์ทางด้านผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินคือ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรผู้ปลูกพุทราพันธุ์นวมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ยังพบว่า การได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือของหน่วยงานของรัฐยังมีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ในด้านอื่น ๆ

ผลตอบแทนจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ คือเกษตรกรมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ จำนวน 62,888.72 บาท คิดเป็นกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 8.39 บาท ในรอบระยะเวลาการเก็บผลผลิตระหว่างเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี และชุมชนได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของชุมชนและความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น การเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือน เกิดการจ้างงานในชุมชนมากขึ้น เนื่องจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งมีขั้นตอนการผลิตหลายขั้นตอน เริ่มจากการเตรียมพื้นที่ปลูก การเตรียมต้นพันธุ์ การสร้างโรงเรือนเพื่อป้องกันศัตรูพืช การกำจัดวัชพืช การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวแล้วจะต้องใช้แรงงานในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ กระบวนการผลิตจึงมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานในชุมชนเป็นหลัก ทำให้ชุมชน มีงานทำ มีรายได้ เกิดการหมุนเวียนของกิจกรรมในครัวเรือนและชุมชนส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น และยังสร้างกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างครัวเรือนและชุมชนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนเกิดความมั่นคงและยั่งยืน

การบริหารจัดการต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่จากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งจำนวน 187,500 บาท ซึ่งมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่จำนวน 124,611.28 บาท โดยจะมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่จำนวน 62,888.72 บาท และผลผลิตที่จุดคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 4,984.45 กิโลกรัม ณ ระดับราคา 16.61 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถมีผลผลิตจากการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้ง ได้มากกว่าระดับผลผลิต ณ จุดคุ้มทุน ทุกรายได้ อย่างไรก็ตามนอกจากการบริหารจัดการต้นทุนที่ดีแล้ว เกษตรกรยังมีความรู้ความชำนาญในกระบวนการปลูกจะทำให้ลดความเสี่ยงและสามารถลดต้นทุนที่เกิดจากกระบวนการปลูกได้ ซึ่งเกษตรกรเน้นผลผลิตแบบเกษตรปลอดภัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพรรณา ไวยวัฒน์ และกุสุมา คำพิทักษ์ (2563) ศึกษาการเปรียบเทียบต้นทุนแลผลตอบแทนของการปลูกข้าวแบบเกษตรอินทรีย์กับเกษตรเคมี ที่พบว่า เกษตรแบบอินทรีย์มีต้นทุนที่ต่ำกว่าแบบเคมี และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่มากกว่าเกษตรแบบเคมี แต่มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่ำกว่าแบบเกษตรเคมี

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ต้นทุนการปลูกพุทราพันธุ์นมสดแบบกางมุ้งส่วนใหญ่เกิดจากค่าใช้จ่ายผันแปร ซึ่งเป็นค่าวัสดุทางเกษตร โดยเฉพาะค่าวัสดุอื่นๆ น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีสัดส่วนสูงสุด สามารถลดต้นทุนส่วนนี้ลงได้โดยการหาวัสดุที่สามารถใช้แทนกันได้และมีราคาถูก และสามารถผลิตเองได้ เช่น จากโครงสร้างโรงเรือนที่เป็นเหล็กอาจจะต้องใช้โครงสร้างที่เป็นไม้ไผ่แทนโครงสร้างเหล็ก ถึงแม้ว่าโครงสร้างเหล็กจะมีอายุการใช้งานเฉลี่ยที่นานกว่าไม้ไผ่แต่เกษตรกรจะสามารถลดต้นทุนได้มากขึ้น โดยเกษตรกรควรปลูกไม้ไผ่ไว้ใช้งานเอง ซึ่งเกษตรกรจะได้รับประโยชน์เกี่ยวกับไม้ไผ่ได้หลายทาง นอกจากนี้ในส่วน of ค่าแรงงาน เกษตรกรควรพึ่งพาแรงงานตนเองหรือในครัวเรือนเพื่อลดต้นทุนในการจ้างแรงงาน

2) เกษตรกรควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เพื่อเกษตรกรจะได้ทราบถึงรายได้และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการนำมาวิเคราะห์และวางแผนบริหารจัดการต้นทุนที่ไม่จำเป็นได้

3) เกษตรกรควรมีการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตร อาจจะจัดทำในลักษณะกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น

4) เกษตรกรควรมีการศึกษาวิธีการผลิตใหม่ ๆ เพื่อให้ผลผลิตสามารถออกจำหน่ายได้นอกฤดูกาลได้หรือสามารถมีผลผลิต

ที่ออกจำหน่ายต้นฤดูกาลหรือปลายฤดูกาลให้มากขึ้น เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจะทำให้ราคาของผลผลิตมีราคาค่อนข้างสูงส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

5) เกษตรกรควรมีการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งที่มีการปลูกพุดจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อนำแนวทางใหม่ ๆ มาปรับใช้กับกลุ่มเกษตรกรของตนเอง พร้อมทั้งควรปรึกษานักวิชาการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเพื่อให้หน่วยงานทราบปัญหา ข้อจำกัดและเร่งดำเนินการแก้ไข นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาด การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและเพิ่มราคาจำหน่ายให้เหมาะสม โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับกลุ่มเกษตรกรจะช่วยให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและเกิดทุนทางสังคมที่มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาความต้องการของผลผลิตของพุดพันธุ์อื่น ๆ ในความต้องการของตลาด เพื่อเป็นทางเลือกให้เกษตรกรผู้ปลูกและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและจะช่วยให้เกษตรกรมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2) ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาการปลูกพุดพันธุ์ผสมในพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบและมีข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนสำหรับการวิเคราะห์และสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

ด้านการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพุดพันธุ์ผสมแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

1) ด้านระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เกิดจากกิจกรรมการปลูกพุดพันธุ์ผสมแบบกางมุ้ง ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งก่อให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน นำไปสู่การยกระดับชีวิตในระดับครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศ

2) ด้านการพัฒนาสังคมแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้กิจกรรมการปลูกพุดพันธุ์ผสมแบบกางมุ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจระดับครัวเรือน ชุมชน และระดับประเทศ ที่มั่นคงและยั่งยืนภายใต้เศรษฐกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง References

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2564). *ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ* (ฉบับที่ 10). สืบค้นวันที่ 18 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://legal.labour.go.th/>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก*. สืบค้นวันที่ 18 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.bot.or.th/>
- ชนิดา จิตรนอมรัตน์. (2556). *การบัญชีเพื่อการจัดการ : เครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหารธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นิรชา สิงห์คำ. (2561). *เกษตรกร จังหวัดกาฬสินธุ์ ปลูกพืชมูลค่าสูง ผักปลอดสารพิษเพิ่มรายได้ ได้กินสดจากต้นได้เลย*. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561, จาก https://www.sentangsedtee.com/career-channel/article_66564.
- บังอร บังใบ และกัญญารัตน์ กลีบประยูร. (2563). การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเลี้ยงกิ้งก่ามกราคมระหว่างวิธีเลี้ยงแบบเดียวกับวิธีการเลี้ยงแบบผสมผสาน. *วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*, 2(1), 4-20.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- พิรณันท์ ยาวิจัย, จุฑามาศ วงษ์แก้ว, ฐิติมา ทรงคำ และธีรลักษณ์ สัจจะวาที. (2561). ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ กข15 ของเกษตรกรในเขตหมู่บ้านโป่งศรีนคร ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย. *วารสารธุรกิจปริทัศน์, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 10(1), 7-24.
- สุพรรณษา ไชยวัฒน์ และกัญญารัตน์ กลีบประยูร. (2563). การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเลี้ยงกิ้งก่ามกราคมระหว่างวิธีเลี้ยงแบบเดียวกับวิธีการเลี้ยงแบบผสมผสาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 9(1), 4-20.
- สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2559). ต้นทุนผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกพริกพื้นเมืองหัวเรือในเชิงเศรษฐกิจและสังคม. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 36(3), 169-185.
- สุรัตน์ ยาสิทธิ์ และรังสิมา กันธิวาส. (2560). ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากไม้สักของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแกะสลักไม้บ้านโรงวัว ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. *การประชุมวิชาการวิจัยและนวัตกรรมสร้างสรรค์ ครั้งที่ 4*, 911-916.
- Yamane, Taro. 1967. *Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed.*, New York : Harper and Row.
- Yates, B. T., & Marra, M. (2017). Social Return On Investment (SROI) Problems, solutions and is SROI a good investment?. *Evaluation and Program Planning*, 64, 136–144.

บทความวิชาการ

การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต: กรณีศึกษาสร้างเครือข่ายการทำน้ำมันเหลืองสมุนไพร

ธราดล หิตอักษร*

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อีเมล: mtharadorn@hotmail.com

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 กำหนดไว้ว่าให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร) จัดการเรียนรู้สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสังคม รวมทั้งร่วมมือกับผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และสถานศึกษา ในการส่งเสริมการเรียนรู้การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนหรือประชาชน บทความนี้มุ่งนำเสนอการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือและขยายความรู้สู่ชุมชนเพื่อความยั่งยืน ดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ภาคีเครือข่าย ในการสร้างเครือข่ายการทำน้ำมันเหลืองสมุนไพร ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ วางแผนพัฒนา 2) การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร (4 M's) 3) การดำเนินงานพัฒนา 4) การติดตาม ประเมิน ปรับปรุงแก้ไข เผยแพร่ ต่อยอด การดำเนินงาน ร่วมกับการจัดการความรู้ สามารถสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างรายได้ สร้างอาชีพของคนในชุมชน เกิดการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่มีคุณค่า โดยมีทุนทางสังคม วัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับกลุ่มชนรุ่นหลังสืบไป ให้สมาชิกในครอบครัว ชุมชน สังคม ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

คำสำคัญ: ภาคีเครือข่าย, การเรียนรู้ตลอดชีวิต, น้ำมันเหลืองสมุนไพร, กรมส่งเสริมการเรียนรู้

Received: October 23, 2023, **Revised:** December 13, 2023, **Accepted:** December 14, 2023

* Corresponding author

CREATING A LIFELONG LEARNING NETWORK: A CASE STUDY OF HERBAL YELLOW OIL MAKING

*Tharadorn Heetakson**

Center of Learning Encouragement Khiri Rat Nikhom District Surat Province

E-mail: mtharadorn@hotmail.com

Abstract

The Learning Promotion Act 2023 stipulates that the Department of Learning Promotion (SOR) organizes learning to create participation of people in the community and society. Including collaborating with experts in local wisdom. Network partners and educational institutions in promoting learning and transferring experiences, knowledge or wisdom to students or the public. This article aims to present creating collaborative networks and expanding knowledge to communities for sustainability work together between educational institutions, communities, and network partners. A case study of creating a network for making medicinal yellow oil consists of 1) situation analysis 2) development planning 3) development operations 4) monitoring, evaluation, improvement, and dissemination to expand operations. Together with knowledge management and organization resource management (4 M's). Can create lifelong learning networks in learning management and disseminate local wisdom to achieve learning Transfer knowledge Valuable experiences with social and cultural capital in the local community where knowledge is exchanged. For future generations to continue. Allow family members, communities, and society to use the knowledge for further use.

Keywords: *lifelong learning, network, herbal yellow oil*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) คือ กศน. ที่ได้ยกระดับจากสำนักงาน กศน. เป็น "กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2566 เป็นต้นไป และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สกร. มีหน้าที่จัดส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไม่เฝ้าเรียนรู้อยู่ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีความคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น (ราชกิจจานุเบกษา, 2566)

ซึ่งในมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 กำหนดไว้ว่าในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ดำเนินการโดยคำนึงถึงแนวทาง ได้แก่ 1) ดำเนินการโดยวิธีการใดๆ เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเฝ้าหาความรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ และสร้างสมรรถนะในการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันได้ด้วยตนเองในทุกเวลาอย่างรู้เท่าทัน และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทได้โดยง่ายในเวลาที่ตนสะดวกโดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร 2) จัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้บุคคลสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้โดยสะดวกโดยไม่มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใดๆ ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้หรือมีลักษณะเป็นการไม่เกื้อหนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) จัดหรือส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายจัดหรือร่วมกันจัดให้บุคคลในครอบครัวและชุมชนมีนิสัยรักการอ่านหรือการเรียนรู้ รวมทั้งจัดให้มีแหล่งส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในชุมชน 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้อำนวยการในภูมิภาคท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในมาตรา 16 ข้อ 5 ให้สกร. ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ ทุกที่ และทุกเวลา รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และมาตรา 22 ให้หน่วยจัดการเรียนรู้สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสังคม รวมทั้งร่วมมือกับผู้ชำนาญการในภูมิภาคท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และสถานศึกษา ในการส่งเสริมการเรียนรู้การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนหรือประชาชนด้วย โดยชนันภรณ์ อารีกุล, (2563). กล่าวว่า การรวมตัวกันของเครือข่ายการเรียนรู้เน้นกล่าวถึง ความสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่ม สถาบัน องค์กรในลักษณะทางตรงและทางอ้อม มีการเชื่อมโยงถ่ายทอดการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างเท่าเทียมใกล้ชิด ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันทั้งการแก้ไขปัญหา การพัฒนา การประยุกต์ การส่งเสริมสนับสนุน เกื้อกูลระหว่างกันและกัน เครือข่ายการเรียนรู้จะดำเนินกิจกรรม ทำให้องค์ความรู้เกิดระบบไหลเวียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการพึ่งตนเอง เพื่อให้สามารถนำไปแก้ปัญหาและพึ่งตนเอง ระหว่างเครือข่ายได้เครือข่ายการเรียนรู้มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งในลักษณะเอกัตบุคคลและชุมชนอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรเดียวกัน หรือระหว่างองค์กรที่มีความสนใจ ประสบปัญหาและความต้องการเหมือนกัน รวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะแนวราบ (ขวลิต ขอดศิริ และคณะ, 2564) โดยสมาชิกในเครือข่ายมีหน้าที่และแบ่งงานกันทำ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามระบบประชาธิปไตย และมีการระดมและผสมผสานทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของเครือข่ายการเรียนรู้ สิ่งที่ทำให้เครือข่ายอยู่ได้อย่างยั่งยืนนั้น นอกจากการมีแกนนำที่เข้มแข็ง

มีความรู้ และภูมิปัญญาแล้วยังต้องมีการเรียนรู้ร่วมกัน การแบ่งปันทรัพยากร การทำกิจกรรมร่วม และสิ่งสำคัญคือ ความรู้สึกเป็นพี่เป็นน้องที่ให้อยากทำงานร่วมกัน อยาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งข้อนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้เครือข่ายดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน (Grisay and Mahler, 1991; Hoy and Miskel, 2001; ปาริณา อาษาธง, 2565)

ดังนั้น การพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต เสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงมีความสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาบุคคลให้มีทักษะดังกล่าว (อรอุมา ภูมิบุรณ์ และคณะ, 2565; ศักรินทร์ ชนประชา, 2562) ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ได้กำหนดความหมายของ “ภาคีเครือข่าย” ว่า หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน เอกชน ชุมชน ครอบครัว สถาบันทางศาสนา และบุคคลอื่นใด ที่ประสงค์จะจัด ร่วมจัด ส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ หรือหน่วยจัดการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เกิดการผลักดันกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทางสังคม เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในบทความนี้จะเสนอแนวทาง การสร้างภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต: กรณีศึกษาสร้างเครือข่ายการทำน้ำมันเหลืองสมุนไพร ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศีร์ษะเกษ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาเครือข่าย การสร้างภาคีเครือข่าย เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเครือข่าย และตัวอย่างกรณีศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (อาชัยญา รัตนอุบล, 2562) ได้แก่

1. ในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเอง
2. ทุกคนปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ของตนเอง ใช้เวลาในการเรียนรู้ และร่วมกับผู้อื่นในชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในชุมชน
3. ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ในทุกพื้นที่ของชุมชน ทั้งการเรียนรู้บุคคล สถานที่ วัตถุ
4. ทุกคนสามารถเรียนรู้ถึงปัญหา ความต้องการ และความสนใจ บนวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม

กระบวนการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้ (ชนนภรณ์ อารีกุล, 2563)

1. การศึกษาเรียนรู้ในระดับกลุ่มและชุมชน
2. การกระตุ้นให้เกิดความสนใจร่วมกัน
3. การตระหนักถึงความจำเป็นในการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย
5. การสรุปประสบการณ์และการขยายงานอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต (อุดมลักษณ์ คงคาเนรมิต และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 2564) ได้แก่

1. การกำหนดวิธีการที่จะพัฒนาบุคคล ให้เกิดการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรม หลักสูตร หรือสถานที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยให้ประชาชนในชุมชนเข้าถึงและเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้
2. การออกแบบกิจกรรม เป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การเข้าใจในการสื่อสาร การเจรจา การแก้ไขหรือลดปัญหา พัฒนาทักษะชีวิต รวมถึงการสร้างอาชีพ

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมให้ประชาชนในชุมชน ให้มีศูนย์กลางการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สื่อ ภูมิปัญญาชาวบ้าน กลุ่มหรือสถาบันต่างๆ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งตนเอง ชุมชน และสังคม อย่างสร้างสรรค์ อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้แต่ต้องได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ (อุดมลักษณ์ คงคาเนรมิต และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 2564)

เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดึงเอาความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคลผ่านเล่าเรื่อง/ประสบการณ์ ร่วมกับบุคคลอื่นให้ออกมาเป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน เพิ่มพูนประสบการณ์และคิดริเริ่มพัฒนา การทำงานและสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (จิตติมา วรรณศรี, 2564)

องค์ประกอบในการจัดการความรู้ (นันทรัตน์ เจริญกุล, 2553; Awad and Ghaziri, 2004) ได้แก่

1. ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge)
2. กระบวนการจัดการความรู้ (KM process) และกิจกรรมหลัก (Core Activities) ของบุคคล กลุ่มคน และองค์กรที่ดำเนินการไปอย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบ
3. ทีมจัดการความรู้ในองค์กรและชุมชนนักปฏิบัติหรือบุคลากรทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการความรู้
4. เครื่องมือที่ช่วยในการจัดการความรู้ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมหลัก ได้แก่ เรื่องเล่าเร้าพลัง (Storytelling), เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ (Forum), การนำตัวอย่างและวิธีการปฏิบัติที่ดี/ที่เป็นเลิศ (Best Practices) มาศึกษาเพื่อต่อยอด, การถอดบทเรียนจากตัวอย่างทั้งที่ดีและไม่ดี (Lessons Learned Debriefing), การทบทวนหลังปฏิบัติการ (AAR: After Action Review) และการประเมินตนเอง (Self-assessment)

ตัวอย่างกรณีศึกษาสร้างเครือข่ายการทำงานข้ามหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ในบทความนี้นำเสนอกรณีศึกษาสร้างเครือข่ายการทำงานข้ามหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประชาชนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองในระดับหนึ่ง และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือและขยายความรู้สู่ชุมชนเพื่อความยั่งยืน โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ วางแผนพัฒนา

จากสถานการณ์ของประเทศไทยที่เข้าสู่สังคมสูงวัย เนื่องจากมีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มสูงขึ้น (United Nations, 2015). ซึ่งผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าทางสังคมเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งความรู้ ความชำนาญ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในหลายๆ ด้าน และเป็นผู้สร้างไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาด้านต่างๆ ดังนั้น การให้โอกาส ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ของตนเอง และใช้ความรู้ความสามารถที่ฝังลึกอยู่ในตัวประสบการณ์ที่มีคุณค่า โดยมีทุนทางสังคมวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มชนรุ่นหลังสืบไปได้ ให้คนในครอบครัว ชุมชน สังคม ได้ใช้ประโยชน์ในเรื่องราวต่างๆ ที่ถูกถ่ายทอด ผู้สูงอายุจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อครอบครัว และประเทศชาติ (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2566; กิตติพรพร เมฆขจร, 2557)

ในพื้นที่ตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชาชนส่วนใหญ่มืออาชีพทำเกษตรกรรม โดยปลูกพืชทางการเกษตรมากที่สุด ถึงร้อยละ 95 ของพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน ตามลำดับ ซึ่งถือเป็นจุดเด่นของคนในพื้นที่ในการทำอาชีพเกษตรกรรม แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาด้านรายได้ให้แก่ชาวบ้านได้ เพราะราคาพืชผลทางการเกษตรที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสภาพสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการปลูกไพล เป็นพืชสมุนไพร มีสรรพคุณในการรักษาอาการอักเสบ และปวดตามร่างกาย เป็นยารักษาอาการต่างๆ หรือเป็นส่วนผสมในการปรุงอาหาร ทำให้ประชาชนหันมาปลูกไพล สามารถปลูกได้ง่าย และใช้เวลาปลูกเพียง 10 เดือน สามารถนำหัวไพลดิบมาจำหน่ายได้ ซึ่งมีราคาสูงและเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมาก หากนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ก็จะช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงมากขึ้นด้วย

ดังนั้น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีรัตนนิคม ร่วมกับ สาธารณสุขอำเภอศรีรัตนนิคม, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าขนอน, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าเนียบ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยาง และประชาชนผู้นำชุมชน ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน และชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม และยังช่วยส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นองค์ความรู้ให้อยู่คู่กับชาวบ้านและชุมชนสืบต่อไป ได้ร่วมกันนำไพลที่ปลูกมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจัดจำหน่ายและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชาวบ้านและชุมชน ได้แก่ น้ำมันเหลืองสมุนไพร

2. การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร (4 M's) โดยใช้ขั้นตอนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ภาควิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์ การบริหารทรัพยากรขององค์กร (4 M's) ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) จัดการ (Management) วางแผนพัฒนา (Plan) ดำเนินงานพัฒนา (Do) ติดตามและประเมิน (Check) ปรับปรุงแก้ไข (Act) (พรรณภัทร แซ่โง้ว, 2563) และเผยแพร่ต่อยอดการดำเนินงาน ร่วมกับการจัดการความรู้

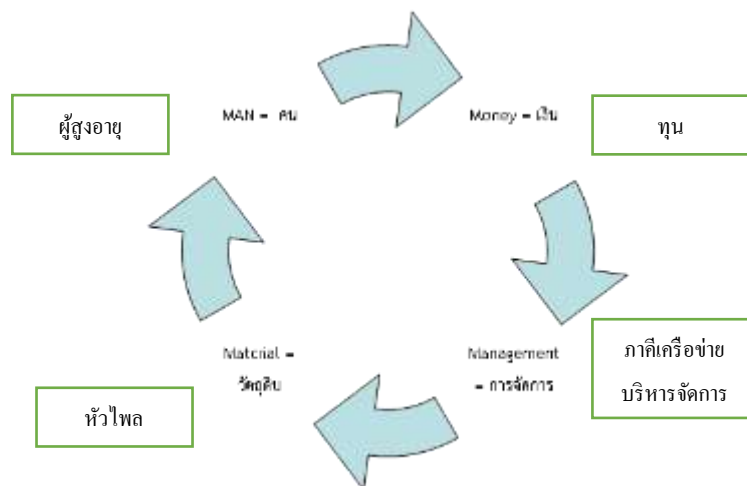
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีรัตนนิคมเห็นถึงความสำคัญของภาควิเคราะห์ผู้สูงวัย จึงสร้างภาควิเคราะห์การเรียนรู้ตลอดชีวิต: การจัดการทำน้ำมันเหลืองสมุนไพร โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร (4 M's) แสดงดังภาพ พบว่า

คน คือ ผู้สูงอายุและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนที่มีการวางแผนร่วมกันร่วมเสวนาเสนอความคิดการดำเนินการ และการจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดผลผลิต และผลิตภัณฑ์

เงิน คือ ทุน เป็นการดำเนินการจากทุนภายในชุมชนที่มีอยู่ เช่นทรัพยากรที่มีและทุนภายนอกได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกจากภาครัฐและเอกชน

การจัดการ คือ มีการบริหารจัดการกลุ่มโดยแบ่งความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ และการบริหารจัดการที่ดีและการมีส่วนร่วมของสมาชิก

วัสดุ คือ เป็นวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพิ่มมูลค่า ได้แก่ หัวไพล

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร (4 M's)

3. การดำเนินงานพัฒนา

3.1 ใช้หลักการบริหาร ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารเชิงระบบ และการบริหารจัดการตามกระบวนการ PDCA ด้านบุคลากร ด้านแหล่งเรียนรู้

3.2 ให้บุคลากร ภาคีเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สำคัญ การบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด บริหารจัดการทรัพยากรให้ครอบคลุมครบถ้วนและเกิดประโยชน์สูงสุด

3.3 มีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยยึดนโยบายและบริบทของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาเพื่อจัดสรรงบประมาณ จัดทำแผนปฏิบัติการโครงการ จัดทำข้อมูล และทำความเข้าใจกับบุคลากรของสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายและชุมชน

3.4 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการประเมินผลสรุปรายงานพัฒนาต่อยอด เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลคุ้มค่าและยั่งยืน

4. การติดตาม ประเมิน ปรับปรุงแก้ไข และเผยแพร่ ต่อยอดการดำเนินงาน ร่วมกับการจัดการความรู้ (จินต์ประวีร์ เจริญฉิม และสิริชัย ดีเลิศ, 2563; กิตติราพร เมฆขจร, 2557)

ผลของการจัดการความรู้ พบว่า

ความรู้ที่ชัดแจ้ง (EK : Explicit Knowledge)

1. การถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้สูงอายุ โดยบันทึกองค์ความรู้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ ตำรายาสมุนไพร เกี่ยวกับน้ำมันโพล แผ่นพับน้ำมันเหลืองสมุนไพร และวิดีโอสมุนไพร มาใช้ในการถอดบทเรียนในครั้งนี้

2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้สูงวัยในการทำน้ำมันเหลืองสมุนไพร โดยการบอกเล่าด้วยตนเองว่า “โพล เป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่งคล้ายกับข้าว, ขมิ้น เป็นพืชที่มีเหง้า มีใบขึ้นมาจากเหง้าที่อยู่ใต้ดิน ลักษณะใบจะยาวเรียวยาวคล้ายคลึงใบกล้วยแต่มีขนาดเล็กกว่ามาก กลีบดอกจะมีสีขาวนวล บริเวณเหง้าจะฉ่ำน้ำมีสีเหลืองกลิ่นฉุนคล้ายการบูร” เป็นต้น

3. การถ่ายทอดองค์ความรู้ของผู้สูงวัย ในรูปแบบแหล่งเรียนรู้ มีศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านสมุนไพรในชุมชน

ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (TK : Tacit Knowledge)

1. การบอกเล่าการทำน้ำมันเหลืองจากสมุนไพร ผู้สูงวัยถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมของตนเอง เล่าว่า “โพล เป็นพืชสมุนไพร มีสรรพคุณสรรพคุณช่วยในการลดอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย ลดอาการอักเสบ ทำให้เลือดลมไหลเวียนได้ดียิ่งขึ้น และเป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ”

2. การสาธิต บอก หรืออธิบาย เพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรง ทำให้เข้าใจวิธีการ ขั้นตอนกระบวนการ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ได้บอก สูตรน้ำมันโพล ประกอบด้วย โพลสด 2 กิโลกรัม น้ำมันพืช 1 ลิตร พิมเสน 15 กรัม การบูร 30 กรัม เมนทอล 15 กรัม น้ำมันยูคาลิปตัส 15 มิลลิลิตร น้ำมันระกำ 30 มิลลิลิตร

3. การปฏิบัติจริง เป็นวิธีการถ่ายทอดที่ผู้สูงวัยลงมือปฏิบัติ เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติถูกต้องตามขั้นตอน จัดทำเป็นกลยุทธ์ทำน้ำมันเหลือง ดังภาพ

ภาพที่ 2 แสดงรายละเอียดการทำน้ำมันเหลืองสมุนไพร

ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ของตนเอง และใช้ความรู้ความสามารถที่ฝังลึกอยู่ในตัว ประสบการณ์ที่มีคุณค่าโดยมีทุนทางสังคมวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับกลุ่มชนรุ่นหลังสืบไปได้ เพื่อให้คนในครอบครัวชุมชนสังคม ได้ใช้ประโยชน์ในเรื่องราว (กิตติราพร เมฆขจร, 2557; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

บทสรุป (Conclusion)

บทความนี้แสดงให้เห็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาและสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งในลักษณะของบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรเดียวกัน ที่มีความสนใจ ความต้องการเหมือนกัน รวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นเรียนรู้นั้นๆ หัวใจสำคัญของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ภาครัฐ (สุวิมล รัฐวร และยุวธิดา ขาปัญญา, 2561) ตั้งแต่ การวิเคราะห์สถานการณ์ การบริหารทรัพยากรขององค์กร (4 M's) การวางแผนพัฒนา การดำเนินงานพัฒนา ติดตามและประเมิน ปรับปรุงแก้ไข และเผยแพร่ ต่อยอดการดำเนินงาน ร่วมกับการจัดการความรู้ นำไปสู่การทำงานร่วมกัน เกิดเป็นภาคีเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำแนวคิด และเทคนิคไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิตติราพร เมฆขจร. (2557). *ประสิทธิผลของการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุตามโครงการเยี่ยมสอนหลานสืบสานภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นแม่วาว อำเภอแม่วาว จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จินต์ประวีร์ เจริญนิม และสิริชัย ดีเลิศ. (2563). กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่ชุมชนและสังคมที่ยั่งยืน. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 33(2), 152-167.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2563). *การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวคิด หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์.
- ขวลิต ขอดศิริ และคณะ. (2564). ทิศทางและแนวโน้มของภาวะผู้นำทางการประถมศึกษาในยุค Digital Disruption. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 17 (1), 1-16.
- นันทรัตน์ เจริญกุล. (2553). การจัดการความรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 21(1), 12-26.
- ปราริณา อาษาธง. (2565). การพัฒนากระบวนการบริหารโดยใช้สถานศึกษา ชุมชน ภาคีเครือข่ายเป็นฐานเพื่อพัฒนาฐานการเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(9), 282-298.
- พรรณภัทร แซ่ท้าว, ศักดา กาญจนวนาวลัย และอนุรักษ ทองขาว. (2563). กลยุทธ์การจัดการ (4M) ของตลาดชุมชนจีนโบราณบ้านขากแง้ว โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 14(3), 295-309.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2566). พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 30 มีนาคม 2566, จาก <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/140A020N0000000006000.pdf>
- ศักรินทร์ ขนประชา. (2562). การศึกษาตลอดชีวิต. *วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย*. 14 (26), 159-175.
- สุวิมล รัฐวร และยุวธิดา ขาปัญญา. (2561). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12 (special issue), 83-91.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2566). รายงานสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้. กรมส่งเสริมการเรียนรู้.

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2560). *เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน.: คัมภีร์ กศน.* กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- อรอุมา ภูมิบุรณ์, สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และอาชัญญา รัตนอุบล. (2565). การเสริมสร้างความร่วมมือขององค์กรเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนในบริบทของการพัฒนาความเป็นพลเมืองไทย. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์*, 17(1), 231-242.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2562). การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปรัชญา แนวคิด และหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 428-444.
- อุดมลักษณ์ คงคาเนรมิต และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2564). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(3), 44-58.
- Awad, E.M. and Ghaziri, H.M. (2004). *Knowledge Management*. NJ, USA: Pearson Prentice Hall.
- Grisay, A., & Mahlck, L. (1991). *The Quality of Education in Developing Countries. A Review of Some Research Studies and Policy Documents*. UNESCO: IIEP.
- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2001). *Educational Administration: Theory Research and Practice (6thEd)*. New York: McGraw-Hill.
- United Nations. (2015). *World Population Ageing*. New York: Department of Economic and Social Affairs.

บทความวิจัย

ศักยภาพชุมชนในการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภฤศสร ฤทธิมนตรี ชิมิค*, ปุณยวีร์ ศรีรัตน์, ประนอม การชนันท์ และศราวุธ นวกัณห์วรกุล
สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
อีเมล: prutsorn_rit@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพชุมชนในการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน และคณะนักวิจัย จำนวน 9 คน และผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาคชุมชน ภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน จำนวน 22 คน โดยใช้วิธีการเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินศักยภาพชุมชน และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีศักยภาพในการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมและเครือข่ายภาคี และศักยภาพด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ศักยภาพด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และศักยภาพด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวของชุมชน คือ เชื่อมโยงเรื่องเล่า ตำนาน กับประวัติศาสตร์ชุมชนและพัฒนาเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว จัดทำเรื่องเล่า ตำนาน พัฒนาทักษะการถ่ายทอดแก่นักท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชนให้มากขึ้น

คำสำคัญ: ศักยภาพชุมชน ประสบการณ์การท่องเที่ยว มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

Received: Received: November 3, 2023, Revised: December 8, 2023, Accepted: December 14, 2023

* Corresponding author

**COMMUNITY POTENTIAL OF TOURISM EXPERIENCE MANAGEMENT BASED ON
INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE AT LAN SAKA DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

Prusson Rittimontri Zimik, Pooyawee Srirat, Pranom Karnchanan,
and Sarawatsadee Nawakanworrakul
Tourism Department, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
E-mail : prutsorn_rit@nstru.ac.th*

Abstract

The purpose of this research is to assess the community's potential in managing tourism experiences based on the cultural heritage of stories and legends of Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province. The study employed a purposive sampling strategy chosen from four distinct groups for analysis: the private sector, government sector, academic sector, and researcher sector consisted of 9 people and 22 people were involved for the four key informant group comprising of private sector, government sector, community sector, and academic sector. Data were collected using a community potential assessment form and focus group. Data were analyzed using mean statistics, standard deviation and content analysis.

The finding of the study indicate that the community has the potential to organize tourism experiences based on the overall cultural heritage at a high level. It has a high potential for engagement and collaboration as well as community organization and management. However, the potential for activities and learning and the potential of space and tourism resources is at a moderate level. As for suggestions regarding community tourism experiences, it is proposed to establish connections between stories, legends with community history, subsequently transforming them into engaging activities that offer unique travel experiences for tourists. This approach can foster the creation of captivating stories and legends, while simultaneously cultivating valuable skills among community members. Furthermore, it can enhance the promotion of other tourist attractions that encompass the cultural history of the local population.

Keywords: *Community Potential, Tourism Experience, Intangible Cultural Heritage*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่หลายชุมชนให้ความสนใจและนำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อสร้างอาชีพและรายได้แก่คนในชุมชน ซึ่งในการจัดการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงศักยภาพหรือความพร้อมของชุมชนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หากชุมชนมีศักยภาพก็ย่อมจะนำเอาทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมถึงวิถีชีวิต และวัฒนธรรม มาพัฒนาเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างความสนใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวชมตามที่ ศศิชา หอมตมทิล (2562) ได้อธิบายว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวให้ความนิยมในการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ซึ่งคนในชุมชนก็ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษาเอกลักษณ์ และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนจึงต้องให้ความสำคัญต่อศักยภาพของชุมชนเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมที่ช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชนโดยไม่ทำลายวัฒนธรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิม ซึ่งจะทำให้การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนมีความอย่างยั่งยืน

ศักยภาพการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชนอาจมีความแตกต่างกัน แต่ชุมชนก็สามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีศักยภาพได้ ดังที่ ปิยวรรณ ไทยเกิด (2560) ได้อธิบายว่า การพัฒนาปรับปรุงศักยภาพด้านข้อมูลข่าวสาร เส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน การมีส่วนร่วมของชุมชน ความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เป็นแนวทางของการพัฒนาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ในขณะที่ ประนอม การชนะนันท (2563) ได้กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาทั้งความรู้ความสามารถของบุคคลในชุมชนเพื่อให้มีความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการพัฒนาองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลข่าวสาร สิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์ ความปลอดภัย รวมถึงระบบสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งศักยภาพของชุมชนในด้านต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ดังงานวิจัยของ พูนทรัพย์ เศษศรี และสุจิตรา ริมดุสิต (2566) ได้ศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนของตำบลคลองโยง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม พบว่า ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนตำบลคลองโยง มี 4 ด้าน คือ ศักยภาพในการจัดการด้านพื้นที่ของชุมชน ศักยภาพในการจัดการด้านการให้บริการและการให้ความรู้ของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว ศักยภาพการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชน และศักยภาพการจัดการด้านบุคลากรของชุมชน ในขณะที่ งานวิจัยของ เมษธาวิณ พลโยธี และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไต่คำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย พบว่า ชุมชนไต่คำมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 6 ด้าน คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านคุณค่าและความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และทุกฝ่ายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

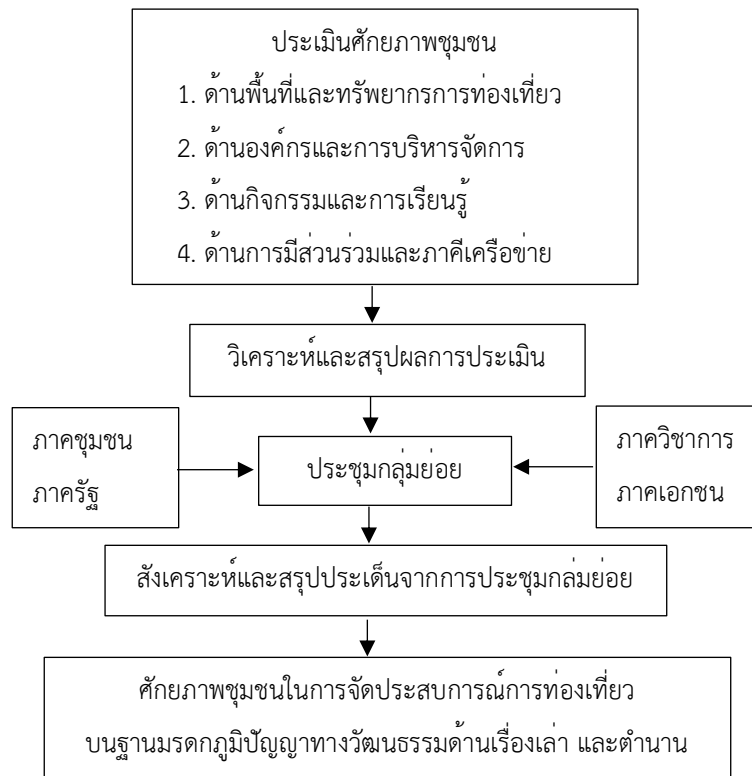
อย่างไรก็ตาม ชุมชนในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีศักยภาพเอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ตำนาน และเรื่องเล่า ซึ่งจากการศึกษาของ วิเชียร มั่นแหล (2564) ได้อธิบายไว้ว่า ชุมชนในอำเภอลานสกา มี 5 ชุมชน โดยชุมชนที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง คือ ชุมชนตำบลกำโลน ในขณะที่อีก 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตำบลลานสกา ชุมชนตำบลขุนทะเล ชุมชนตำบลเขาแก้ว และชุมชนตำบลท่าดี มีศักยภาพการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ แต่ทั้ง 4 ชุมชนเหล่านี้ก็มีความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทางคณะผู้วิจัยจึงได้มีการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน ซึ่งก็พบว่า ชุมชนในพื้นที่ 4 ตำบลเหล่านี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวรองของอำเภอลานสกา และมีทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ตำนาน เรื่องเล่า ที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เช่น สำนักสงฆ์พ่อท่านคล้าย(เขาสง) และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนาถนน

หนทางในอดีตกับเทพเจ้าแดนใต้(พ่อท่านคล้าย) เขาช้างสี้ ซึ่งเป็นช้างของพระเจ้าศรีธรรมโศก ถ้าน้ำศรีธรรมโศกราช เป็นสถานที่ที่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ศาลาขุน (อนุสาวรีย์หมื่นไกรพลขันธ์) เป็นทหารเอกของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช เหล่านี้เป็นต้น รวมถึงคนในชุมชนก็มีความต้องการให้พัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ชุมชนยังไม่มีข้อมูลด้านศักยภาพชุมชนที่เพียงพอในการจะนำมาใช้พัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์เรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เรื่องเล่า และตำนานที่มีอยู่ในชุมชน

การศึกษาค้นคว้านี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพของชุมชนด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายในการจัดการท่องเที่ยวโดยการนำเอามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานมาเป็นฐานในการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนให้สอดคล้องกับทรัพยากร และทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวรองของอำเภอลานสกาได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชน ในขณะเดียวกัน ชุมชนก็จะเกิดความเข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว รวมถึงได้เรียนรู้ในการดูแลรักษาทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และความเข้มแข็งของชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยการทบทวนแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชน (กรมการท่องเที่ยว, 2561) และศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว (พูนทรัพย์ เศษศรี และ สุจิตรา ริมดุสิต, 2566) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม 4 ด้าน คือ (1) ศักยภาพด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว (2) ด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ (3) ด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

เพื่อประเมินศักยภาพชุมชนในการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีวิจัย (Research Methodology)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ หน่วยงานทำงานด้านการท่องเที่ยวหรือมีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และกลุ่มตัวอย่างทำการสุ่มด้วยวิธีการเจาะจงจากตัวแทนหน่วยงานทำงานด้านการท่องเที่ยวหรือมีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย (1) ภาครัฐ คือ ผู้แทนหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือผู้แทนจำนวน 1 คน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน (2) ภาควิชาการ คือ นักวิชาการในมหาวิทยาลัยที่ดำเนินงานวิจัยหรือบริการวิชาการเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน (3) ภาคเอกชน คือ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน และประธานชมรมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน และ (4) คณณักวิจัย จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน

1.2 การวิจัยคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ตัวแทนหน่วยงานทำงานด้านการท่องเที่ยวหรือมีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย (1) ภาคชุมชน คือ ผู้แทนชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอลานสกา คือ ตำบลขุนทะเล

ตำบลลานสกา ตำบลเขาแก้ว และตำบลท่าดี โดยกำหนดโควตาตำบลละ 3 คน รวม 12 คน (2) ภาครัฐ สุ่มด้วยวิธีการเจาะจงจากผู้แทนหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหรือผู้แทน จำนวน 1 คน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดี ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลเขาแก้ว ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลเขาแก้ว และตัวแทนเทศบาลตำบลขุนทะเล หน่วยงานละ 1 คน รวม 7 คน (3) ภาควิชาการ สุ่มด้วยวิธีการเจาะจง คือ ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยที่ดำเนินงานวิจัยหรือบริการวิชาการเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน และ (4) ภาคเอกชน สุ่มด้วยวิธีการเจาะจง ได้แก่ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน และประธานชมรมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัดนครศรีธรรมราชหรือผู้แทน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในครั้งนี้คือ แบบประเมินศักยภาพชุมชน ซึ่งดำเนินการสร้างแบบประเมินโดยการทบทวนเอกสาร แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เรื่องเล่า ตำนาน และศักยภาพชุมชน แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์จัดทำเป็นแบบประเมินศักยภาพชุมชน และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาตามหลักการของ ยุทธ ไกยวรรณ และกมลพรรณ ไกยวรรณ (2562) ที่ได้อธิบายว่า ค่าของ IOC มากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งได้ค่า IOC ของแบบประเมินศักยภาพชุมชน เท่ากับ 0.95 นั่นคือ มีความเที่ยงตรง และนำแบบประเมินไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่า 0.60 (Hair et al., 2006) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน 0.942

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพชุมชนในการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องเล่า และตำนาน ซึ่งประกอบด้วยศักยภาพ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว (2) ด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ (3) ด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมและภาคเครือข่าย โดยใช้แบบประเมินศักยภาพชุมชน และการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูล และประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 4 ชุมชน โดยใช้แบบประเมินศักยภาพชุมชน ซึ่งผู้ประเมินประกอบด้วย ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาควิชาการ ตัวแทนภาคเอกชน และคณะนักวิจัย

4.3 นำผลการประเมินศักยภาพชุมชนไปจัดสนทนากลุ่มกับภาคชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ศักยภาพชุมชนด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมและภาคเครือข่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนาน ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และทำ

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าทั้งด้านข้อมูล และด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

5.3 สังเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยศึกษาภาพชุมชนในการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนาน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนในอำเภอสามชัยศึกษภาพในการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องเล่า และตำนาน อยู่ในระดับมาก โดยศึกษภาพด้านการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย และศึกษภาพด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ ศึกษภาพด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และศึกษภาพด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนำเสนอสรุปผลการวิจัยดังนี้

ศึกษภาพด้านการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย พบว่า ชุมชนมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.32, S.D. = .162) โดยสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมให้บริการ มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = .283) รองลงมาคือ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนา ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = .121) และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = .121) ในขณะที่ การวัดและประเมินผลการบริหารจัดการท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.11, S.D. = .134) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพชุมชนด้านการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่ายภาคี

ศักยภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. สมาชิกในชุมชนร่วมวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว	3.68	.215	มาก
2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนา	3.84	.121	มาก
3. สมาชิกในชุมชนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	3.84	.121	มาก
4. สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมให้บริการ	3.87	.283	มาก
5. มีการส่งเสริมการสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกในชุมชน	3.43	.421	มาก
6. หน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว	3.73	.122	มาก
7. การเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ/ ภาคเอกชน/ เครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวเข้ามาเป็นที่ปรึกษา	3.53	.775	มาก
8. สมาชิกร่วมวัดและประเมินผลการบริหารจัดการท่องเที่ยว	3.11	.134	ปานกลาง
รวม	3.62	.162	มาก

ผลการวิจัยจากตารางที่ 1 การที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการให้บริการทางการท่องเที่ยว การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนา การอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และการร่วมวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่สอดคล้องกับหลักการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ดังที่งานวิจัยของ เมธีธาวิณ พลโยธี และคณะ (2565) ที่พบว่า การเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมทั้งในการวางแผนและพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวชุมชน การต้อนรับนักท่องเที่ยว และการพัฒนาบริการนักท่องเที่ยว เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ในขณะเดียวกัน หน่วยงานภายในที่รับผิดชอบในพื้นที่

ของอำเภอสาขาสก และหน่วยงานจากภายนอกทั้งที่เป็นสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ ระดับจังหวัดที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว และสมาคมท่องเที่ยว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน และอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนในอำเภอสาขาสกมีภาคีเครือข่าย และความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในอำเภอสาขาสก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์สุวรรณ แซ่ลี (2561) ที่พบว่า การใช้ทรัพยากรบุคคลร่วมกันของเครือข่ายในการบริหารจัดการ และให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ถือเป็นศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชน

ศักยภาพชุมชนด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ พบว่า ชุมชนในอำเภอสาขาสกมีศักยภาพด้านองค์กรชุมชน และการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อหารือหรือตัดสินใจร่วมกัน มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = .371) รองลงมาคือ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 3.83, S.D. = .204) และมีโครงสร้างองค์กรและการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = .351) ในขณะที่ การจัดการรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเท่าเทียมกัน มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.22, S.D. = .460) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ศักยภาพชุมชนด้านองค์กรชุมชนและการบริหารจัดการ

ศักยภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีโครงสร้างองค์กรและการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน	3.66	.351	มาก
2. กำหนดแผนบริหารจัดการท่องเที่ยว	3.28	.197	ปานกลาง
3. ประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อหารือหรือตัดสินใจร่วมกัน	3.87	.257	มาก
4. ชุมชนมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.83	.204	มาก
5. การจัดการรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเท่าเทียมกัน	3.22	.460	ปานกลาง
รวม	3.57	.168	มาก

ผลการวิจัยจากตารางที่ 2 ชุมชนมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อหารือหรือตัดสินใจร่วมกัน มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และมีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนทำให้คนในชุมชนมีความเข้าใจร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญา วิถีชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน รวมถึงมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของชุมชนกับแหล่งท่องเที่ยวหลักคือ ศีรีวง ทำให้มีการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนภายใต้การใช้ประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องเล่า และตำนาน ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวตามแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืน ดังงานวิจัยของ สุดถนอม ต้นเจริญ (2560) ที่พบว่า ศักยภาพด้านองค์กรชุมชนและด้านการจัดการ ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการที่ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้ากันสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ และการมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม ชุมชนก็ควรมีการพัฒนาในส่วนของการกำหนดแผนบริหารจัดการท่องเที่ยวให้ชัดเจน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการผลกระทบ การประเมินผลการบริหารจัดการ เป็นต้น และการจัดการรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเท่าเทียมกันแก่กลุ่มสมาชิกเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องเล่า และตำนานของชุมชน

ศักยภาพชุมชนด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ พบว่า ชุมชนในอำเภอลานสกา มีศักยภาพด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.37, S.D. = .371) โดยความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = .347) รองลงมา คือ กิจกรรมเอื้ออำนวยหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = .218) และกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมเอื้อต่อการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = .505) ในขณะที่ ศักยภาพของกิจกรรมท่องเที่ยวที่จะให้ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.06, S.D. = .353) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ศักยภาพชุมชนด้านกิจกรรมและการเรียนรู้

ศักยภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดการด้านการให้การศึกษา การสื่อความหมาย และการบริการในชุมชน	3.18	.454	ปานกลาง
2. กิจกรรมให้ประโยชน์และคุณค่าในการเรียนรู้	3.06	.353	ปานกลาง
3. รูปแบบ เนื้อหา ความรู้สึก และวิธีการสื่อความหมายที่เหมาะสม	3.16	.681	ปานกลาง
4. ความหลากหลายของกิจกรรม	3.69	.347	มาก
5. กิจกรรมมีความเหมาะสม เอื้อต่อการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว	3.55	.505	มาก
6. กิจกรรมเอื้ออำนวยหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	3.60	.218	มาก
รวม	3.37	.371	ปานกลาง

ผลการวิจัยจากตารางที่ 3 ชุมชนมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว แต่ชุมชนก็ควรพัฒนารูปแบบ และเนื้อหาของกิจกรรมโดยการนำเอา มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เรื่องเล่า ตำนาน เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวและสร้างการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว ในขณะเดียวกัน ชุมชนก็ควรพัฒนาบุคคลในชุมชนที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเล่า ตำนาน และประวัติศาสตร์ ให้มีทักษะและเทคนิคการสื่อความหมายที่น่าสนใจเพื่อเชื่อมโยงเรื่องเล่า ตำนาน และประวัติศาสตร์ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องของชุมชน ซึ่งจะช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ และคุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้บริการโดยคนในชุมชนเพื่อสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ดังงานวิจัยของ ฐาปกรณ์ ทองคำสุข และคณะ (2565) ที่อธิบายว่า การสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงความเป็นท้องถิ่นหรือชุมชน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างประสบการณ์เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจ รวมถึงการที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน และได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การได้พูดคุย การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของชุมชน หรือระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกันเองก็จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าจากการได้รับความรู้หรือการได้เรียนรู้ ในขณะที่งานวิจัยของ ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560) ได้อธิบายว่า การสร้างการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ช่วยสร้างประสบการณ์จริงแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างการตระหนักรู้ว่าการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศ และยังช่วยส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู สืบทอดประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น

ศักยภาพชุมชนด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีศักยภาพด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.36, S.D. = .275) โดยการคมนาคม มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = .356) รองลงมา คือ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น/จัดทำเส้นทางกับเครือข่ายการท่องเที่ยวอื่น ($\bar{X}$ =

3.46, S.D. = .427) เส้นทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ($\bar{x}$ = 3.27, S.D. = .359) ขณะที่การแบ่งขอบเขตใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.09, S.D. = .451) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ศักยภาพชุมชนด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว

ศักยภาพ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การคมนาคม	3.61	.356	มาก
2. เส้นทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่	3.27	.359	ปานกลาง
3. การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น/จัดทำเส้นทางกับเครือข่ายการท่องเที่ยวอื่น	3.46	.427	มาก
4. การแบ่งขอบเขตใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	3.09	.451	ปานกลาง
รวม	3.36	.275	ปานกลาง

ผลการวิจัยจากตารางที่ 4 พื้นที่ชุมชนในอำเภอลานสกามีการคมนาคมที่สะดวก และสามารถจะเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้ทั้งภายในและภายนอก แต่ก็ควรพัฒนาศักยภาพการแบ่งขอบเขตพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสม และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชนให้ครอบคลุมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงทรัพยากรมรดกภูมิปัญญา เรื่องเล่า ตำนานที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และเกี่ยวข้องกับเรื่องราววิถีชีวิตชุมชนซึ่งยังไม่ได้มีการจัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ ชุมชนจึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่และนำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาเรื่องเล่า และตำนานแก่นักท่องเที่ยว และเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ ซึ่งจะช่วยให้การท่องเที่ยวของชุมชนขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องโดยคนในชุมชน ดังงานวิจัยของ นันทนิน อินทพัตน์ (2563) ที่ได้ศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนอ่างเก็บน้ำลำพอก จังหวัดสุรินทร์ พบว่า องค์ประกอบด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านธรรมชาติ และด้านศิลปวัฒนธรรม และวิถีชุมชนของชุมชนอ่างเก็บน้ำลำพอก มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชน เนื่องจากมีอัตลักษณ์ของชุมชนริมน้ำซึ่งเป็นชุมชนเชื้อสายเขมรและมีวิถีวัฒนธรรมที่งดงาม ซึ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมจะช่วยสร้างการเรียนรู้และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้แล้ว ผลการวิจัยยังพบว่า ชุมชนที่มีศักยภาพสูงในการจัดประสบการณ์ท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องเล่า และตำนาน คือ ชุมชนตำบลเขาแก้ว รองลงมา คือ ชุมชนตำบลขุนทะเล และชุมชนตำบลลานสกา ในขณะที่ชุมชนตำบลท่าดี มีศักยภาพปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากชุมชนตำบลท่าดียังไม่มีระบบการให้บริการนักท่องเที่ยว และไม่มีความสะดวกของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะสร้างประสบการณ์เรียนรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องเล่า และตำนานของชุมชนในอำเภอลานสกา ดังนี้

1. นำเอาเรื่องเล่า และตำนานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และบุคคลสำคัญในพื้นที่ชุมชน เช่น พระเจ้าศรีธรรมโศกราช ตาขุนพล พ่อท่านคล้ายวาจาสิทธิ์ บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เหยี่ยวนุโม เป็นต้น รวมถึงอาหารพื้นบ้าน และสมุนไพร มาเชื่อมโยงกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชน แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวจะช่วยสร้างประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว

2. จัดทำ Story เกี่ยวกับเรื่องเล่า ตำนาน และประวัติศาสตร์ชุมชน เช่น แหล่งมนุษย์ดึกดำบรรพ์ ณ วัดเชิงผาวนาราม (วัดชายเขา) ถ้าน้ำพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ห้วยนาคราช เป็นต้น เพื่อนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และนำไปใช้ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการดึงกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางความคิด (Influencer) หรือสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์

เพจเฟซบุ๊ก ยูทูบเบอร์ เป็นต้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์จะช่วยให้ชุมชนมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนเพิ่มขึ้น

3. การจัดแบ่งการใช้ประโยชน์ให้ชัดเจน เช่น โซนของที่ระลึก โซนถ่ายรูป โซนสุขภาพ เป็นต้น ในขณะเดียวกันก็ควรพัฒนาป้ายสื่อข้อมูล และป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น น่าสนใจ จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวชม รวมถึงการพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก

4. การพัฒนาทักษะ และเทคนิคการถ่ายทอดเรื่องราวเล่า ตำนาน ให้แก่นักในชุมชนต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและเชื่อมโยงเรื่องราวเล่า ตำนานกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชน จะช่วยสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว

5. ชุมชนมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหลักคือ ศีรีวง แต่ก็ควรมีการเพิ่มการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวโดยการนำเอาเรื่องราวเล่า ตำนาน มาพัฒนาเป็นกิจกรรมในเส้นทางท่องเที่ยวแล้วเชื่อมโยงเรื่องราวเล่า ตำนานจากแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งไปสู่อีกแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องภายในชุมชน ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เรื่องราวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และใช้เวลาท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้มาพักค้างคืนในชุมชน

6. ชุมชนมีเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ซึ่งทำให้มีความร่วมมือในการส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม ชุมชนก็ต้องให้ความสำคัญต่อการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยว และมีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวของชุมชน แต่ระมัดระวังอย่าให้การท่องเที่ยวเข้าไปเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน

องค์ความรู้ใหม่ (New body of knowledge)

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในอำเภอลานสกา ดังนี้

1. ชุมชนในอำเภอลานสกาที่มีศักยภาพในการจัดประสบการณ์ท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาด้านเรื่องราวเล่าและตำนาน โดยมีศักยภาพสูงในด้านการมีส่วนร่วมและภาคีเครือข่าย และด้านองค์กรและการบริหารจัดการ แต่มีศักยภาพปานกลางในด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ และด้านพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว

2. ชุมชนที่มีศักยภาพสูงในการจัดประสบการณ์ท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาด้านเรื่องราวเล่าและตำนาน คือ ชุมชนตำบลเขาแก้ว รองลงมาคือ ชุมชนตำบลขุนทะเล และชุมชนตำบลลานสกา ส่วนชุมชนที่มีศักยภาพต่ำในการจัดประสบการณ์ท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาด้านเรื่องราวเล่าและตำนาน คือ ชุมชนตำบลท่าดี

3. ชุมชนควรพัฒนาศักยภาพในการจัดประสบการณ์ท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาด้านเรื่องราวเล่าและตำนาน ดังนี้

3.1 ด้านการให้บริการ ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และมีบุคลากรที่เป็นคนในชุมชนประจำแหล่งท่องเที่ยว เพื่อคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

3.2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรนำเอามรดกภูมิปัญญา เรื่องเล่า ตำนาน และประวัติศาสตร์ชุมชน ไปพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ มีการจัดทำคู่มือแนะนำชม และจัดทำ Story เกี่ยวกับเรื่องราวเล่า ตำนาน และประวัติศาสตร์ชุมชนที่มีประโยชน์ และคุณค่าในการเรียนรู้

3.3 ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการกำหนดแผนบริหารจัดการที่ชัดเจน เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการผลกระทบของการท่องเที่ยว และการประเมินผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน การ

พัฒนาทักษะการให้บริการ และทักษะการถ่ายทอดเรื่องเล่า ตำนานให้แก่คนในชุมชน และการจัดการรายได้และผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่กลุ่มสมาชิก

3.4 ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ควรมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดทำแผนที่ ป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ชัดเจน

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

ขอค้นพบนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการออกแบบประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม : เรื่องเล่า ตำนาน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผู้วิจัยขอขอบคุณคนในชุมชนตำบลเขาแก้ว ตำบลท่าดี ตำบลลานกาและตำบลขุนทะเล สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวนครศรีธรรมราช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย และท้ายสุดนี้ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอดในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐาปกรณ์ ทองคำนุช, เบญจพร เชื้อผึ้ง และธาริดา สกุลรัตน์. (2565). แนวทางสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเพื่อชิมกาแฟในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(3), 190-206.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13(2), 25-46.
- ทิพย์สุวรรณ แซ่ลี. (2561). รูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมของชุมชนบ้านอาลี และชุมชนบ้านอ้อมแก้ว จังหวัดสุรินทร์. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- นันทนลิน อินทพพัฒน์. (มีนาคม - เมษายน 2563). ศักยภาพชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาชุมชนอ่างเก็บน้ำลำพอก จังหวัดสุรินทร์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 39(2), 62-73.
- ปิยวรรณ ไทยเกิด. (2560). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเมืองเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. คณะการจัดการการท่องเที่ยว ศูนย์ภูเก็ต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประนอม การชนะนนท์. (2563). รายงานการศึกษาวิจัยการพัฒนาขีดความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลกรุงชิง อำเภอหนองพินตา จังหวัดนครศรีธรรมราช. งบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
- พูนทรัพย์ เศษศรี และสุจิตรา ริมตุลิต. (2566). ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนของตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 19(4), 40-49.
- เมธาวิน พลโยธี สุธาธิณี หนูเนียม สุวิชาดา สกุลวานิชเจริญ. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 18(1), 1-25.

ยุทธ ไถยวรรณ และ กมลพรรณ ไถยวรรณ. (2562). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการโรงแรมและการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิเชียร มั่นแท้, พงษ์จันทร์ คล้ายอุดม, สุกัญญา ไหมเครือแก้ว, เบญจวรรณ คงชน, พัชณียา เอกเพชร, ปุณยวีร์ ศรีรัตน์, สุนัน ทา คันทันท์, ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง และนิชาวดี ตานีเห็ง. (2564). *รายงานวิจัยการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์บนฐานการเรียนรู้ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นชุมชนในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและภาคี โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.

ศศิชา หอมดลทิล. (2562). *ท่องเที่ยวโดยชุมชน วิถีสู่ความยั่งยืน*. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2566, จาก

https://www.gsbresearch.or.th/wp-content/uploads/2019/10/GR_report_travel_detail.pdf

สุดอนอม ตันเจริญ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13 (2), 1–24.

Hair, J. F. Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis*. (6th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.

บทความวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งจากมะเดื่อฝรั่ง

ศิริฉาย เปี้ยตัน*, ชนัญพัทธ์ โพธิ์มูล, และวรวิญญ์ วงศ์ชมภู

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1

อีเมล: sirichay@cmvc.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง และเพื่อศึกษาคุณภาพทางกายภาพ เคมี จุลินทรีย์ และการยอมรับทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภคของผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคทั่วไปที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 50 คน จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

โดยการพัฒนา มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสูตรพื้นฐาน พบว่า สูตรพื้นฐานที่ 1 ได้รับคะแนนความชอบ สูงสุดในทุกด้าน และมีคะแนนความชอบรวมอยู่ในระดับชอบมาก (7.70) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่งที่ผู้บริโภคยอมรับ โดยการเติมเนื้อมะเดื่อฝรั่งที่แตกต่างกัน 4 ระดับ คือ ร้อยละ 12.5, 25, 37.5 และ 50 ต่อ น้ำหนักทั้งหมด จากการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส พบว่า สูตรที่มีการเติมเนื้อมะเดื่อฝรั่ง ร้อยละ 37.5 (สูตรที่ 3) ได้รับคะแนนความชอบสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยคุณภาพ ดังนี้ ลักษณะที่ปรากฏ (7.30) สี (7.77) รสชาติ (7.82) ลักษณะเนื้อสัมผัส (7.75) และ ความชอบโดยรวม (7.72) เมื่อนำไปตรวจวิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพ พบว่า ค่าสี L* เท่ากับ 51.08 ค่า a* เท่ากับ 32.02 ค่า b* เท่ากับ 28.82 คุณภาพทางเคมี พบว่า ค่าความชื้น ร้อยละ 5.32 ค่าความเป็นกรด (pH) เท่ากับ 6.97 และมีค่าความหวาน เท่ากับ 2.17 °Brix และคุณภาพด้านจุลินทรีย์ พบว่า ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด เท่ากับ 2.4×10^2 CFU/g

คำสำคัญ: ธัญพืช, ธัญพืชอัดแท่ง, มะเดื่อฝรั่ง

Received: Received: November 3, 2023, Revised: December 16, 2023, Accepted: December 18, 2023

* Corresponding author

PRODUCT DEVELOPMENT OF FIG (FICUS CARICA L.) CEREAL BAR

Sirichay Piatan, Chananphat Potamoon and Worawaran Wongchompoo*

Food and Nutrition Department Chiang Mai Vocational College

Institute of Vocational Education: Northern Region1

E-mail: sirichay@cmvc.ac.th

Abstract

This study aimed to investigate the physical properties chemical compositions and sensory characteristics of Fig (Ficus Carica L.) Cereal Bar. sample group It is the general public aged 15 years and over, totaling 50 people, find the mean and standard deviation.

The development has 2 steps. Step 1 studying the basic formula, it was found that basic formula 1 received the highest liking score in all aspects. and there was a total liking score at the level of liking very much (7.70). Step 2 studying quantity of fig with cereal bar are 12.5, 25, 37.5, and 50 percent by total weight. The result of sensory scores showed that cereal bar with Fig (Ficus Carica L.) 37.5 percent (formula 3) have acceptable highest overall preference. The average quality factors are as follows, appearance (7.30), color (7.77), taste (7.82), texture (7.75) and overall liking (7.72). When used to study physical properties, it was found that the product development of Fig (Ficus Carica L.) Cereal Bar. L* value is 51.08, a* value is 32.02, b* value is 28.82. Chemical quality test results. It was found that the product development of Fig (Ficus Carica L.) Cereal Bar had content 5.32 percent of moisture, had a pH of 6.97 and sweetness 2.17° Brix. It was 2.4×10^2 CFU / g. (total plate count)

Keywords: *Cereal, Cereal Bar, Fig*

* Corresponding author

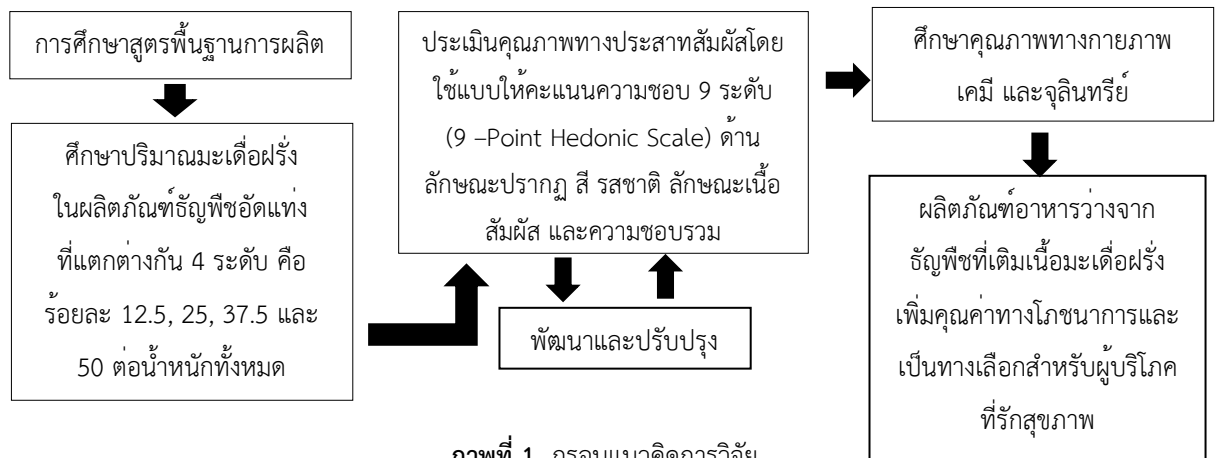
บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันพบว่าพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตค่อนข้างมากเนื่องจากสภาวะทางสังคม วิถีชีวิต ค่านิยม และเศรษฐกิจ ทำให้ต้องใช้ชีวิตด้วยความเร่งรีบผู้บริโภคจึงเลือกรับประทานอาหารที่มีความสะดวก รวดเร็ว มีกระบวนการปรุงที่ไม่ยุ่งยาก เช่นอาหารที่ผ่านกระบวนการแปรรูป อาหารสำเร็จรูป อาหารกึ่งสำเร็จรูป ซึ่งอาจทำให้คุณค่าทางโภชนาการในอาหารต่าง ๆ ลดลงหรือไม่เหมาะสม นำไปสู่การเกิดปัญหาสุขภาพ การเจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม เช่น โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือด โรคหัวใจ โรคกระเพาะ และโรคกระเพาะลำไส้ใหญ่ เป็นต้น จากผลการสำรวจติดตามพฤติกรรมการกินผักและผลไม้ของคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไป ในปี 2561 และ 2562 โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า แม้ว่าคนไทยมีแนวโน้มกินผักผลไม้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่ในปริมาณที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปริมาณที่องค์การอนามัยโลกแนะนำให้บริโภคอย่างน้อย 400 กรัมต่อวัน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าการบริโภคผักและผลไม้เป็นแหล่งสารอาหารที่มีประโยชน์ สามารถช่วยลดโอกาสการเกิดโรคต่างๆ ได้ (สิริธรรยา พูลเกิด และคณะ, 2562)

มะเดื่อฝรั่ง หรือ Fig (*Ficus carica* L.) เป็นผลไม้ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ในผลมะเดื่อฝรั่งประกอบด้วยใยอาหาร วิตามินบี 6 ทองแดง แมงกานีส โพแทสเซียม และกรดแพนโทเทนิค (दन्य बुन्येयि रति และ चयपि चित เชื้อเมืองพาน, 2561) มะเดื่อฝรั่งมีคุณค่าทางโภชนาการโดยผลที่มีสีม่วงแดงจะมีสารแอนโทไซยานิน (Anthocyanin) มีคุณสมบัติเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความเสื่อมของเซลล์ (วีรภัทร บัณญา และ นพพร บุญปลอด, 2564) มะเดื่อฝรั่งเป็นผลไม้ที่มีแคลอรีต่ำ ปราศจากไขมัน และมีใยอาหารสูง เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการลดน้ำหนัก และผู้ที่อยากรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ปัจจุบันมะเดื่อฝรั่งเริ่มมีการปลูกในเชิงการค้ามากขึ้น แต่เนื่องด้วยมะเดื่อฝรั่งเป็นผลไม้ที่มีอายุการเก็บรักษาสั้น จึงนิยมนำมาแปรรูปเป็นมะเดื่อฝรั่งอบแห้ง การศึกษาที่ผ่านมา มีการนำมะเดื่อฝรั่งมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์คุกกี้บาร์ผสมเนื้อมะเดื่อฝรั่งอบแห้ง (สุพัตรา พูลพิชชนม์ และ สายใจ จรรย์เอกภาส, 2560) และนำมาทำเป็นขนม เช่น พาย พุดดิ้ง เค้ก ไอศกรีม และแยม เป็นต้น (ชลธิชา นิवासประภคิต และ บุญเรียม น้อยชุมแพ, 2558) แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังไม่มี การนำมะเดื่อฝรั่งมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อาหารมากนัก

จากคุณสมบัติข้างต้นของผลมะเดื่อฝรั่ง (*Ficus carica* L.) คณะผู้วิจัยมีแนวความคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารว่างจากธัญพืชที่มีส่วนผสมของผลมะเดื่อฝรั่ง เพื่อเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการและเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภคที่รักสุขภาพ รวมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยนำมะเดื่อฝรั่งมาพัฒนาเป็นอาหารว่างในรูปแบบธัญพืชอัดแท่ง ซึ่งส่วนใหญ่ในธัญพืชอัดแท่งจะประกอบไปด้วยธัญพืชชนิดต่างๆ และเนื้อผลไม้อบแห้ง จึงเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับความนิยมในการบริโภคเพื่อสุขภาพหรือรับประทานทดแทนมื้ออาหารในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

1. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้ผลมะเดื่อฝรั่งที่เหมาะสมในผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง
2. เพื่อศึกษาคุณภาพทางกายภาพ เคมี จุลินทรีย์และการยอมรับทางประสาทสัมผัส ของผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง

วิธีวิจัย (Research Methodology)

1. ประชากร การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มประชากรคือ ผู้บริโภคทั่วไปที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคทั่วไปที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 50 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง
3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในครั้งนี้อยู่ ประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสโดยใช้แบบให้คะแนนความชอบ 9 ระดับ

(9 –Point Hedonic Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาสูตรพื้นฐานในการผลิตธัญพืชอัดแท่ง

ศึกษาสูตรพื้นฐานในการผลิตธัญพืชอัดแท่งจากสูตรพื้นฐานที่แตกต่างกัน 3 สูตร จากนั้นนำไปประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสโดยใช้แบบให้คะแนนความชอบ 9 ระดับ (9 –Point Hedonic Scale) ด้านลักษณะปรากฏ สี รสชาติ ลักษณะเนื้อสัมผัส และ ความชอบรวม กำหนดให้ 1 = ไม่ชอบมากที่สุด, 2 = ไม่ชอบมาก, 3 = ไม่ชอบปานกลาง, 4 = ไม่ชอบเล็กน้อย, 5 = บอกไม่ได้ว่าชอบหรือไม่ชอบ, 6 = ชอบเล็กน้อย, 7 = ชอบปานกลาง, 8 = ชอบมาก และ 9 = ชอบมากที่สุด ใช้ผู้ทดสอบชิมจำนวน 50 คน จากนั้นคัดเลือกสูตรที่ได้รับคะแนนความชอบมากที่สุดไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง

4.2 การพัฒนาสูตรธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง ได้ปรับสูตรจากธัญพืชอัดแท่งสูตรพื้นฐาน ที่มีส่วนประกอบดังนี้ ข้าวโอ๊ต ลูกเดือยกรอบ ข้าวไรสเบอร์รี่กรอบ ข้าวกล้องงอกกรอบ งาขาว งาดำ งาขี้ม่อน น้ำผึ้ง นมผงขาดมันเนย แปะ และนมข้นหวาน (ตารางที่ 1) นำมาศึกษาปริมาณการเติมเนื้อมะเดื่อฝรั่งในปริมาณที่แตกต่างกัน 4 ระดับ คือ สูตรที่ 1 ร้อยละ 12.5 สูตรที่ 2 ร้อยละ 25 สูตรที่ 3 ร้อยละ 37.5 สูตรที่ 4 ร้อยละ 50 (ร้อยละต่อน้ำหนักทั้งหมด)

ขั้นตอนการผลิต คือ นำข้าวโอ๊ต ลูกเดือย ข้าวไรสเบอร์รี่ ข้าวกล้องงอกทอดกรอบ งาขาว งาดำ งาขี้ม่อน ผลมะเดื่อฝรั่ง น้ำผึ้งแบะแซ นมข้นหวาน นมผง บั่นให้ละเอียด แล้วผสมให้เข้ากัน จากนั้นอัดใส่พิมพ์ นำไปอบอุณหภูมิ 65 องศาเซลเซียส นาน 3 ชั่วโมง พักให้หายร้อนแล้วใส่บรรจุภัณฑ์ ปิดผนึก

4.3 การประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส

นำผลิตภัณฑ์ขี้พื้ที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่ง ทั้ง 4 สูตร ไปประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสโดยใช้แบบให้คะแนนความชอบ 9 ระดับ (9 –Point Hedonic Scale) ด้านลักษณะปรากฏ สี รสชาติ ลักษณะเนื้อสัมผัส และ ความชอบรวม ใช้ผู้ทดสอบชิมจำนวน 50 คน จากนั้นคัดเลือกสูตรที่ได้รับคะแนนความชอบมากที่สุดไปศึกษาในขั้นต่อไป

4.4 คุณลักษณะทางกายภาพ ทำการวิเคราะห์ค่าสี L^* (ค่าความสว่าง) a^* (ค่าความเป็นสีแดงหรือสีเขียว) b^* (ค่าความเป็นสีเหลืองหรือสีน้ำเงิน) ด้วยเครื่องวัดสี (ColoreFlex , Hunter Lab, USA)

4.5 องค์ประกอบทางเคมี ทำการวิเคราะห์ความชื้น (SARTORIUS MA37-1, Germany) ความเป็นกรดต่าง (pH) (pH 700, EUTECH INSTAUMEMTS, Singapore) และค่าความหวาน (ATAGO MASTER 53M, Japan) ทำการทดลองจำนวน 3 ซ้ำ

4.6 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (Total Plate Count) (FDA BAM Online, 2001 (Chapter 3) ทำการทดลองจำนวน 3 ซ้ำ

ตารางที่ 1 สูตรขี้พื้ที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่งที่เติมผลมะเดื่อฝรั่งในปริมาณที่แตกต่างกัน 4 ระดับ

ส่วนผสม	ปริมาณของส่วนผสมทั้งหมด							
	สูตรที่ 1		สูตรที่ 2		สูตรที่ 3		สูตรที่ 4	
	กรัม	ร้อยละ	กรัม	ร้อยละ	กรัม	ร้อยละ	กรัม	ร้อยละ
มะเดื่อฝรั่งสุก	20	12.5	40	25	60	37.5	80	50
ข้าวโอ๊ต	20	13	20	13	20	13	20	13
ลูกเดือยกรอบ	25	16	25	16	25	16	25	16
ข้าวไรสเบอร์รี่กรอบ	25	16	25	16	25	16	25	16
ข้าวกล้องงอกกรอบ	10	6	10	6	10	6	10	6
งาขาว	5	3	5	3	5	3	5	3
งาดำ	5	3	5	3	5	3	5	3
งาขี้ม่อน	5	3	5	3	5	3	5	3
น้ำผึ้ง	15	9	15	9	15	9	15	9
นมผงขาดมันเนย	35	22	35	22	35	22	35	22
แบะแซ	5	3	5	3	5	3	5	3
นมข้นหวาน	10	6	10	6	10	6	10	6

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ผล ในการทำวิจัยเพื่อวัดค่าเฉลี่ยซึ่งใช้การวิเคราะห์ โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เกณฑ์การแปลค่าระดับคะแนนจากให้คะแนนความชอบ 9 ระดับ (9 Point Hedonic Scale) โดยการแบ่งช่วงชั้นดังนี้

- 1.00-1.89 หมายถึง ไม่ชอบมากที่สุด
- 1.90-2.79 หมายถึง ไม่ชอบมาก
- 2.80-3.69 หมายถึง ไม่ชอบปานกลาง
- 3.70-4.59 หมายถึง ไม่ชอบเล็กน้อย
- 4.60-5.49 หมายถึง เฉยๆ
- 5.50-6.39 หมายถึง ชอบเล็กน้อย
- 6.40-7.29 หมายถึง ชอบปานกลาง
- 7.30-8.19 หมายถึง ชอบมาก
- 8.20-9.00 หมายถึง ชอบมากที่สุด

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ซอสเผ็ดเผ็ดสูตรพื้นฐาน 3 สูตร

คุณลักษณะ	คะแนนความชอบ		
	สูตรที่ 1	สูตรที่ 2	สูตรที่ 3
ลักษณะปรากฏ	7.67 ± 0.99	6.92 ± 0.90	6.70 ± 1.02
สี	7.45 ± 1.07	6.97 ± 0.82	7.07 ± 1.00
รสชาติ	7.05 ± 1.00	6.75 ± 0.83	7.02 ± 1.03
ลักษณะเนื้อสัมผัส	7.50 ± 0.99	6.80 ± 1.03	7.05 ± 0.92
ความชอบรวม	7.70 ± 1.10	6.70 ± 0.89	7.02 ± 1.01

จากตารางที่ 2 พบว่า สูตรที่ 1 มีระดับความพึงพอใจ ความชอบโดยรวมอยู่ในระดับชอบมาก ($\bar{X}=7.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สูตรที่ 1 ลักษณะปรากฏ สี และลักษณะเนื้อสัมผัส มีระดับความพึงพอใจชอบมาก ($\bar{X}=7.67$, $\bar{X}=7.45$, และ $\bar{X}=7.50$ ตามลำดับ) ส่วนด้านรสชาติ มีระดับความพึงพอใจชอบปานกลาง ($\bar{X}=7.05$)

ความชอบโดยรวมในสูตรที่ 2 มีระดับความพึงพอใจ ความชอบโดยรวมอยู่ในระดับชอบปานกลาง ($\bar{X}=6.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สูตรที่ 2 ลักษณะปรากฏ สี รสชาติ และลักษณะเนื้อสัมผัส มีระดับความพึงพอใจชอบปานกลาง ($\bar{X}=6.92$, $\bar{X}=6.97$, $\bar{X}=6.75$ และ $\bar{X}=6.80$ ตามลำดับ)

ความชอบโดยรวมในสูตรที่ 3 มีระดับความพึงพอใจ ความชอบโดยรวมอยู่ในระดับชอบปานกลาง ($\bar{X}=7.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สูตรที่ 3 ลักษณะปรากฏ สี รสชาติ และลักษณะเนื้อสัมผัส มีระดับความพึงพอใจชอบปานกลาง ($\bar{X}=6.70$, $\bar{X}=7.07$, $\bar{X}=7.02$ และ ตามลำดับ)

จึงพิจารณาคัดเลือกใช้สูตรพื้นฐาน 1 ในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รสชาติเสริมมะเดื่อฝรั่งอัดแท่ง ซึ่งได้รับคะแนนความชอบด้านลักษณะปรากฏ เท่ากับ 7.67 คะแนน ด้านสี 7.45 คะแนน ด้านรสชาติ 7.05 คะแนน ด้านลักษณะเนื้อสัมผัส 7.50 คะแนน และด้านความชอบโดยรวม 7.70 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากส่วนผสมในซอสเผ็ดเผ็ดสูตรที่ 1 มีความ

หลากหลายทั้งในลักษณะเนื้อสัมผัสและรสชาติ รวมทั้งลักษณะปรากฏของส่วนประกอบมีการเกาะตัวกันนี้ จึงได้รับคะแนนความชอบจากผู้ทดสอบชิมมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ซอซที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่งที่มีการเติมมะเดื่อฝรั่งในปริมาณที่แตกต่างกัน 4 ระดับ

คุณลักษณะ	คะแนนความชอบ			
	สูตรที่ 1 (ร้อยละ 12.5)	สูตรที่ 2 (ร้อยละ 25)	สูตรที่ 3 (ร้อยละ 37.5)	สูตรที่ 4 (ร้อยละ 50)
ลักษณะปรากฏ	6.67 ± 0.97	6.82 ± 0.93	7.30 ± 1.00	6.87 ± 0.92
สี	6.45 ± 1.02	6.67 ± 0.86	7.77 ± 1.07	6.97 ± 0.98
รสชาติ	7.05 ± 1.08	7.25 ± 0.84	7.82 ± 1.23	7.07 ± 0.86
ลักษณะเนื้อสัมผัส	6.70 ± 0.93	6.30 ± 1.13	7.75 ± 0.95	6.67 ± 0.95
ความชอบโดยรวม	6.70 ± 1.15	7.22 ± 0.88	7.72 ± 1.01	7.17 ± 1.10

จากตารางที่ 3 พบว่าการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ซอซที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่งทั้ง 4 สูตรพบว่า ด้านลักษณะปรากฏ สี รสชาติ ลักษณะปรากฏ และความชอบโดยรวม สูตรที่ 3 ได้รับคะแนนความชอบสูงสุด คือ ด้านลักษณะปรากฏ อยู่ในระดับชอบมาก ($\bar{X}=7.30$) ด้านสีอยู่ในระดับชอบมาก ($\bar{X}=7.77$) ด้านรสชาติอยู่ในระดับชอบมาก ($\bar{X}=7.82$) ด้านลักษณะเนื้อสัมผัสอยู่ในระดับชอบมาก ($\bar{X}=7.72$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลิตภัณฑ์ซอซที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่งสูตรที่ 3 มีคุณลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คือ ส่วนประกอบเกาะตัวกันดี และมีการกระจายตัว ลักษณะเนื้อสัมผัสกรอบ ไม่ร่วนหรือแข็งกระด้าง มีสีและกลิ่นที่ดีตามธรรมชาติของส่วนประกอบที่ใช้ (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน, 2562) ดังนั้นจึงเลือกซอซที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่งสูตรที่ 3 ที่มีการเติมเนื้อผลมะเดื่อฝรั่งร้อยละ 37.5 เพื่อนำมาศึกษาขั้นต่อไป

ตารางที่ 4 ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพ เคมี และจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์ซอซที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่ง

คุณภาพ		ผลการทดสอบ
กายภาพ	สี L*	51.08
	a*	32.02
	b*	28.82
เคมี	ความชื้น (ร้อยละ)	5.32
	ความเป็นกรด-ด่าง (pH)	6.97
	ความหวาน	2.17 Brix
จุลินทรีย์	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (Total Plate Count)	2.4×10^2 CFU/g

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ซอซที่ผลิตจากมะเดื่อฝรั่งได้ผลดังตารางที่ 4 พบว่า มีค่าสี L* (ค่าความสว่าง) เท่ากับ 51.08 ค่า a* (ค่าความเข้มของสีแดงถึงสีเขียว) เท่ากับ 32.02 ค่า b* (ค่าความเข้มของสีเหลืองถึงสีน้ำเงิน) เท่ากับ 28.82 เนื่องจากส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตมีสีที่หลากหลาย เช่นสีดาจากงาดำ งานขมิ้น สีม่วงจากข้าวไร้

เบอร์รี่และมะเดื่อฝรั่ง จึงส่งผลต่อค่าความเป็นสีแดงของผลิตภัณฑ์ ส่วนค่าความสว่างและค่าความเป็นสีเหลืองมาจากส่วนผสม เช่น ข้าวโอ๊ต ลูกเดือยกรอบ ข้าวกลิ้งงอก งาขาว นมผง นมข้นหวาน และน้ำผึ้ง

เมื่อนำมาทดสอบคุณภาพทางเคมี พบว่าธัญชาติผสมมะเดื่อฝรั่งอัดแท่งมีค่า ความชื้น ร้อยละ 5.32 ซึ่งใกล้เคียงกับ ปริมาณความชื้นในผลิตภัณฑ์อัดแท่งจากข้าวกล้องอินทรีย์หัก เท่ากับร้อยละ 4.24 (ทุติยาภรณ์ จิจะปาโล และคณะ, 2560) มีความเป็นกรดต่าง(pH) เท่ากับ 6.97 และมีค่าความหวาน เท่ากับ 2.17 Brix และจากการทดสอบคุณภาพทางจุลินทรีย์ พบว่ามีปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (Total Plate Count) เท่ากับ 2.4×10^2 CFU/g (ตารางที่ 4) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน 902/2562 ต้องไม่เกิน 1×10^6 โคโลนี ต่อตัวอย่าง 1 กรัม (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 902/2562, 2562)

ภาพประกอบที่ 2 ผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง

ภาพประกอบที่ 3 บรรจุภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

โครงการวิจัยเรื่อง พัฒนาผลิตภัณฑ์ธัญพืชอัดแท่งเสริมมะเดื่อฝรั่ง ขอขอบคุณคณะครู นักเรียน นักศึกษา แผนก วิชาอาหารและโภชนาการที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ที่เอื้อเฟื้อ สถานที่ในการทำวิจัยในครั้งนี้และสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความร่วมมือในการให้ ข้อมูลการวิจัย และท้ายสุดนี้ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ทำให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอดในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชลธิชา นิวาสประภฤติ และ บุญเรียม น้อยชุมแพ. (2558). มะเดื่อฝรั่ง สุนทรไพรไทย ของดีที่มีอยู่. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 30(3): 31-34.
- ณรงค์ชัย พิพัฒน์ธวัช, เบญจารัตน์ ทองเย็น และ สาวิตรี ทิววงศ์. (2552). การปรับปรุงพันธุ์มะเดื่อฝรั่ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2566. จาก http://www3.rdi.ku.ac.th/exhibition/52/04-plant/Narongchai/plant_00.html.
- ดนัย บุญยเกียรติ และ ชัยพิชิต เชื้อเมืองพาน. (2561). การยืดอายุการวางจำหน่ายผลมะเดื่อฝรั่งโดยการควบคุมบรรยากาศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2566 จาก <https://archive.lib.cmu.ac.th/full/rpf/2561/rpf223-61.pdf>.
- หุติยาภรณ์ จิตตะปาโล, วราภรณ์ วิทยาภรณ์ และวีระพงศ์ วิรุฬห์ธนภุชณ. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์พืชแห้งจากข้าวกล้องอินทรีย์หัก. วารสารอาหาร สุขภาพ และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมชีวภาพ 10(3): 47-68.
- วีรภัทร บันฉาย และนพพร บุญปลอด. (2564). การเจริญและการพัฒนาของผลมะเดื่อฝรั่งสายพันธุ์ Black Genoa ที่ปลูกในจังหวัดเชียงใหม่. Journal of Agri. Research & Extension 38(1): 1-11.
- สิรินทรียา พูลเทิด, อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์, รศรินทร์ เกรย์, สาสินี เทพสุวรรณ, และ ณัฐจิรา ทองเจริญพงศ์. (2562). รายงานโครงการติดตามพฤติกรรมกรรมการกินผักและผลไม้ของคนไทย. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพัตรา โพธิ์สวัสดิ์. (2557). อาหารว่าง. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://snack57.wordpress.com>.
- สุพัตรา พูลพิชชนม์ และ สายใจ จรรย์เอกภาส. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์คุกกี้บาร์ผสมมะเดื่อฝรั่ง (Ficus carica L.) อบแห้ง. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 "ราชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0. 112-123.
- สุธิดา กิจจาวรเสถียร. (2553). ผลิตภัณฑ์ธัญชาติผสมใบชะพลูอัดแท่ง. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุนทร ตรีนันทวัน. (2553). มะเดื่อฝรั่งในเมืองไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.scimath.org/article-biology/item/553-ficus-casica-linn>.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน. (2562). มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผัก ผลไม้ และธัญชาติอบแห้ง. มผช. 902/2562. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.

บทความวิจัย

การกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลประกอบการธุรกิจ

เข็มทอง แก้วประทุม*, ดวงตา อ่อนเวียง และเชิดชัย ชันธน์ภา

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

อีเมล: khamtong.kk@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลประกอบการธุรกิจ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 105 บริษัท กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 44 บริษัท เพื่อใช้เป็นจำนวนตัวอย่างในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือสถิติวิเคราะห์ถดถอยทั้งแบบ Stepwise และแบบ Enter

ผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 องค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการในประเด็นของความรับผิดชอบต่อสังคม $r = .42$, ความซื่อสัตย์ $r = .31$ และความรับผิดชอบต่อสังคม $r = .15$ ตามลำดับ นอกจากนี้ องค์ประกอบทั้งหมดของการกำกับดูแลกิจการ ได้แก่ ความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม และความซื่อสัตย์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลการประกอบธุรกิจทางการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามค่า R^2 ที่ .03 ความคลาดเคลื่อนสะสม 12.60 และมีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรที่ค่า $F = 1.08$ (Sig. 369)

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคม และผลการประกอบการธุรกิจ

Received: Received: December 14, 2023, Revised: December 20, 2023, Accepted: December 23, 2023

* Corresponding author

THE INFLUENCE OF CORPORATE GOVERNANCE AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ON FIRM PERFORMANCE

Khemthong Keawprathum, Duangta Onweang and Cherdchai Khannapa*

The Eastern University of Management and Technology

E-mail: khamtong.kk@gmail.com

Abstract

This study investigated the influence of corporate governance and corporate social responsibility on firm performance. The researcher collected the data from 105 real estate and construction businesses and 44 consumer products businesses listed in Thailand stock market, as the sample of this research. Stepwise and Enter multi-regression analysis were used to analyze the data.

The findings found that corporate governance related significantly in the same direction with corporate social responsibility at Sig .01. The components of corporate governance in terms of accountability, integrity and responsibility related to corporate social responsibility at $r = .42, .31$ and $.15$, respectively. Moreover, all components of corporate governance such as fairness, transparency, accountability, responsibility and integrity strongly predicted no significance to financial performance, at $R^2 = .03$ accumulation error = 12.60, $F = 1.08$ (Sig. 369).

Keywords: *Corporate Governance, Corporate Social Responsibility and Firm Performance*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

การดำเนินธุรกิจขนาดเล็กซึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุนและผู้บริหารเป็นบุคคลคนเดียวกัน การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานหากไม่ประสบผลสำเร็จบุคคลดังกล่าวก็จะรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว แต่กรณีที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งจัดหาเงินทุนจากสาธารณชนในวงกว้าง เช่นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การตัดสินใจของผู้บริหารมีเพียงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของกิจการ ยังส่งผลกระทบต่อผู้ถือหุ้น ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียอื่น การกำกับดูแลกิจการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากบริษัทมหาชนมีผู้ถือหุ้น และผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก และมีความสำคัญต่อตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวม บริษัทจดทะเบียนจึงจำเป็นต้องมีระบบการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าของกิจการและส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) ทั้งนี้ มีความเชื่อว่าการที่ดำเนินธุรกิจตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ดีให้แก่กิจการ (Zahroh and Hamidah, 2017)

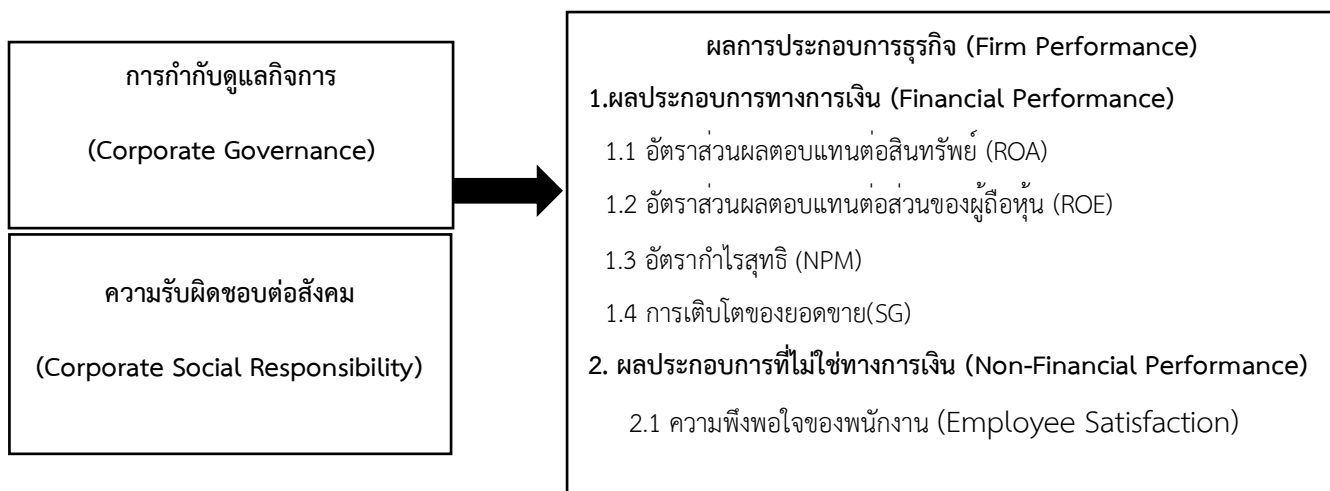
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ ก.ล.ต. ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 (พ.ร.บ.หลักทรัพย์ฯ) มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาตลาดทุน กำกับดูแลตลาดทุน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ก.ล.ต. ปี 2563-2565 โดยคำนึงถึงพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป และให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อาทิ คณะกรรมการ ก.ล.ต. คณะกรรมการกำกับตลาดทุน ผู้บริหาร พนักงาน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียในตลาดทุน เพื่อให้ตลาดทุนไทยสามารถทำหน้าที่ตอบโจทย์สำคัญของประเทศ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) แผนพัฒนาตลาดทุนไทยฉบับที่ 4 (2565-2570) มีพัฒนาการที่สานต่อจากแผนพัฒนาตลาดทุนฉบับที่ 3 โดยคำนึงถึงปัจจัยความท้าทายและทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของสภาพการณ์โลก (Mega Trends) ที่ส่งผลกระทบต่อตลาดทุนในหลายด้าน อาทิ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สังคมสูงวัย ภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ เป็นต้น รวมทั้งมุ่งเน้นการสร้างภูมิทัศน์ของภาคตลาดทุนไทยในอนาคตให้ตอบสนองเป้าหมายการขับเคลื่อนใน 7 ด้าน ได้แก่ (1)ความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจและการจัดสรรเงินทุนของประเทศได้อย่างเหมาะสม(Domestic Fund Mobilization) (2) การเติบโตเชิงคุณภาพ (Quality Growth) และการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในตลาดทุนประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม (3) การให้ความสำคัญกับการเข้าถึงตลาดทุนของรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจเริ่มต้น (Small and Medium Enterprises: SMEs/Startup) และผู้ลงทุนรายย่อยในการใช้ประโยชน์จากตลาดทุนมากขึ้น (4) ตลาดทุนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ท้าทายมากขึ้น (5) การใช้ประโยชน์จากดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน (6) ความสอดคล้องกัน (Harmonization) ระหว่างสินทรัพย์ดั้งเดิมและสินทรัพย์ดิจิทัล และ (7) สาธารณชนมีความเชื่อมั่นต่อตลาดทุนไทย (Public Trustworthiness)

เพื่อขับเคลื่อนให้แผนยุทธศาสตร์บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและตอบสนองต่อทิศทางและแนวโน้มสำคัญจากภายนอกที่ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความท้าทายในการดำเนินพันธกิจและวิสัยทัศน์ขององค์กร ก.ล.ต. จึงจัดทำ “แผนองค์กรเข้มแข็ง” เพื่อพัฒนาองค์กรให้สามารถดำเนินพันธกิจได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ก.ล.ต. กำหนดหลักการสำคัญในการพัฒนาองค์กรด้วยหลัก DECIDE ซึ่งได้แก่ Delegation-Empowerment Communication-Integration-Development-Engagement ซึ่งนำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์องค์กร ซึ่งหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร คือ ด้านธรรมาภิบาล (การกำกับดูแลกิจการที่ดี) และวัฒนธรรมองค์กร มุ่งส่งเสริมค่านิยมองค์กร 4 ด้าน “เปิดใจ รู้จริง ร่วมมือ เชื่อตรง” ให้กับพนักงาน โดยเน้นการเปิดใจและบูรณาการความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ยังผลักดันให้เกิด Environmental, Social, and Governance (E S G) ในกระบวนการทำงานเพื่ออธิบายถึงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ที่เกี่ยวข้อง

กับบริษัทและส่งเสริมการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร Corporate Social Responsibility (CSR) โดยรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเป็นกลไกและช่องทางระดมทุนของผู้ประกอบการธุรกิจให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนให้เติบโตอย่างยั่งยืนบริษัทที่จดทะเบียนเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับจากผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียจึงทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เพิ่มมูลค่าของกิจการและส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนเนื่องจากเป็นระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น การกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นประเด็นที่นักลงทุนต่างให้ความสนใจมากขึ้นอย่างมาก เพราะเป็นประเด็นที่ผลักดันให้กิจการมีการจัดการภายในและภายนอกองค์กรแบบมืออาชีพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีมาตรฐานระดับโลก ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่ดี ความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลประกอบการธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภค ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้จะนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนที่มีความสนใจลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภค อันเป็นสิ่งที่นักลงทุน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสีย ให้การยอมรับและให้ความเชื่อมั่นในการลงทุนกิจการนั้น ทั้งยังเป็นแนวทางในการกำกับดูแลกิจการเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลประกอบการธุรกิจให้แก่ผู้บริหารของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วัตถุประสงค์ (Objective of the Research)

1) เพื่อศึกษาลักษณะองค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) กับผลประกอบการธุรกิจ (Firm Performance) ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) และผลประกอบการธุรกิจ (Firm Performance) 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ความ

รับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) และผลประกอบการธุรกิจ (Firm Performance) 4) เพื่อวิเคราะห์ความสามารถพยากรณ์ขององค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ต่อความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) และผลประกอบการธุรกิจ (Firm Performance) 5) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนที่มีความสนใจลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และ สินค้าอุปโภคบริโภค 6) เพื่อนำเสนอแนวทางการกำกับดูแลกิจการเพื่อให้เกิดผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและผลประกอบการธุรกิจให้แก่ผู้บริหารบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีวิจัย (Research Methodology)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคโดยไม่รวมบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนกิจการจำนวน 2 บริษัท ข้อมูล ณ วันที่ 4 กันยายน 2566 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 249 บริษัท แบ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 165 บริษัท และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 84 บริษัท ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน 5% ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์การส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์จำนวนต้องเพิ่มขนาดตัวอย่างเพื่อป้องกันการสูญหายของแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ให้ความร่วมมือ (Salkind, 2019) ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมดเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอและน่าเชื่อถือส่งไป โดยได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์กลับมาจำนวน 149 ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของแบบสอบถามที่ส่งกลับคืน มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 3 ชุด เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้อคำถาม จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ แบบสอบถามที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์มีจำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 58.63 สอดคล้องกับ Kumar, Leone, Aaker & Day (2018) กล่าวว่า การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ควรมีอัตราการตอบกลับมากกว่าร้อยละ 20 จึงถือว่าเป็นจำนวนที่ยอมรับได้ สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการของธุรกิจในส่วนผลประกอบการทางการเงิน (Financial Performance) ของบริษัทจดทะเบียน ผู้วิจัยใช้ข้อมูลทฤษฎีจาก SETSMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) หรือระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์และจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งครอบคลุมตามคานิยาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด กลุ่มอุตสาหกรรม และตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน โดยแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการจำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพื้นฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี 5 ประการของบริษัทจดทะเบียน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี แบ่งออกเป็น 5 หมวด คือ (1) ความเป็นธรรม (Fairness) (2) ความโปร่งใส (Transparency) (3) การตรวจสอบ (Accountability) (4) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsiveness) (5) ความซื่อสัตย์ (Integrity) จำนวนรวม 29 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ (1) สิ่งแวดล้อม (Environment) (2) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) (3) การเข้าร่วมชุมชน (Community Involvement) และ (4) สินค้าและลูกค้า (Product and Customers) จำนวนรวม 20 ข้อ แบบสอบถามส่วนที่ 2-3 เป็นแบบมาตราประมาณค่า กำหนดตามวิธี Likert Rating Scale แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ส่วนที่ 4 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการประกอบการธุรกิจ (Firm Performance)

แบ่งเป็น 4.1 ผลประกอบการทางการเงิน (Financial Performance) ประกอบด้วย (1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) (2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) (3) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin: NPM) และ (4) การเติบโตของยอดขาย (Sale Growth) เก็บข้อมูลระยะเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2563-2565 และ 4.2 ผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-Financial Performance) คือ ความพึงพอใจของพนักงาน (Employee Satisfaction) จำนวน 5 ข้อแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือระดับความพึงพอใจมากที่สุด ระดับความพึงพอใจมาก ระดับความพึงพอใจปานกลาง ระดับความพึงพอใจน้อย และระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดทำแบบสอบถามตามจำนวนประชากรทั้งหมดพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเอกสาร
- 2) ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแนบไปพร้อมแบบสอบถามส่งไปยังประชากรทั้งหมด 249 บริษัท ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ 3) ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเมื่อครบกำหนด 30 วัน ได้รับการตอบกลับจำนวน 149 ชุด และแบบสอบถามที่ส่งกลับคืน แต่แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จำนวน 3 ชุด เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้อคำถาม จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ 4) แบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์มีจำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 58.63 สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการของธุรกิจในส่วนผลประกอบการทางการเงิน (Financial Performance) ของบริษัทจดทะเบียน ผู้วิจัยใช้ ข้อมูลทุติยภูมิจาก SETSMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) หรือระบบข้อมูลตลาด หลักทรัพย์ฉบับออนไลน์และจากรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียน

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนี้ขึ้นมาจากผลการตรวจสอบและรับรองตัวแปรของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำเอาตัวแปรที่มีความตรงกันระหว่างข้อสรุปเชิงทฤษฎี ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิไปสร้างเป็นข้อคำถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) ขั้นตอนการร่างข้อคำถาม (Questionnaire draft) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเอาตัวแปรที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปสร้างเป็นข้อคำถาม
- 2) ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ผู้วิจัยได้นำเอาร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตรวจสอบความถูกต้องของการใช้คำ ภาษา และรูปประโยคที่ตรงกับวัตถุประสงค์วิจัย รวมถึงสามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้งาน
- 3) ขั้นตอนทดลองใช้งาน ผู้วิจัยนำเอาร่างแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขมาแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 เท่าของตัวแปรเพื่อทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และอีก 30 ฉบับสำหรับทดสอบความเชื่อมั่น โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ทดสอบไว้ต่อไปนี้

เกณฑ์ทดสอบความตรง (Validity Criteria) ผู้วิจัยใช้ค่า Goodness of fit อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 เป็นเกณฑ์ทดสอบความตรงกันของข้อสรุปเชิงทฤษฎีและข้อมูลที่รวบรวมกลับมาคืนได้ (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) รวมถึงใช้ค่า KMO ตั้งแต่ .80 และค่า Extraction แสดงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยที่สกัดได้ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป กับค่า Variance มากกว่าร้อยละ 50 -ขึ้นไปทดสอบความตรงของแต่ละชุดตัวแปร และเรื่องนี้ Ahrens et al (2020) อธิบายไว้ชัดเจนถึงความจำเป็นที่นักวิจัยต้องพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีลักษณะเป็นหนึ่งเดียวกัน กล่าวคือมีน้ำหนักของแต่ละปัจจัยที่นำไปใช้ในการตั้งคำถามนำไปสู่การอธิบายเรื่องเดียวกันหรือองค์ประกอบเดียวกันแล้วเรียกว่า การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ที่ถือเอาเกณฑ์ทดสอบทั้งค่า KMO ที่แสดงความเพียงพอของข้อมูลที่ได้รับกับผลทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่แสดงถึงระดับความ

ตรงที่น่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัยนั้น นอกจากนั้นแล้ว Chan & Idris (2017) ยังได้เพิ่มเติมการวัดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ผล รวมไปถึงการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของชุดคำถามกับความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป แต่ที่สำคัญคือ ความสอดคล้องตรงกันระหว่างแต่ละข้อคำถามกับชุดคำถามที่ประกอบกันเข้าเป็นเครื่องมือวิจัยที่มีคุณลักษณะตรงกัน

ดังนั้นการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างเป็นการวัดคุณลักษณะที่ดีของเครื่องมือวิจัยที่จะนำผลวิจัยที่ดีตามมาด้วยเช่นเดียวกัน (นฤมล จิตรเอื้อ และประสพชัย พสุนนท์, 2561)

เกณฑ์ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Criteria) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ทดสอบตามค่า Alpha ตั้งแต่ .80 ขึ้นไปและมีค่าความเที่ยงตรงรายข้อตั้งแต่ .40 แปลผลได้ว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น ทั้งนี้ Vijayamohanan & Rjumohan (2020) ได้อธิบายเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ไว้ว่า การวัดปรากฏการณ์เดียวกันแบบไม่ซ้ำกันแต่มีความเป็นแน่นอนอย่างสูง อีกทั้งยังแสดงถึงความสม่ำเสมอของการวัดข้อมูลที่ได้มาอันเรียกว่าเป็นความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัย นอกจากนี้แล้วยังเป็นการแสดงถึงความสอดคล้องตรงกันของแต่ละข้อคำถามในการบอกระดับการวัดที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ผลการทดสอบสมมติฐานได้อย่างน่าเชื่อถือซึ่งต้องถือตามเกณฑ์ของค่า Cronbach's Alpha มากกว่า .80 ขึ้นไปรวมไปถึงค่า Corrected Item ที่แสดงความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคำถามทั้งชุดตั้งแต่ .30 ขึ้นไป แต่หากมีผลทดสอบที่ได้ค่าน้อยกว่านี้ย่อมแสดงถึงความไม่หลากหลายของข้อมูล จึงเท่ากับระดับความน่าเชื่อถือลดลงไปด้วย ส่วนที่สำคัญคือการใช้ Cronbach's Alpha วัดความเชื่อถือของเครื่องมือวิจัยทางการศึกษาที่มีความสลับซับซ้อนไปตามทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม หากแต่สามารถนำเอายืนยันได้ถึงผลการทดสอบที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือโดยไม่จำเป็นต้องวัดซ้ำ ทั้งนี้เพราะการใช้เทคนิคของ Cronbach's Alpha บ่งชี้ได้ถึงความเที่ยงตรงภายในของชุดคำถามที่นำมาใช้พัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัย (Taber, 2017) เพราะฉะนั้นการกำหนดเกณฑ์การทดสอบความเชื่อมั่นช่วยรับรองผลของการพัฒนาได้ทั้งเครื่องมือวิจัยและผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (Bujang et al, 2018) โดยมีผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่นต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความตรง (Validity)

ส่วนของคำถาม	จำนวนข้อ	KMO	Extraction
1.การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance) 5 ด้าน			
1.1 ความเป็นธรรม	6	0.875	.66-.84
1.2 ความโปร่งใส	5	0.800	.52-.85
1.3 การตรวจสอบ	6	0.815	.58-.73
1.4 ความรับผิดชอบ	6	0.864	.54-.89
1.5 ความซื่อสัตย์	6	0.825	.70-.90
2.ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) 4 ด้าน			
2.1 สิ่งแวดล้อม	5	0.810	.54-.72
2.2 ทรัพยากรมนุษย์	5	0.814	.56-.92
2.3 การเข้าร่วมชุมชน	5	0.805	.53-.78
2.4 สินค้าและลูกค้า	5	0.863	.78-.30
3.ผลการประกอบการธุรกิจ (Firm Performance) 2 ด้าน			
3.1 ผลประกอบการทางการเงิน	12	0.690	.56-.81
3.2 ผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน	5	.709	.52-.73

จากตารางผลทดสอบความตรงพบว่า แบบสอบถามทั้ง 3 ตัวแปร มีค่า KMO มากกว่า .80 และข้อคำถามแสดงน้ำหนักตามค่า Extraction มากกว่า .50 จึงแปลผลได้ว่า แบบสอบถามมีความตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด (ภาคผนวก ข1)

ตารางที่ 2 ผลทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ส่วนของคำถาม	Cronbach's Alpha
1.การกำกับดูแลกิจการที่ดี	.83
2.ความรับผิดชอบต่อสังคม	.86
3.ผลการประกอบการธุรกิจ (Firm Performance)	
3.1 ผลประกอบการทางการเงิน	.86
3.2 ผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน	.84

จากตารางผลทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ครบทุกตัวแปร สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ .80 จึงแปลผลได้ว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ภาคผนวก ข2)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การพยากรณ์อิทธิพลตัวแปรต้นต่อตัวแปรตามเป็นเทคนิคสถิติที่นำมาตอบคำถามและวัตถุประสงค์วิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์อิทธิพลการพยากรณ์ระหว่างตัวแปรเหตุต่อตัวแปรผล ซึ่งสังเกตได้ว่ามีตัวแปรต้นมากกว่าหนึ่งตัว หากแต่ใช้ในการพยากรณ์ต่อตัวแปรตามเพียงตัวเดียว อันจำเป็นต้องเลือกใช้เทคนิคสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise เพื่อคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าสมการที่เด่นชัด (ประยูรศรี บุตรแสนคม, 2555)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

จากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อทดสอบความสัมพันธ์การกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคม กับผลการประกอบการธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 146 ราย ผลการวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ 73.20 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปีร้อยละ 57.70 รวมถึงมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 53.70 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งรองประธานบริษัทร้อยละ 40.90 ประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 69.80 กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคร้อยละ 30.20

1) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการกำกับดูแลกิจการผลการวิจัย พบว่า การกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.77 (SD. 16) โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส 4.96 รองลงมาเป็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4.83 (SD. 28) ด้านความซื่อสัตย์ 4.76 (SD. 31) กับค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านตรวจสอบ 4.54 (SD. 29)

2) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งแบ่งออกประกอบตามทฤษฎีนั้นแบ่งองค์ประกอบ 4 ด้านประกอบด้วย สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรมนุษย์ การเข้าร่วมชุมชนและสินค้ากับลูกค้า มีค่าเฉลี่ยตัวแปรหลักระดับมาก 4.11 (SD. 31) มากที่สุดต่อองค์ประกอบสินค้าและลูกค้า รองลงมาเป็นองค์ประกอบทรัพยากรมนุษย์ 4.11 (SD. 36) และน้อยที่สุดเป็นองค์ประกอบด้านการเข้าร่วมชุมชน 3.79

3) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบของผลประกอบการธุรกิจ

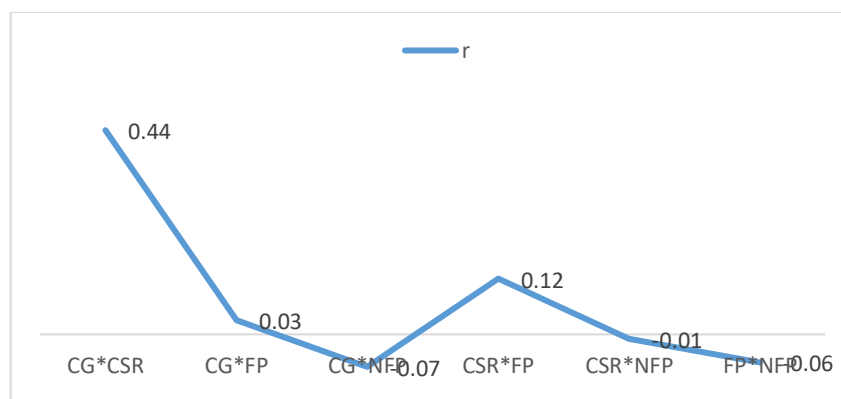
3.1 ผลการวิเคราะห์ผลการประกอบการธุรกิจในรูปแบบผลประกอบการทางการเงิน ทั้ง 4 ด้านในปีพ.ศ. 2563, 2564 และ 2565 ผลการวิจัย พบว่า

1) ROA = อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) ทั้ง 3 ปีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 (SD. 15.03) โดยมีผลของปีพ.ศ. 2565 มากที่สุดที่ 4.71 และต่ำสุดในปีพ.ศ. 2564 ที่ 1.79 2) ROE = อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) รวม 3 ปีเฉลี่ยได้ 15.18 และมากสุดในปี พ.ศ. 2564 ที่ค่า 6.06 เพิ่มขึ้นกว่าปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 53.41 3) NPM = อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin: NPM) รวมเฉลี่ยสามปีพ.ศ. 2563, 2564 และ 2565 ที่ค่า 9.66 และมากสุดในปี พ.ศ. 2564 ที่ค่า 4.29 กับลดลงในปี พ.ศ. 2565 เหลือ 4.05 แสดงว่าลดลงร้อยละ 5.59 4) SG = การเติบโตของยอดขาย (Sale Growth) พบว่ามีอัตราการเจริญโตของยอดขายปี พ.ศ. 2565 สูงถึง 19.01 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ที่มีอัตราการเจริญโตของยอดขาย ที่ 9.10 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 108.90 หรือมีอัตราเพิ่มมากขึ้น 1 เท่าตัว 5) FP = ผลประกอบการทางการเงิน (Financial Performance) ในปี พ.ศ. 2565 มากที่สุดเท่ากับ 32.95 เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีผลประกอบการทางการเงินเพียง 21.25 และปี 2563 มีผลประกอบการที่ 9.43 มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2564 มาปี 2565 ร้อยละ 55.05

3.2 ผลการวิเคราะห์ผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-Financial Performance) โดยวัดค่าจากระดับความพึงพอใจของพนักงานมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดที่ 3.84 (SD. 58) และมากที่สุดเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในการทำงานของบริษัท 4.16 (SD. 73) รองลงมาเกี่ยวกับการได้รับแรงจูงใจในการทำงานในบริษัท 3.90 (SD. 78) และน้อยที่สุดเกี่ยวกับความพึงพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของพนักงานคนอื่นในลักษณะเดียวกัน 3.70 (SD. 70)

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคม และผลประกอบการธุรกิจ

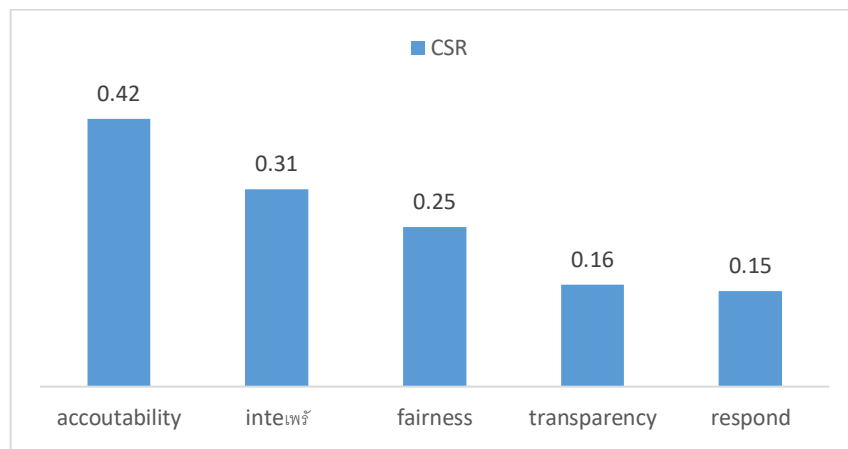
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักประกอบด้วย การกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคม และผลประกอบการธุรกิจที่เป็นผลประกอบการทางการเงินกับผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงินนั้น ผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางที่ค่า $r = .44$ ขณะที่มีความสัมพันธ์แบบตรงข้ามระดับน้อยมากกับผลประกอบการทางการเงินที่ค่า $r = -.07$ ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมและผลประกอบการทางการเงินมีความสัมพันธ์แบบตรงข้ามกับผลประกอบการที่ไม่ใช่เงินอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรหลัก

จากภาพประกอบผลการวิจัย พบว่า เฉพาะความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการกับความรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

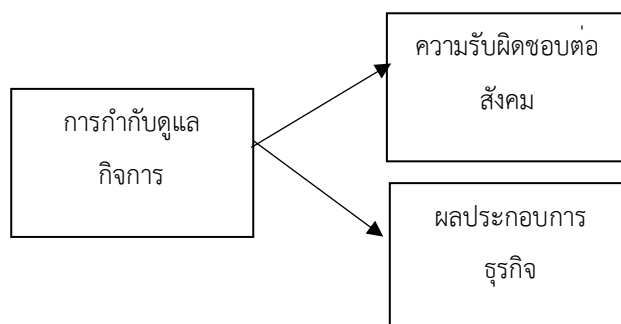
การตรวจสอบได้ $r = .42$ รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบความซื่อสัตย์ $r = .31$ กับต่ำสุดขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม $r = .15$ (ภาคผนวก ค4) ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการกับความรับผิดชอบต่อสังคม

จากภาพประกอบผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสังคม สองอันดับแรกคือการตรวจสอบได้และความซื่อสัตย์ ส่วนที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น บริษัทมีความรับผิดชอบต่อการใช้พื้นที่ด้วยขีดความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ บริษัทมีการกำหนด วิสัยทัศน์ การปฏิบัติงาน กลยุทธ์ เป้าหมายทางการเงิน ความเสี่ยง แผนงาน และงบประมาณของบริษัท บริษัทมีระบบการติดตามและดูแลให้ฝ่ายจัดการ ดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บริษัทมีนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทเป็นลายลักษณ์อักษร และทบทวนนโยบายเป็นประจำ บริษัทมีระบบการควบคุมด้านการดำเนินงาน ด้านรายงานทางการเงิน และด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ และบริษัทจัดให้มีบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบตรวจสอบและทบทวนระบบการควบคุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5) วิเคราะห์สมรรถภาพการขององค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ต่อความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) และผลประกอบการธุรกิจ (Firm Performance)

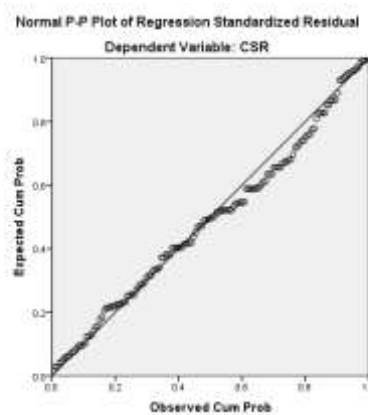

ภาพประกอบที่ 4 โมเดลวิเคราะห์สมรรถภาพการ

จากภาพประกอบผู้วิจัยมีแนวทางสำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และที่มีต่อผลประกอบการธุรกิจแล้วนำเอาสมการพยากรณ์ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาแบบจำลองต่อไป และได้ผลการวิเคราะห์อิทธิพลต่อไปนี้

ตารางที่ 3 อิทธิพลพยากรณ์ต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

Independent	Beta	t-test	Sig.	Collinear statistics
ค่าคงที่	-	2.75	.007	Tolerance .93 VIF 1.06
การตรวจสอบ	.36	4.84***	.000	Collinear .32-.68
ความซื่อสัตย์	.22	3.00**	.003	Durbin-Watson 1.70

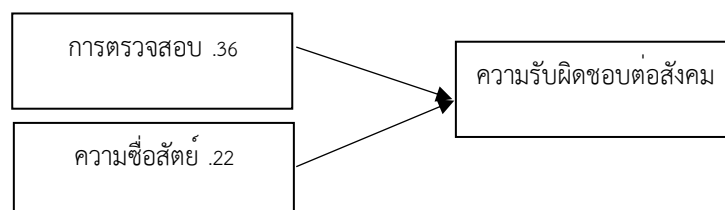

R^2 .21, Std error .28 F = 21.13 Sig. .000

จากตารางผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการด้านการตรวจสอบและความซื่อสัตย์มีอำนาจพยากรณ์ร่วมกันที่สัมพันธ์กัน R^2 .21 ความคลาดเคลื่อนสะสม .28 ความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ที่ค่า F = 21.13 (Sig. .000) รวมถึงมีค่า tolerance, VIF และ Collinear ไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน ตลอดจนความคลาดเคลื่อนตัวแปรเหตุเป็นอิสระต่อกันตามค่า Durbin-Watson = 1.70 เป็นค่าระหว่าง 1.50-2.50 ถือว่าคุณสมบัติตัวแปรเหตุเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น (ภาคผนวก ค5)

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยนำเอาคะแนนมาตรฐานมาสร้างสมการพยากรณ์จะได้รูปสมการต่อไปนี้
ความรับผิดชอบต่อสังคม = .36 การตรวจสอบ + .22 ความซื่อสัตย์

จากสมการพยากรณ์ พบว่า การตรวจสอบและความซื่อสัตย์มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อความรับผิดชอบต่อสังคมกับมีความเป็นไปได้ว่าสามารถนำไปพัฒนาเป็นแบบจำลองเพื่อประโยชน์ด้านการพัฒนาต่อไป

ภาพประกอบที่ 5 แบบจำลองการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม

จากภาพประกอบผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านองค์ประกอบการตรวจสอบได้และความซื่อสัตย์อันเป็นส่วนประกอบสำคัญของการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาต่อไป

1) การพัฒนาการตรวจสอบ ประกอบด้วย บริษัทควรตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน บริษัทมีการกำหนดกลยุทธ์ นโยบายการดำเนินงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย บริษัทมีการติดตาม ประเมินผล และดูแลรายงานผลการดำเนินงาน บริษัทมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อความยั่งยืน บริษัทมีวิสัยทัศน์และพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากรที่มีมาตรฐาน บริษัทมีนโยบายรักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

ความพยายามในการรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการเงิน การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะและการจัดสรรทรัพยากรอาจเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาตามแบบจำลองนี้

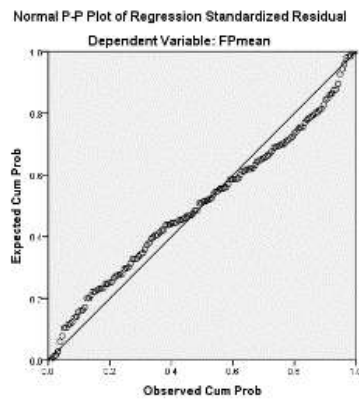
2) การพัฒนาความซื่อสัตย์ สามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป บริษัทมีการบริหารจัดการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต น่าเชื่อถือ และยึดมั่นในความถูกต้อง บริษัทมีจริยธรรมและจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ บริษัทมีการกำหนดนโยบายและการแถลงนโยบายการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน บริษัทมีการกำหนดขอบเขตในการดูแลลูกค้าอย่างเป็นระบบในด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการชดเชยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ตามที่กฎหมายกำหนด บริษัทมีแนวทางในการต่อต้านการทุจริต การทุจริตในหน้าที่ รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังให้พนักงานทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การแสดงถึงคุณธรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรมที่ธุรกิจกำหนดไว้และปฏิบัติจริง

นอกจากความพยายามในการยึดมั่นต่อความเที่ยงตรงหรือความชอบธรรมแล้ว ผู้บริหารและพนักงานของบริษัทจำเป็นต้องละเว้นข้อผิดพลาด การประพฤติปฏิบัติตนนอกกฎระเบียบของสังคมและการใช้ทุกความพยายามไปปฏิบัติงานแล้ว กระทั่งความเดือดร้อนของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นมีความเป็นไปได้มากที่จะส่งผลต่อความซื่อสัตย์เป็นค่านิยมหลักขององค์กร

ส่วนกรณีผลทดสอบอำนาจการพยากรณ์ขององค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลประกอบการธุรกิจนั้น จำแนกออกเป็นสองกรณีคือ 1) ที่แสดงผลต่อผลประกอบการทางการเงิน 2) แสดงผลต่อผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ตารางที่ 4 อิทธิพลพยากรณ์ต่อผลประกอบการทางการเงิน

Independent	Beta	t-test	Sig.	Collinear statistics
ค่าคงที่	-	-.49	.621	Tolerance .73-.91 VIF 1.08-1.35 Collinear .00-.93 Durbin-Watson 2.11
ความเป็นธรรม	.16	1.82	.069	
ความโปร่งใส	.03	.39	.693	
การตรวจสอบ	-.17	-1.80	.073	
ความรับผิดชอบต่อ	.07	.83	.403	
ความซื่อสัตย์	-.01	-.13	.896	

R^2 .03, Std error 12.60 $F = 1.08$ Sig. 369

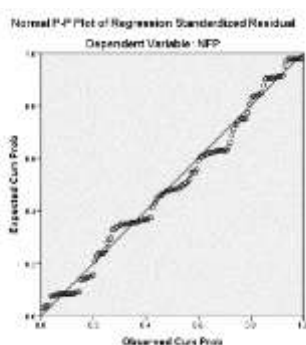
จากตารางผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ของการกำกับดูแลกิจการมีอำนาจพยากรณ์ต่อผลการประกอบธุรกิจทางการเงินได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามค่า R^2 ที่ .03 ความคลาดเคลื่อนสะสมสูงถึง 12.60 และมีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรเหตุที่ค่า $F = 1.08$ (Sig. 369) (ภาคผนวก ค5)

ดังนั้น องค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการไม่มีอำนาจพยากรณ์ต่อผลการประกอบการทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่สำหรับกรณีทดสอบอิทธิพลพยากรณ์ต่อผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงินผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของการกำกับดูแลกิจการไม่แสดงผลต่อผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R^2 เพียง .01 มีความคลาดเคลื่อนสะสมสูงถึง .58 และมีความสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันที่ค่า $F = .44$ (Sig. 818) ตามตารางแสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 5 อิทธิพลพยากรณ์ต่อผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน

Independent	Beta	t-test	Sig.	Collinear statistics
ค่าคงที่	-	3.03	.003	Tolerance .73-.91 VIF 1.08-1.36 Collinear .00-.92 Durbin-Watson 1.62
ความเป็นธรรม	.00	.02	.98	
ความโปร่งใส	-.09	-1.03	-.30	
การตรวจสอบ	.02	.30	.76	
ความรับผิดชอบ	-.04	.52	.60	
ความซื่อสัตย์	.01	.16	.87	

R^2 .01, Std error .58 F = .44 Sig. 818

จากตารางผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการกำกับดูแลกิจการมีอำนาจพยากรณ์ต่อผลประกอบการที่ไม่ใช่เงินอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์และกำหนดแบบจำลองเพื่อการพัฒนาต่อไปได้

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลประกอบการธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การกำกับดูแลกิจการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะด้านความโปร่งใสและน้อยสุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่นคือด้านการตรวจสอบ 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และมากที่สุดเกี่ยวกับสินค้ากับลูกค้า ถัดมาเป็นสิ่งแวดล้อมและด้านด้านการเข้าร่วมชุมชน 3) ผลการประกอบการธุรกิจอยู่ในระดับมากเมื่อวัดตามความพึงพอใจของพนักงาน และเมื่อเปรียบระหว่างผลการประกอบการทางการเงินพบว่าใน พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้ข้อสรุปชัดเจนว่าการกำกับดูแลกิจการดีย่อมส่งผลต่อการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีผลการประกอบการทางการเงินและผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน โดยในประเด็นนี้ Kaplan & Norton (1992) ได้อธิบายผลการประกอบการในแง่มุมมองด้านการเงิน เป็นการพิจารณาผลของการดำเนินกลยุทธ์ขององค์กรที่จะแสดงออกมาในรูปของผลประกอบการองค์กร โดยมุมมองนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กรที่มุ่งแสวงหากำไร เนื่องจากเป็นตัวบอกให้ทราบว่ากลยุทธ์ที่กำหนดและนำไปปฏิบัติในองค์กรนั้นก่อให้เกิดผลต่อองค์กรหรือไม่ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของรายได้ (Revenue growth) และการลดลงของต้นทุน (Cost Reduction) หรือผลิตภาพ (Productivity) หรือประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Asset Utilization) เช่น ROA, ROI, ส่วนแบ่งทางการตลาด ผลกำไรสุทธิ สภาพคล่องทางการเงิน เป็นต้น ตัวชี้วัดมุมมองทางการเงิน ได้แก่ มูลค่าทรัพย์สินรวม รายรับต่อมูลค่าทรัพย์สิน กำไรต่อมูลค่าทรัพย์สินรวม มูลค่าตลาด ผลตอบแทนจากทรัพย์สินรวมผลตอบแทนจากการลงทุน และผลตอบแทนจากการลงทุนบุคลากร

ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามตำแหน่งรองประธานบริษัท เลขานุการบริษัท และผู้จัดการฝ่ายการเงินที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผลประกอบการทางการเงินและผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงินไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) รองประธานบริษัท เลขานุการบริษัท และผู้จัดการฝ่ายการเงินที่มีอายุต่างกันมีความเห็นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านทรัพยากรมนุษย์และการเข้าร่วมสังคม 3) รองประธานบริษัท เลขานุการบริษัท และผู้จัดการฝ่ายการเงินกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นด้านผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงินโดยวัดระดับความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลสรุปนี้เชื่อได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม มีผลต่อความเห็นต่างกันโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมและความพึงพอใจที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ทั้งนี้เพราะบริษัทจดทะเบียน (Listed Companies) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ

ประเทศ ทั้งในประเด็นของการสร้างรายได้ การจ้างงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น คณะกรรมการบริษัท ฝ่ายจัดการและหน่วยงานภายในองค์กรจึงควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้องค์กรมีบรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้บริษัทสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทั้งตนเองและสังคมได้อย่างยั่งยืน โดย ต้องมีการวางโครงสร้างและระบบการกำกับดูแลกิจการอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผล เพื่อให้ทุกฝ่ายมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันตามหลักพื้นฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี 5 ประการคือ ความยุติธรรม (Fairness) ความโปร่งใส (Transparency) ความซื่อสัตย์ (Integrity) ความรับผิดชอบตามหน้าที่ (Accountability) และภาระรับผิดชอบ (Responsibility) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

ผลการวิจัยที่สรุปได้ค่อนข้างชัดเจนคือตัวแปรหลักทั้งสามมีความสัมพันธ์ทั้งแบบตรงข้ามและมีทิศทางเดียวกัน หากแต่มีระดับความสัมพันธ์กันปานกลางถึงน้อยที่สุด โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างความโปร่งใสกับความรับผิดชอบต่อบริษัทที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและอาจส่งผลกระทบต่อผลการประกอบการทางธุรกิจได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจากกิจการใดที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการในระยะยาวได้ เพราะฉะนั้น ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการจึงต้องการผลตอบแทนที่คุ้มค่าแก่การลงทุน ซึ่งบางกิจการจะดำเนินงานทุกอย่างเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างผลตอบแทนให้มากที่สุด โดยไม่ดูว่าใครจะได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานบ้าง กล่าวคือ ถึงแม้ว่ากิจการจะสามารถดำเนินงานจนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ แต่ผลตอบแทนที่กิจการได้กลับมาจากการดำเนินงานโดยไม่สนใจผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพียงผลตอบแทนในระยะสั้น ที่ไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการในระยะยาวได้ บรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการจึงเข้ามามีบทบาทช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการและสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย เพราะการกำกับดูแลกิจการเกี่ยวข้องกับการจัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างของภาวะผู้นำและการควบคุมของกิจการให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และความสามารถในการแข่งขันเพื่อรักษาเงินลงทุน และเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาวภายใต้กรอบการมีจริยธรรมที่ดี โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นและสังคมโดยรวมประกอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานให้กิจการสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น สามารถแข่งขันในตลาดได้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สถาบันไทยพัฒน์, 2566)

องค์ประกอบการตรวจสอบและความซื่อสัตย์เป็นสององค์ประกอบที่มีอิทธิพลทำนายผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ชัดเจน กล่าวคือเป็นสองข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ไม่มีองค์ประกอบใดที่มีอำนาจพยากรณ์ผลประกอบการธุรกิจทั้งที่เป็นผลประกอบการทางการเงินและผลประกอบการที่ไม่ใช่ทางการเงิน แต่มีได้หมายความว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ไม่สามารถแสดงผลพยากรณ์ต่อผลประกอบการธุรกิจได้หากแต่เพียงไม่สามารถนำไปใช้เป็นแบบจำลองสำหรับการพัฒนาต่อไป และในประเด็นนี้ Malonza & Mohinda (2019) ได้อธิบายความสำคัญของบรรษัทภิบาล คือ การพัฒนาความสามารถในการทำกำไร (Profitability) และ Napitupulu et al (2020) ได้ย้่าว่าบรรษัทภิบาลมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงผลการประกอบการของธุรกิจ (Firm Performance) ทั้งนี้ องค์ประกอบของบรรษัทภิบาล ได้แก่ ขนาดของกรรมการ (Board Size) ความหลากหลายด้านเพศ (Gender Diversity) กรรมการอิสระ (Independent Board) และความสามารถของคณะกรรมการ (Board Competence) เป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดี (Good Corporate Governance) (Nor et al., 2020) ขณะที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) ได้รับความสนใจจากนักวิชาการในด้านการตลาด (Shah & Khan, 2020) เนื่องจากสังคมโลก (Global Society) เพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับลูกค้า (Customers) และปัญหาทางสังคมควบคู่กัน ทำให้เกิดการผลักดันในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรูปแบบการบริการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาทัศนคติของลูกค้าและการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive

Advantage) (Khan et al., 2015) CSR จึงเป็นความสัมพันธ์ในการบริการลูกค้าและความสามารถขององค์กรธุรกิจเพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ (Kim et al., 2019)

จากผลการวิจัยที่สรุปได้ยืนยันผลได้อย่างชัดเจนสำหรับการพัฒนาการกำกับกิจการที่ดีของแต่ละบริษัทนั้น ประกอบด้วย การตรวจสอบและความซื่อสัตย์ สองหัวใจหลักที่ช่วยให้ทุกบริษัทประสบความสำเร็จด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะการตรวจสอบซึ่งบทบาทหรือหน้าที่สำคัญของตัวแทนอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการบริษัททำหน้าที่กำหนดกลยุทธ์ ควบคุมดูแลการดำเนินงานของผู้บริหารหรือฝ่ายจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักบรรลุตามเป้าหมายของบริษัท และรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและบุคคลภายนอกผู้บริหารจึงเปิดเผยข้อมูลทำการพิจารณาถึงต้นทุนเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ (Cost-Benefit Analysis) ผลการดำเนินงานของบริษัทนำไปสู่ผลการยอมรับและเชื่อมั่นในการตัดสินใจลงทุนทำให้บรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมายสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรียา บรรจสุข (2564)

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

การกำกับดูแลกิจการเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้กิจการมีความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่การมีผลประโยชน์ประกอบกิจการที่ดีในระยะยาว โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจและมีความรับผิดชอบต่อส่วนได้เสียทุกฝ่าย การดำเนินงานของกิจการจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และสามารถปรับตัวได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดเวลา ในปัจจุบันประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ กำหนด Code of CG สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 8 หมวด นักวิชาการและผู้สนใจทั่วไปมองว่ากิจการที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ย่อมมีผลการดำเนินงานที่ดีด้วย จนทำให้มีการทำวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผลการดำเนินงานของกิจการอย่าง ต่อเนื่อง ทั้งนี้ งานวิจัยในลักษณะดังกล่าวยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ตรงกันดังเช่นงานวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารวิชาชีพบัญชี ดังนั้น นักวิชาการ นักลงทุน ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานกำกับดูแลยังมีความจำเป็น ที่จะค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าวผ่านงานวิจัยในอนาคต เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและ ตรงกัน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนากลไกการกำกับดูแลกิจการให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร. (2551). ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 31(120), 1-4
- สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. *หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560*. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Documents/Regulation/CGCode.pdf>
- จินตนา ไกรทอง.(2561). *ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.มหาวิทยาลัยศรีปทุม*
- สถาบันไทยพัฒนา.(2563).*หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี*
- สถาบันไทยพัฒนา.(2566).*ความรับผิดชอบต่อสังคม*
- วีระศักดิ์ จินรัตน์ (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยสมัยใหม่ (Modern Research Methodology)*. อุดรราชธานี: สำนักพิมพ์ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป
- ภูษิต วงศ์หล่อสายชล. ความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาล และ จรรยาบรรณทางธุรกิจที่มีผลต่อผลตอบแทน จาก การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย The Effect of Corporate Social Responsibility, Corporate Governance, and Code of Conduct on Corporate return on Operations of the Companies listed in the Stock Exchange of Thailand. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย* 31(4).

- Alhaddad, L. and Whittington, M. (2019). "The impact of corporate governance mechanisms on real and accrual earnings management practices evidence from Jordan", *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 19(6), 1167-1186.
- Allam, B.S. (2018). "The impact of board characteristics and ownership identity on agency costs and firm performance: UK evidence", *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*. 18(6), 1147-1176.
- Alrassas, A.H. and Kamardin, H. (2016), "Earnings quality and audit attributes in high concentrated ownership market", *Corporate Governance*, 16(2), 377-399.
- Alzeban, A (2019). "The impact of audit committee, CEO, and external auditor quality on the quality of financial reporting", *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 20(2), 263-279.
- Asadi A and Ramezankhani M. Research Article Ownership, *Corporate Governance, and Bank Performance in Iran. Hindawi Discrete Dynamics in Nature and Society*. Volume 2022, Article ID 1491 392, 11 pages <https://doi.org/10.1155/2022/1491392>.
- Aygun, M., Ic, S. and Sayim, M. (2014). "The effects of corporate ownership structure and board size on earnings management: evidence from Turkey", *International Journal of Business and Management*, 9(12), 123.
- Azmy, A., Anggreini, D., & Hamim, M. (2019). Effect of Good Corporate Governance on Company Profitability RE & Property Sector in Indonesia. *Journal Acutance*, 23(01), 18-33 DOI: <http://dx.doi.org/10.24912/ja.v23i1.457>.
- Bowen, H.R. (1953). Social Responsibilities of Businessmen, Vol. 17 No. 1, *Harper and Brothers*, New York.
- Chan, M., Watson, J. and Woodliff, D. (2014), "Corporate governance quality and CSR disclosures", *Journal of Business Ethics*, 125(1), 59-73.
- Chatterjee C. and Nag T. Do women on boards enhance firm performance? Evidence from top Indian companies. *International Journal of Disclosure and Governance* <https://doi.org/10.1057/s41310-022-00153-5>.
- Cho, S, Chung, C. and Young, J. (2019), "Study on the relationship between CSR and financial performance", *Sustainability*, 11(2), 343.
- Cucari, N., Esposito De Falco, S. and Orlando, B. (2018), "Diversity of board of directors and environmental social governance: evidence from Italian listed companies", *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 25(3), 250-266.
- Cumming, D., Leung, T.Y. and Rui, O. (2015), "Gender diversity and securities fraud, *Academy of Management Journal*, 58(5), 1572-1593.
- Dang, V.T.; Nguyen, N.; Pervan, S. Retailer corporate social responsibility and consumer citizenship behavior: The mediatin roles of perceived consumer effectiveness and consumer trust. *J. Retail. Consum. Serv.* 2020, 55, 102082. [CrossRef].

- Dahlsrud, A. How corporate social responsibility is defined: An analysis of 37 definitions Corp. Soc. Responsib. Environ. *Manag* 2008, 15, 1-13. [CrossRef].
- Darko, J., Aribi, Z.A. and Uzonwanne, G.C. (2016), "Corporate governance: the impact of director and board structure, ownership structure and corporate control on the performance of listed companies on the Ghana stock exchange", *Corporate Governance*, 16(2), 259-277.
- Davis, K. (1973), "The case for and against business assumption of social responsibilities", *Academy of Management Journal*, 16(2), 312-323.
- Dowell, G.W.S.; Muthulingam, S. Will firms go green if it pays? The impact of disruption, cost, and external factors on u... adoption of environmental initiatives. *Strategic. Manage. J.* 2017, 38, 1287-1304. [CrossRef].
- Ejike, S. (2019). The impact of board composition on profitability of listed Nigerian firms. *International Journal of Research and Development (IJRD)*, 4(7).
- Ellen, P. S., Webb, D. J. and Mohr, L. A. (2006). 'Building corporate associations: consumer attributions for corporate socially responsible programs'. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 34, 147-57.
- European Commission. A Renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility COM 681. 2011. Available online: https://www.eurocommerce.eu/media/7237/position-csr-renewed_csr_strategy_2011-14-07.03.2012.pdf (accessed on 12 September 2021).
- Gray, R., Javad, M., Power, D. and Sinclair, D. (2001), "Social and environmental disclosure and corporate characteristics: a research note and extension", *Journal of Business Finance Accounting*, 28, 327-356.
- Gerged, A., and Agwili, A. (2019). 'How Corporate Governance affect Firm Value and profitability? Evidence from Saudi Financial and Non-Financial Listed Firms'. *International Journal of Business Governance and Ethics*, 14(2), 144-165.
- Gerged, A.M., Alhaddad, L.M. and Al-Hajri, M.O. (2020), "Is earnings management associated with corporate environmental disclosure?", *Accounting Research Journal*, 33(1), 167-185.
- González, J.S. and Garcia-Meca, E. (2014). "Does corporate governance influence earnings management in Latin American markets?", *Journal of Business Ethics*, 121(3), 419-440.
- Habbash, M. (2010). "The effectiveness of corporate governance and external audit on constraining earnings management practice in the UK", Doctoral dissertation, Durham University.
- Hasan, A. Aly D. and Hussainey K. Corporate governance and financial reporting quality: a comparative study. p.1308. *CORPORATE GOVERNANCE*. 22(6). 1308-1326.
- Hasanudin A.I. Sukmadianti R. and Sabaruddinah. *THE INFLUENCE OF GOOD CORPORATE GOVERNANCE AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ON COMPANY VALUE WITH PROFITABILITY AS INTERVENING VARIABLES*. *INDONESIAN JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY SCIENCE*. P-ISSN: 2808-5957 E-ISSN: 2808-6724 ijoms.internationaljournalabs.com.

- Hasnan, S., Marzuki, H., & Shuhidan, S. (2017). Effects of board characteristics on financial restatement in Malaysia. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 25, 259-268.
- Khan, Z., Ferguson, D. and Pérez, A. (2015). "Customer responses to CSR in the Pakistani banking industry", *International Journal of Bank Marketing*, 33(4), 471-493.
- Kramer, M.R.; Agarwal, R.; Srinivas, A. *Business as Usual Will Not Save the Planet*. Available online: <https://hbr.org/2019/06/business-as-usual-will-not-save-the-planet> (accessed on 13 February 2021).
- Khasanah, I. D., & Sucipto, A. (2020). Pengiran corporate social reasonability (csr) dan good corporate governance (gcg) trehala Nilai peranakan Dengan preferabilities Seagal variable intervening. *AKUNTABEL: Journal Acutance Dan Kisangani*, 171, 14-28.
- Kilic, M., Kuzey, C. and Ali, U. (2015), "The impact of ownership and board structure on corporate social responsibility (CSR) reporting in the Turkish banking industry", *Corporate Governance*, 15(3), 357-374.
- Kim, Y., Park, H. and Kim, J.K. (2019). "Corporate association strategies and consumer responses: the relative effectiveness of CA versus CSR communication strategy by industry type", *Journal of Marketing Communications*, 25(2), 204-227.
- Linggahua A. H. Nuzula N. Z. Sugastuti R. H. The Influence of Corporate Governance and Ownership Structure on Competitive Advantage: An Empirical Study in Indonesian Manufacturing Industry. *PROFIT: Journal Administration Bisnis*. 17(1).
- Luo, X., & Bhattacharya, C. B. (2006). Corporate social responsibility, customer satisfaction, and market value. *Journal of Marketing*, 70(4), 1-18.
- Mackey. Alison, Mackey. Tyson B., and Barney, Jay B. 2007. "Corporate Social Responsibility and Firm Performance: Investor Preferences and Corporate Strategies." *Academy of Management Review* 32, 3: 817-835.
- Madhani, P.M. (2014). Corporate Governance from Compliance Competitive Advantage. *The Accounting World*, 7(8), 26-31.
- McKinsey and Company. (2009). Valuing Corporate Social Responsibility: McKinsey Global Survey Results. *McKinsey Quarterly*, 1-9.
- Malonza, F., & Mohinder, J. (2019). Corporate governance and profitability of Genghis capital limited in Nairobi City County. *European Journal of Business and Strategic Management*, 4(4), 55-75.
- McWilliams, A., and Siegel, D. 2001. "Corporate Social Responsibility: A Theory of the Firm Perspective." *Academy of Management Review* 26: 117-127.
- Napitupulu, I. Situngkir, A., Basuki, F., & Nugroho, W. (2020). Optimizing good Corporate Governance Mechanism to Improve Performance: Case in Indonesia's Manufacturing Companies. *Global Business Review*, 1(1), 1-22.

- Nor, H. Tee, K., & Anitawati, M. (2020). Towards Good Governance: Values Internalization and Organizational Performance, *Malaysian Journal Of Consumer And Family Economics*, 24(2).
- OKAFOR L. Z. AJAYI M. A. and TETE O C. THE INFLUENCE OF CORPORATE GOVERNANCE ON ORGANIZATIONAL PROFITABILITY. *JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH IN ECONOMICS*. VOLUME 14 NUMBER 2 JULY 2022.
- Oliver, S. (1924) The social responsibility of management, *the philosophy of management* [M]. London: Sir Isaac pitman and sons Ltd., 77-80.
- Parguel, B.; Benoit-Moreau, F.; Larceneux, F. How sustainability ratings might deter 'Greenwashing: A closer look at ethical corporate communication. *J. Bus. Ethics* 2011, 102, 15. [CrossRef].
- Peasnell, K.V., Pope, P.F. and Young, S. (2005), "Board monitoring and earnings management: do outside directors influence abnormal accruals?", *Journal of Business Finance Accounting*, Vol. 32 Nos 7/8, pp. 1311-1346.
- Perrini, F., Russo, A. and Tencati, A. (2007). 'CSR strategies of SMEs and large firms: evidence from Italy'. *Journal of Business Ethics*, 74, 285-300.
- Rahman, F.; Norman, R.T. The effect of firm scale and CSR geographical scope of impact on consumers Consum. Serv, 2016, 28, 189-198. [CrossRef].
- Ratmono, D., Nugrahini, D. and Cahyonowati, N. (2021), "The effect of corporate governance on corporate social responsibility disclosure and performance", *The Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, 8(2), 933-941.
- Shah, S.S.A. and Khan, Z. (2020). "Corporate social responsibility: a pathway to sustainable competitive advantage?", *International Journal of Bank Marketing*, 38(1), 159-174.
- Terjesen, S., Couto, E.B. and Francisco, P.M. (2016). "Does the presence of independent and female directors impact firm performance? A multi-country study of board diversity", *Journal of Management & Governance*, 20(3), 447-483.
- Ugoani, J. (2018). Good Corporate Governance and Organizational Performance in Nigeria. *Amity Business Journal*, 7(1).
- Upadhyay A. and Panwar H. A study on effective corporate governance in India: Its implication and performance. *SPECIALUSIS UGDYMAS / SPECIAL EDUCATION* 2022. 1 (43).
- Waddock, S.A., and Graves, S.B. 1997. "Quality of Management and Quality of Stakeholder Relations: Are they Synonymous?" *Business & Society* 36, 3: 250-279.
- Yang J and Basile K. Communicating Corporate Social Responsibility: External Stakeholder Involvement, Productivity and Firm Performance. *Journal of Business Ethics* (2022) 178:501-517
- Yang, J., & Basile, K. (2019). The impact of corporate social Responsibility on brand equity. *Marketing Intelligence and Planning*, 37(1), 2-17.
- Yasser, Q.R., Al Mamun, A. and Hook, M. (2017), "The impact of ownership structure on financial reporting quality in the east", *International Journal of Organizational Analysis*, 25(2), 178-197.

- Zahra, S. A. and George, G. (2002). 'Absorptive capacity: a review, reconceptualization, and extension' *Academy of Management Review*, 27, 185-203.
- Zhang H. BI C. Research on the Relationship between Corporate Social Responsibility and Financial Performance of Chemical Companies. *Technion Social Sciences Journal*. 35, 490-499,

บทความวิจัย

ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรที่มีต่อสมรรถนะผู้ประกอบการ
และผลการประกอบการของธุรกิจ SMEs

สิริรัตน์ ทองบุรี*, วีระศักดิ์ จินารัตน์, วีระกิตติ เอกอัครวิจิตร และพจน์ ยงสกุลโรจน์
หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
อีเมล: siriratandjfnk@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรและสมรรถนะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการองค์กร โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมความเห็นของกลุ่มผู้บริหารและเจ้าของกิจการโรงเรียนเอกชนจำนวน 321 คน และนำกลับมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลวิจัยพบว่า องค์กรประกอบวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อสมรรถนะผู้ประกอบการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมกันที่ $R^2 .66$ กับมีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ร้อยละ 29 ค่าแปรปรวนเท่ากับ 159.70 (Sig. 000) และองค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กรในด้าน วัฒนธรรมเครือญาติ วัฒนธรรมผู้ประกอบการ วัฒนธรรมราชการ และวัฒนธรรมแบบตลาด มีอิทธิพลรวมกันต่อสมรรถนะผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 32, 24, 19, 24 ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า องค์กรประกอบของสมรรถนะผู้ประกอบการในด้านการใช้งานมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อผลประกอบการธุรกิจที่ร้อยละ .49

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์กร สมรรถนะผู้ประกอบการ และผลประกอบการองค์กร

Received: Received: December 16, 2023, Revised: December 20, 2023, Accepted: December 23, 2023

* Corresponding author

THE IMPACT OF ORGANIZATIONAL CULTURE ON ENTREPRENEUR COMPETENCY AND FIRM PERFORMANCE OF SMES

Sirirat Thongburee, Veerasak Jinarat, Veerakit Akeakaravijit and Phot Yongsakunrote*
Doctor of Business Administration, The Eastern University of Management and Technology
Email: siriratanddjfndk@gmail.com

Abstract

The objective of this study is to analyze the impact of organizational culture on entrepreneur competency and firm performance of SMEs. The researcher used a questionnaire as a research tool for collecting 321 respondents of the opinions of administrators and owners of private schools. Multi-regression analysis was used to analyze the data. The findings revealed that the elements of organizational culture influenced and predicted significantly to entrepreneur competency at $R^2 = .66$, accumulation error 29%, $F = 159.70$ (Sig. 000). Moreover, the elements of organizational culture in terms of clan culture, entrepreneurial culture, bureaucratic culture and market culture influenced simultaneously to entrepreneurial competency at $R^2 = .32, .24, .19$ and $.24$, respectively. The research results also contributed that the elements of entrepreneurial competency such as functional competence, influenced and predicted to firm performance at $R^2 = .49$.

Keywords: *Organizational Culture, Entrepreneur Competency and Firm Performance*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (small and medium Enterprises :SME) เป็นองค์กรธุรกิจที่เป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจสมัยใหม่ (Modern Economic Development) เนื่องจากธุรกิจ SME เป็นผู้ที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การสร้างนวัตกรรม การเคลื่อนย้าย การลงทุนและการสร้างความยืดหยุ่นให้แก่อุตสาหกรรม สมรรถนะของผู้ประกอบการ (Competencies of the Entrepreneurs) จึงอยู่เบื้องหลังของความสำเร็จของธุรกิจ SME เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่เติมเต็มในความเจริญเติบโตหรือความล้มเหลวในการจัดการธุรกิจ ทั้งนี้ สมรรถนะ (Competencies) มีลักษณะที่สำคัญได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (Skills) และบุคลิกภาพ (Trait) หรือเป็นกลุ่มความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ ทศนคติและลักษณะ (Characteristic) ของคนที่มีผลกระทบต่อผลงาน (Performance) (Mitchelmore & Rowley, 2013)

ขณะที่สมรรถนะผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Competency) เป็นบทบาทสำคัญในด้านการความเจริญเติบโตของธุรกิจและความสำเร็จของธุรกิจที่ทำให้เป็นหัวข้อที่นำศึกษาในการดำเนินงานกิจการธุรกิจขนาดกลางและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprise: SME) ของคนหนุ่มสาวในปัจจุบัน สมรรถนะจึงเป็นชุดของความสามารถที่สร้างความตระหนักในการนวัตกรรมการตลาดของเจ้าของธุรกิจหรือผู้จัดการธุรกิจในการนำไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ (Cruz-Ros, et al., 2017) ทั้งนี้ นักวิชาการหลายคนได้ชี้ให้เห็นว่า สมรรถนะเป็นสิ่งสำคัญในความสำเร็จของธุรกิจ และกลยุทธ์ของผู้ประกอบการแตกต่างกันตามสมรรถนะและความรู้ที่มีผลกระทบต่อผลประกอบการ (Performance) และอาจสรุปได้ว่าสมรรถนะมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์มูลค่า (Value Creation) ในการเจริญเติบโตของธุรกิจ (Firm Growth) กับทุกองค์กรจะมีวัฒนธรรมของตนเองซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์กร วัฒนธรรมองค์กรจึงแตกต่างกันในลักษณะต่างๆซึ่งสะท้อนในด้านของคุณค่า (Value) บรรทัดฐาน (Norms) และความเชื่อพื้นฐาน (Basic Belief) ที่มีการแบ่งปันในระหว่างสมาชิกในองค์กรเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมาย ดังนั้น วัฒนธรรมองค์กร (Organization culture) จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้สมาชิกในองค์กรทำงานให้มีประสิทธิภาพ วัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ครูเกิดความสนใจ (Interest) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายเช่นกัน (Ahmad, et al., 2010) และ Rao (2016) ได้เคยเสนอไว้ว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นรูปแบบของการยอมรับ (Acceptance) ของคุณค่าและเป้าหมายขององค์กร การเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมในการเป็นครูในสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นเงื่อนไขภายในที่จะนำมาซึ่งความพึงพอใจระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นแนวทางจะต้องมีคุณค่า ความเชื่อ และบรรทัดฐานที่ดีในการสร้างสมาชิกในองค์กรให้ทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย วัฒนธรรมองค์กรจึงต้องมีแนวทางที่หลากหลายในแง่มุมมองการทำงานสำหรับบุคลากรทางการศึกษา นั่นหมายความว่า ความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) ของครูเป็นฟังก์ชันของคนงานหรือลูกจ้างในสถานศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมองค์กรในการเจริญเติบโตและพัฒนาตามความคาดหวัง (Expectation) ความต้องการ (Needs) และความสนใจ (Interest) ของบุคลากรในสถานศึกษา

ดังนั้น วัฒนธรรมองค์กรทั้งในองค์กรธุรกิจและสถาบันการศึกษาต้องกระตุ้นสมาชิกในองค์กรให้สร้างผลผลิตของงาน ทำให้คนในองค์กรมีคุณค่า ความเชื่อ บรรทัดฐาน ทศนคติ และพฤติกรรมในการทำงานเพื่อองค์กร วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นแนวทางและสนับสนุนจะสร้างความตั้งใจในการเข้าร่วมในการทำงานของคนในองค์กร การศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นในโรงเรียนเอกชน (Private School) เนื่องจากการศึกษาเอกชนมักจะมีความเป็นอิสระในการจัดการองค์กรและความสามารถในการด้านวิชาการมากกว่าสถานศึกษารัฐบาลที่มีแนวโน้มเป็นองค์กรแบบราชการและลำดับชั้น นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนมีความยืดหยุ่นในด้านการจัดการของสถาบันมากกว่าสถาบันการศึกษาของรัฐ (Nikumen, 2012)

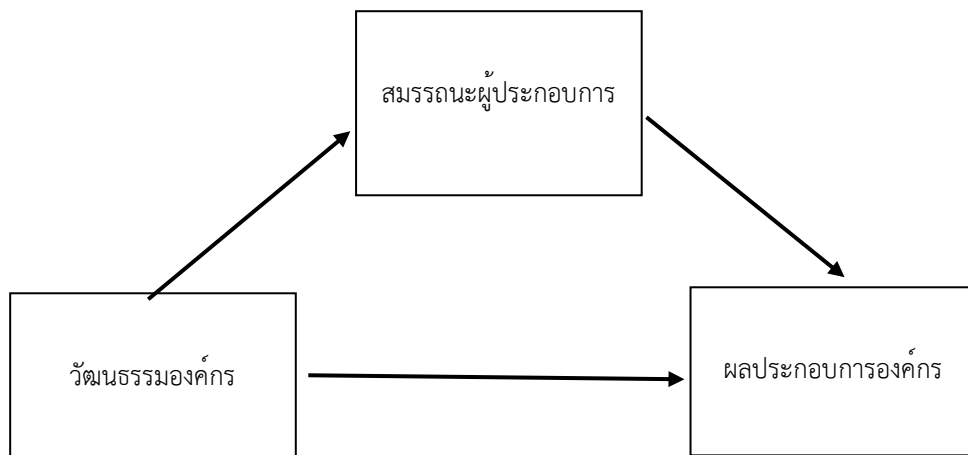
ในกรณีนี้ Chandler & Jarsen (1992) ได้อธิบายโดยอธิบายผู้ประกอบการหมายถึงผู้ก่อตั้ง (Fonder) ที่จะต้องมีสมรรถนะด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ผลประกอบการที่มีประสิทธิภาพ (Effective Performance) ได้แก่ ความสามารถในการสร้างโอกาสจากธุรกิจและมองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้น 2) การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (Effective Execution) และสมรรถนะทางการเมือง (Political Competencies) และสมรรถนะทางการเมือง (Political Competencies) 3) บทบาททางเทคนิค (Technical Role) ได้แก่ ความสามารถในการใช้เครื่องมือหรือวิธีการขององค์กร ขณะที่ Tsmail (2012) ได้แบ่งสมรรถนะผู้ประกอบการออกเป็น 2 แนวทางดังนี้ 1) แบบธรรมชาติ (Natural) เช่น ลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคล (Personality Trait) ทักษะ (Skill) ภาพลักษณ์ตนเอง (Self-Image) และกระบวนการทางสังคม (Social Role) 2) แบบตกแต่ง (Artificial) เช่น ทักษะ (Skill) ความรู้ (Knowledge) และประสบการณ์ (Experience) รวมถึง Mitchelmlre & Rowley (2010) ได้แบ่งสมรรถนะผู้ประกอบการออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านธุรกิจและการจัดการ (Business and Managerial) เช่น การพัฒนาทรัพยากร การดำเนินการเชิงกลยุทธ์ 2) สมรรถนะมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Competencies) เช่น วัฒนธรรม ภาวะผู้นำ และคน 3) สมรรถนะด้านแนวคิด (Conceptual Competencies) ได้แก่ การสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย และการตัดสินใจ 4) สมรรถนะผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Competencies) เช่น นวัตกรรม

แต่อย่างไรก็ตาม Spertizer et al (2012) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) เกี่ยวข้องกับแนวทางการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรให้ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ต้องเริ่มต้นจากผู้บริหารระดับสูงและแพร่กระจายไปสู่ผู้ปฏิบัติการในระดับต่างๆทั่วทั้งองค์กร โดยอาศัยรูปแบบการประสานงานภายในองค์กรที่มีอยู่หลากหลาย แต่ทว่า Sendjaya (2015) กลับอธิบายว่า วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการทำงานของสมาชิก ด้วยพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่เป็นสื่อกลางนำไปสู่การปฏิบัติงานของสมาชิกทั้งองค์กร ความสำคัญอยู่ที่ผู้บริหารจะต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรด้วยเป็นวัฒนธรรมที่มีความแข็งแกร่ง ก่อให้เกิดค่านิยมร่วมของสมาชิกส่วนใหญ่มีการยอมรับยึดเป็นค่านิยม พร้อมทั้งสร้างความเชื่อว่าการปฏิบัติดังกล่าวเป็นแนวทางที่ถูกต้อง รวมถึง Slocum & Woodman (2011) ได้แบ่งวัฒนธรรมองค์กรโดยพิจารณาตัวแปรด้านการควบคุมว่ามีการเข้มงวดหรือยืดหยุ่นกับตัวแปรด้านความสนใจต่อภายนอกหรือภายในองค์กร ปรากฏเป็นวัฒนธรรมองค์กร 4 ประเภท ดังนี้ 1) วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ (Bureaucratic Culture) ระบบราชการ หมายถึง องค์กรประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญกับรูปแบบ พิธีการ และความเป็นทางการ มีการกำหนดโครงสร้าง ระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในองค์กรแบบนี้จะมีแบบแผนพฤติกรรมที่เน้นอำนาจของผู้บังคับบัญชา การปฏิบัติงานที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์ สมาชิกสามารถคาดการณ์และทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ว่าหากไม่ทำตามระเบียบและบรรทัดฐานขององค์กรจะเกิดอะไรขึ้น การมีระเบียบกฎเกณฑ์ให้ยึดถือทำให้สมาชิกรู้สึกมั่นใจว่าอะไรคือสิ่งถูกผิดในองค์กร ความมั่นคง ความมีเสถียรภาพจึงเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ เมื่อเกิดความขัดแย้งในองค์กรก็ใช้การแก้ปัญหาด้วยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาหรือมอบหมายบุคคลผู้หนึ่งทำหน้าที่ประสานความเข้าใจ และมักใช้คำสั่งระเบียบเป็นเครื่องมือในการควบคุม

2) วัฒนธรรมองค์กรเครือญาติ (Clan Culture) เป็นวัฒนธรรมที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล วัฒนธรรมองค์กรแบบนี้ได้แก่ องค์กรที่ให้ความสำคัญกับสมาชิกในองค์กรเปรียบเสมือนเครือญาติ เน้นความสามัคคี เป็นพี่น้อง สร้างความจงรักภักดีต่อองค์กร ผู้บริหารเปรียบเสมือนพ่อแม่และพี่ที่ต้องสอนงาน เน้นนำน้องหรือผู้ที่มาใหม่ และคอยดูแลช่วยเหลือน้องๆ ผู้ที่อ่อนอาวุโสกว่าก็จะให้ความเคารพนับถือและเกรงใจผู้ใหญ่ วัฒนธรรมแบบนี้ยอมรับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กร และมุ่งสร้างความรู้สึกร่วมกันให้ทุกคนภูมิใจในองค์กร มีประเพณี พิธีการประจำปีตอกย้ำให้เห็นคุณค่าของความเป็นสมาชิกในองค์กร 3) วัฒนธรรมองค์กรแบบ

ผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Culture) ผู้ประกอบการ หมายถึง เจ้าของหรือเจ้าของกิจการ ในองค์การประเภทนี้ เจ้าขององค์การเป็นผู้รับผิดชอบต่อการ และขาดทุนขององค์การ ผู้เป็นเจ้าของจึงใช้อำนาจและควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างในองค์การ เพื่อสร้างกำไรสูงสุดจากการลงทุน การดำเนินงานต่างๆในการประกอบการจะคิดถึงผลที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด และพร้อมที่จะโยกย้ายทรัพยากรต่างๆ ไปแหล่งใหม่ที่ซึ่งให้ประโยชน์มากกว่า องค์การจึงต้องคิดหาเส้นทางและวิธีการใหม่ๆ ในการทำธุรกิจอยู่เสมอ วัฒนธรรมแบบผู้ประกอบการนี้มีความกล้าเสี่ยง (Risk taking) ริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ๆ (Creative) ไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้บุคลากรคิดค้นและสร้างนวัตกรรมที่ทำให้้องค์การเป็นผู้นำในธุรกิจ หรือนำกำไรมาสู่องค์การ บุคลากรในองค์การที่เป็นผู้มีความคิดริเริ่มจะได้รับการส่งเสริมจากฝ่ายบริหาร องค์การแบบนี้จะมีความยืดหยุ่นและมีความสามารถในการปรับตัว ฝ่ายบริหารจะยอมให้พนักงานมีอิสระในการทำงานตามสมควร โดยไม่ต้องติดขัดกับระเบียบกฎเกณฑ์อย่างเข้มงวด และ 4) วัฒนธรรมองค์การแบบการตลาด (Market Culture) องค์การแบบนี้เน้นการแข่งขัน ต้องการเป็นผู้นำในตลาด ต้องการเป็นผู้ชนะในเกมการแข่งขันทางธุรกิจ มีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อชิงความได้เปรียบ และปรับเปลี่ยนตลอดเวลา เพื่อให้อยู่เหนือคู่แข่ง ให้ความสำคัญกับตัวเลขที่วัดได้ เช่น จำนวนลูกค้า ยอดขาย ส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้น การบริหารงานจึงต้องกำหนดตัวชี้วัดผลงาน การบริหารคนก็ใช้การตกลงทำสัญญาว่าจ้าง และใช้รางวัลเป็นตัวจูงใจ ค่าตอบแทนในการทำงานให้ตามผลงานที่ได้ ลักษณะเช่นนี้ทำให้พนักงานต้องทำงานแข่งกันเอง วาระการจ้างงานเป็นไปตามสัญญาจ้าง พนักงานไม่มีความมั่นคงจึงขาดความผูกพันหรือจงรักภักดีต่อองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงานเป็นความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยนต่อรองผลประโยชน์ ผู้ที่มีคุณค่ากับองค์การคือผู้ที่สามารถทำผลงานได้ตามที่องค์การต้องการ

ส่วนการวัดผลประกอบการองค์การนั้น Brooks & Simkim (2011) ได้แบ่งการวัดผลการประกอบการธุรกิจ (Firm Performance) ออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1.) การวัดทางการเงิน (Financial Measure) เช่น ผลตอบแทนการลงทุน (ROI): Return on Investment 2.) การวัดเชิงปริมาณ (Quantitative Measure) เช่น ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) 3.) การวัดเชิงคุณภาพ (Qualitative Measure) เช่น การรับรู้เครื่องหมายของบริษัท (Brand Awareness) 4.) การวัดแบบผสมผสาน (Hybrid Measure) เช่น ต้นทุนของเครื่องหมายการค้า (Brand Equity)

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วัตถุประสงค์วิจัย (Objective of the Research)

เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรและสมรรถนะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการองค์กร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

3.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ประเภทสถานศึกษาเอกชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกขนาด และไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน เนื่องจากช่วงวิกฤติที่ผ่านมาเป็นเหตุให้หลายสถานศึกษาจำเป็นต้องล้มเลิกกิจการ หรือเปลี่ยนกิจการของตนเองให้สอดคล้องกับภาวะวิกฤติ

ขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 กับสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาร้อยละ 20 ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 323 คน และนำไปสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากทุกหน่วยประชากรซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันความเอนเอียงในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยเริ่มต้นจากการจับสลากจังหวัด และอำเภอที่อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อจับสลากรายชื่อผู้ประกอบการให้ข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

เป็นเจ้าของกิจการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือกรรมการของสถานศึกษาเอกชน

มีความประสงค์ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยโดยปราศจากเงื่อนไข

สามารถให้ข้อมูลผู้วิจัยได้เมื่อร้องขอ

3.2) เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการนำเอาตัวแปรที่วิเคราะห์ได้จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีจากอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปพัฒนาเป็นแบบประเมินความตรงของตัวแปร (Validity Assessment) อันเป็นการศึกษาลักษณะตัวแปรไปตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านแล้วนำกลับมาวิเคราะห์ความตรงที่ได้เพื่อตัดสินใจเลือกเอาเฉพาะตัวแปรที่ผ่านการตรวจสอบความตรงมาแล้วไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามสำหรับนำไปศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ และด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีกระบวนการสร้างกับพัฒนาเครื่องมือวิจัยต่อไปนี้

1) แบบประเมินความตรงตัวแปร (Variables Validity-Assessment) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเอาตัวแปรที่สกัดได้จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Competencies) วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) และผลประกอบการ (Firm Performance) ไปขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรที่ได้รับ (Variables accepted) แล้วนำเอาไปสร้างเป็นแบบประเมินความตรงของตัวแปร จำนวน 50 ข้อตัวแปร และในประเด็นนี้ วีระศักดิ์ จินารัตน์ (2564) อธิบายความสำคัญของการตรวจสอบความตรงของตัวแปรตั้งแต่เริ่มต้นคัดเลือกวรรณกรรมไปจนถึงการนำเอาตัวแปรไปตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับงานวิจัยแต่ละชิ้น นอกจากนี้แล้ว มณีรัตน์ พัฒนสมบัติสุข (2564) ยังได้ย้ำถึงความสำคัญของการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเพื่อนำมาใช้พัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยที่ดีเพื่อนำไปรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาวิเคราะห์ผลแล้วนำเสนอคำตอบต่อสาธารณชนในภายหลัง และด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกที่จะตรวจสอบตัวแปรอันเป็นการศึกษาลักษณะของแต่ละตัวแปรไปตามความเห็นของผู้รู้ภายนอก ก่อนนำไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามสำหรับนำไปใช้รวบรวมความเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภายหลัง

2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาตัวแปรที่ผ่านการตรวจสอบความตรงมาตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาแล้วนำไปพัฒนาเป็นข้อคำถามต่อไป

2.1) ขั้นตอนการพัฒนาแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ร่างแบบสอบถามขึ้นมาได้แล้ว ผู้วิจัยได้นำเอาไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเพื่อให้ตัวแปรวัดที่ดีที่สุดสำหรับนำไปเก็บข้อมูล (มณีรัศมี พัฒนสมบัติสุข, 2564) ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเอาร่างแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาโดยเฉพาะการปรับใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและตรงตามวัตถุประสงค์วิจัยมากที่สุด และในประเด็นนี้ วีระศักดิ์ จินารัตน์ (2564) อธิบายถึงคุณสมบัติที่ดีของแต่ละข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาว่าเกี่ยวข้องกับความชัดเจน (Clearing) และปราศจากอคติ (Bias) กับสามารถสะท้อนความต่างกันของผู้ให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดี (Good respondent) แต่อย่างไรก็ตามการตั้งข้อคำถามจำเป็นต้องให้ตรงกับประเด็นบวกกับมีลักษณะที่สอดคล้องไปตามสภาพที่เป็นจริงของสังคม ทั้งนี้เพราะงานวิจัยทางการศึกษาเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ต้องสะท้อนความจริงของสังคมให้ปรากฏผลจึงจะได้ประโยชน์จากงานวิจัยนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2553)

2.2.1) การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยจะทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นนอกเขตพื้นที่ประชากรจำนวน 5 เท่าของตัวแปรแล้วนำกลับมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบ โดยมีเกณฑ์กำหนดระดับความตรงตามค่า KMO ต้องไม่น้อยกว่า .80 และมีผลทดสอบค่า Chi-Square อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับมีค่า Extraction แสดงน้ำหนักของแต่ละตัวแปรไม่ต่ำกว่า .50 รวมถึงมีความแปรปรวนสะสมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ที่สำคัญคือมีผลทดสอบความเป็นหนึ่งเดียวกัน (Goodness of fit) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นตัววัดความตรงที่สำคัญ ซึ่งในประเด็นนี้ กัลยา วานิชย์บัญชา (2551) อธิบายเอาไว้ชัดแล้วว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นสถิติที่นำมาพิสูจน์ความตรงของเครื่องมือวิจัยที่ดีแบบหนึ่ง นอกจากนี้แล้ว ประสพชัย พสุนนท์ (2558) อธิบายยืนยันต่อไปอีกว่า การพิสูจน์ความเท่ากันของสมการโครงสร้างที่ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงทฤษฎีมาแล้วเป็นอย่างดีแล้วนำมาวิเคราะห์ผลของข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มีค่าความสัมพันธ์ที่เป็นหนึ่งเดียวกันด้วยเทคนิควิธีการทางสถิติที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor Analysis) หากแต่ต้องกำหนดเกณฑ์ทดสอบน้ำหนักของแต่ละปัจจัยให้อยู่ในระหว่าง .30-.50 รวมถึงการพิสูจน์ผลความสัมพันธ์ที่เหมาะสมนั้นตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ได้มา ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนั้น ผู้วิจัยอาจต้องเผชิญกับปัญหาตัวแปรแฝงและตัวแปรแทรกซ้อนอื่นที่ควบคุมได้ยากซึ่งอาจจะกระทบต่อความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกันของแต่ละชุดตัวแปร เพราะฉะนั้นสำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างตามที่กำหนดไว้แล้ว

2.2.2) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test) ผู้วิจัยเลือกที่จะทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนี้ตามเทคนิคของ Cronbach's Alpha เนื่องจากมีลักษณะของข้อมูลแบบอันตรภาคชั้นที่ต่อเนื่องรวมถึงไม่จำเป็นต้องทดสอบซ้ำ ทั้งนี้เพราะเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกันภายในของแต่ละกลุ่มตัวแปร โดยที่เรื่องนี้ ประสพชัย พสุนนท์ (2557) อธิบายไว้กระจ่างแล้วเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการสำคัญของการทดสอบความเชื่อมั่นจากการวัดระดับความสอดคล้องภายในตามค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Internal Consistency Coefficient) ซึ่งผู้วิจัยต้องเข้าใจก่อนว่าเป็นการวัดความสามารถอย่างคงเส้นคงวา คือวัดได้แบบไม่จำเป็นต้องวัดซ้ำอีกสามารถนำไปบ่งชี้ถึงคุณภาพของแบบสอบถามเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์ได้อย่างมีความน่าเชื่อถือ หรือมีระดับความเชื่อมั่นมากพอสำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยในการรวบรวมข้อมูล หากแต่ผู้วิจัยควรกำหนดเกณฑ์การวัดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ค่า Cronbach's Alpha ไม่ต่ำกว่า .80 รวมถึงเกณฑ์ทดสอบความสัมพันธ์ภายในของแต่ละข้อคำถามไม่ควรต่ำกว่า .40 ทั้งนี้เพื่อ 1) บ่งชี้ถึงคุณภาพของแต่ละข้อคำถามที่ไม่ยาวหรือมีจำนวนมากเกินไป กับ 2) บ่งชี้ถึงวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ดีของผู้วิจัย อันเป็นปัญหาสำคัญของการทดสอบความ

เชื่อมั่นสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณทางสังคมศาสตร์ (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564) และมีผลทดสอบความตรงกับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น

ความตรงและความ เชื่อมั่น	วัฒนธรรมองค์กร	สมรรถนะผู้ประกอบการ	ผลประกอบการ
Goodness of fit	-	-	-
KMO	.62	.83	.73
Extraction	.81-.96	.63-.98	.96-.98
Variance	90.47%	87.95%	97.50%
Alpha	.91	.95	.98
Corrected item	-.08-.78	.52-.83	.96-.98
ข้อคำถามที่ควรปรับปรุง	1, 6, 20, 21	-	-

จากตารางผลทดสอบพบว่า

- 1) แบบสอบถามทั้งสามกรอบแนวคิดไม่มีความตรงตามค่า Goodness of fit อย่างมีนัยสำคัญที่ .000
- 2) มีเฉพาะแบบสอบถามสมรรถนะผู้ประกอบการเท่านั้นที่มีค่า KMO มากกว่า .80 กล่าวคือมีค่าเท่ากับ .83 ส่วนแบบสอบถามอีกสองกรอบแนวคิดมีค่า KMO ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- 3) แบบสอบถามทั้งสามกรอบแนวคิดมีค่า Extraction และ Variance มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปว่า แบบสอบถามทั้งสามกรอบแนวคิดไม่มีความตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 4) แบบสอบถามทั้งสามกรอบแนวคิดมีค่า Alpha มากกว่า .80 กล่าวคือมีค่าเท่ากับ .91, .95 และ .98
- 5) แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์กรมีความเที่ยงตรงรายข้อต่ำกว่า .40 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 1, 6, 20 และ 21 นอกนั้นผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เพราะสรุปได้ว่า แบบสอบถามสมรรถนะผู้ประกอบการและผลประกอบการมีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนด

กับมีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแต่ละตัวแปรตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 องค์ประกอบและน้ำหนักวัฒนธรรมองค์กร

ข้อที่	คำถาม	องค์ประกอบ				
		1	2	3	4	5
1.	โครงสร้างองค์กรเป็นลักษณะลำดับชั้น					.65
2.	มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ชัดเจนในองค์กร					.87
3.	การบริหารงานองค์กรใช้อำนาจและการควบคุมการบริหาร					.78
4.	โครงสร้างที่มีเหตุผลตามระเบียบของการบริหาร	.78				
5.	มีการกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบ	.75				
6.	รูปแบบองค์กรแบบครอบครัว			.68		
7.	คนในองค์กรมีความเป็นมิตร			.90		
8.	คนในองค์กรแสดงความคิดเห็นร่วมกัน			.70		

9.	พนักงานรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในองค์กร	.91
10.	องค์กรเป็นความสำคัญของสมาชิกในองค์กร	.90
11.	ผู้นำองค์กรใช้อำนาจควบคุมองค์กร	.61
12.	เจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบผลประโยชน์	.68
13.	การทำงานคำนึงผลด้านกำไร	.91
14.	องค์กรหาวิธีการใหม่ๆในการทำธุรกิจไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง	.67
15.	ผู้ประกอบการกล้ารับความเสี่ยง	.86
16.	องค์กรมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	.82
17.	พนักงานมีอิสระในการทำงานไม่ติดขัดกับกฎระเบียบ	.88
18.	เน้นการแข่งขันและเป็นผู้นำในตลาด	.77
19.	มีการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน	.33
20.	พนักงานในองค์กรทำงานแข่งขันกันเองเพื่อชี้วัดผลงาน	.97
21.	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและพนักงานเป็นแบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์	.97
22.	คุณค่าของคนในองค์กรกับผลงานที่องค์กรต้องการ	.30

จากตารางผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า วัฒนธรรมองค์กรมี 5 องค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 วัฒนธรรมแบบราชาการ 1 ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 1, 2 และ 3 กับมีน้ำหนักระหว่าง .65-.87

องค์ประกอบที่ 2 วัฒนธรรมแบบราชาการ 2 ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 4 และ 5 กับน้ำหนักที่ .78 และ .75

องค์ประกอบที่ 3 วัฒนธรรมแบบเครือญาติ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 6, 7, 8, 9 และ 10 กับน้ำหนักระหว่าง .68-.91

องค์ประกอบที่ 4 วัฒนธรรมแบบผู้ประกอบการ ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 11, 12, 13, 14, 15, 16 และ 17 กับมีน้ำหนักระหว่าง .61-.91

องค์ประกอบที่ 5 วัฒนธรรมแบบตลาด ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 18, 19, 20, 21 และ 22 กับมีน้ำหนักระหว่าง .30-.97

ตารางที่ 3 องค์ประกอบและน้ำหนักสมรรถนะผู้ประกอบการ

ข้อที่	คำถาม	องค์ประกอบ			
		1	2	3	4
1.	ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ	.80			
2.	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์และถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนในองค์กร	.86			
3.	ผู้บริหารมีขั้นตอนการทำงานว่าเป็นอะไร อย่างไร เมื่อไหร่ และใครทำ	.84			

4.	ผู้บริหารมีความเข้าใจในบริบท (Context) ของธุรกิจที่กำลังดำเนินการ	.77
5.	ผู้บริหารสร้างโอกาสในการจดจำและการประเมินเส้นทางในอนาคตได้	.90
6.	ผู้บริหารมีความสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา	.89
7.	ผู้บริหารมีความรู้ในตนเองและสร้างแรงจูงใจให้แก่คนในองค์กร	.89
8.	ผู้บริหารมีความรอบรู้ด้านการเงินและเศรษฐกิจ	.90
9.	ผู้บริหารมีการวางแผนและจัดการขับเคลื่อนทีมงานในองค์กร	.84
10.	ผู้บริหารมีความสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น	.79
11.	ผู้บริหารมีความรู้ที่มีต่อคนในกลุ่มแบบมีอาชีพ	.79
12.	ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นและเพียรพยายามในการทำงานเพื่อองค์กร	.77
13.	ผู้บริหารสร้างสรรค์งานผ่านการนวัตกรรมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน	.89
14.	ผู้บริหารมีความสามารถแบบมีอาชีพเฉพาะด้านของธุรกิจที่กำลังดำเนินการ	.89
15.	ผู้บริหารมีทักษะในการแสดงและกระทำในหน้าที่ที่รับผิดชอบ	.89
16.	ผู้บริหารทำงานตามกระบวนการองค์กร เช่น การวางแผนการปฏิบัติและการประเมิน	.91
17.	ผู้บริหารมีความสามารถด้านตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศ	.65
18.	ผู้บริหารเป็นนักจิตวิทยาและมีความคล่องตัวอยู่เสมอ	.72

จากรายพบว่า สมรรถนะผู้ประกอบการมี 4 องค์ประกอบดังต่อไปนี้
 องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะการเรียนรู้ 1 ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 1, 2, 3, 4, 10, 11, 12, 17 และ 18 โดยมีน้ำหนักระหว่าง .65-.86

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะการเรียนรู้ 2 ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 5 และ 6 กับมีน้ำหนักที่ .90 และ .89
 องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านสังคมและบุคคล ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 7, 8 และ 9 กับน้ำหนักระหว่าง .84-.90

องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 13, 14, 15 และ 16 กับมีน้ำหนักระหว่าง .89-.91

ตารางที่ 4 องค์ประกอบและน้ำหนักผลประกอบการองค์กร

ข้อที่	คำถาม	น้ำหนัก
1.	กำไรสุทธิของกิจการเพิ่มขึ้นในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา	.99
2.	จำนวนครู – พนักงานมีการลาออกลดลงในช่วงปีที่ผ่านมา	.99
3.	จำนวนนักศึกษาระดับปวช. – ปวส. มีจำนวนมากขึ้น	.98

จากตารางพบว่าผลประกอบการขององค์กรมีองค์ประกอบเดียวและมีน้ำหนักของข้อคำถามที่ .99 และ .98

3.4) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการเตรียมแบบสอบถาม และหนังสือส่งไปยังโรงเรียนหรือหน่วยงานที่ผู้วิจัยต้องไปเก็บข้อมูล พร้อมกันนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่ไว้คอยให้ความช่วยเหลือด้านการจัดส่งแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนแก่ผู้วิจัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) ขั้นตอนการนำส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและแบบสอบถามไปยังแต่หน่วยประชากร พร้อมทั้งขอโอกาสในการชี้แจงวัตถุประสงค์วิจัยให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจตรงกันนอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยยังได้นัดหมายวันเวลากับผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัย

3) ขั้นตอนการติดตามผลการเก็บข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้โทรศัพท์ติดตามปัญหาและการเก็บข้อมูล กลับคืนจากผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่ ซึ่งหากพบว่าในพื้นที่ใด หรือในหน่วยประชากรใดมีปัญหาเกี่ยวกับแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะได้เร่งแก้ไขปัญหานั้นอย่างทันที

4) ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมาจากผู้ช่วยวิจัยแล้วจะได้ดำเนินการคัดแยกแบบสอบถามที่มีคำตอบครบทุกข้อไว้สำหรับนำไปใช้ในการ วิเคราะห์ผล การเก็บข้อมูลจำนวนมากนอกจากจะทำให้ผู้วิจัยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายแล้ว ยังไม่สามารถเป็นหลักประกัน ได้ว่าจะได้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ผลที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด (ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

3.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Competencies) วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) และผลประกอบการ (Firm Performance) ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ (Multiple-Regression Analysis: MRA) แบบ Stepwise เพื่อลดตัวแปรพยากรณ์ที่ไม่จำเป็นลง แล้วยังนำเอาคะแนนมาตรฐานไปสร้างเป็นสมการพยากรณ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่ตัวแปรผล และนั่น ประเด็นนี้ ยุทธ ไทยวรรณ (2556) อธิบายไว้ถึงหลักเกณฑ์กับเงื่อนไขสำคัญสำหรับการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์ตัดสินใจ หรือเรียกว่าอำนาจการพยากรณ์ของค่า R^2 ก็ได้รวมไปถึงนำเอาไปลบกับ 1 คือ $1-R^2 = e$ และ e คือโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในอนาคต และด้วยเหตุนี้การใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณจึงเท่ากับ 1) วิเคราะห์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแบบเงื่อนไขคือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรพยากรณ์กับ ตัวแปรผลผ่านค่า R^2 แสดงสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ กับ 2) การให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปร ต้น และความคลาดเคลื่อนที่นักวิจัยสามารถพิจารณาได้จากค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.5-2.5 หากแต่มีค่า มากไปเกณฑ์นี้แสดงว่าข้อมูลมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องมาเข้าไปวิเคราะห์แบบถดถอย แต่อย่างไรก็ตามการสร้าง สมการพยากรณ์ตามคะแนนมาตรฐานช่วยให้ผู้วิจัยมองเห็นโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นได้มาก หรือน้อยด้วยการสังเกตค่า R^2 ซึ่งถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1 นั้นหมายความว่ามีความเป็นไปได้มากที่จะเกิดเหตุการณ์ตาม สมการพยากรณ์ แต่ในทางตรงข้ามถ้า R^2 อยู่ใกล้ 0 นั้นจะหมายความว่ามีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะเกิดเหตุการณ์ ตามสมการพยากรณ์นั้น

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อสมรรถนะผู้ประกอบการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลร่วมกันที่ $R^2 = .66$ กับมีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ร้อยละ 29 ค่าแปรปรวนเท่ากับ 159.70 (Sig. 000) และมีคะแนนมาตรฐานของวัฒนธรรมเครือข่ายร้อยละ 32 วัฒนธรรมผู้ประกอบการร้อยละ 24 เท่ากับกับวัฒนธรรมแบบตลาดและร้อยละ 19 ของวัฒนธรรมราชการ นอกจากนี้แล้ว ผลทดสอบความเป็นพหุตัวแปรอิสระพบว่า มีค่า Durbin-Watson อยู่ในเกณฑ์ปกติ 1.68 ซึ่งแสดงชัดว่า ความคลาดเคลื่อนตัวแปรเหตุเป็นอิสระต่อกัน รวมถึงมีผลทดสอบค่า Collinearity ไม่เกิน .90 คือมีค่าระหว่าง .00-.80 ดังตารางแสดงประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ 5 อิทธิพลองค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กรต่อสมรรถนะผู้ประกอบการ

Independent	Beta	t-test	Sig.	Multicollinearity
ค่าคงที่	-	2.62	.009	Tolerance .51-.64
วัฒนธรรมแบบเครือข่าย	.32	7.70	.000	VIF 1.71-1.95
วัฒนธรรมผู้ประกอบการ	.24	5.43	.000	Collinearity .00-.80
วัฒนธรรมแบบตลาด	.24	6.05	.000	Durbin-Watson 1.68
วัฒนธรรมราชการ	.19	4.25	.000	

$R^2 = .66$, Std. error .29 F = 159.70 Sig. 000

และเมื่อนำเอาคะแนนมาตรฐานมาสร้างสมการพยากรณ์จะได้รูปสมการต่อไปนี้

สมรรถนะผู้ประกอบการ = .32 วัฒนธรรมเครือข่าย + .24 วัฒนธรรมผู้ประกอบการ + .24 วัฒนธรรมตลาด + .19 วัฒนธรรมราชการ

นอกจากนั้นแล้ว ผลวิจัยยังพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อผลประกอบการขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เฉพาะสมรรถนะการปฏิบัติงานเท่านั้น ซึ่งมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่ $R^2 = .24$ ความคลาดเคลื่อนสะสมที่ .72 กับมีความแปรปรวนร้อยละ 33.40 (Sig. 000) รวมถึงมีคะแนนมาตรฐานสำหรับการพยากรณ์ที่ .49 ตลอดจนมีผลทดสอบค่า Collinearity ไม่เกิน .90 โดยมีค่าระหว่าง .01-.80 (ภาคผนวก ค4) ดังตารางแสดงประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ 6 อิทธิพลองค์ประกอบสมรรถนะผู้ประกอบการที่มีต่อผลประกอบการองค์กร

Independent	Beta	t-test	Sig.	Multicollinearity
ค่าคงที่	-	2.45	.015	Tolerance .40-.45
การเรียนรู้	-.06	-.87	.381	VIF 2.18-2.44
สังคมและบุคคล	.06	.77	.437	Collinearity .00-.80
การปฏิบัติงาน	.49	6.80	.000	

$R^2 = .28$, Std. error .72 F = 33.40 Sig. 000

จากตารางผลวิจัยพบว่า มีแต่เฉพาะองค์ประกอบสมรรถนะการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลพยากรณ์ผลประกอบการขององค์กรประเภทสถานศึกษาเอกชน และมีอิทธิพลเพียงร้อยละ 49 ส่วนอีกสององค์ประกอบมีอิทธิพลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้ได้นำแนวทางสำหรับการพัฒนาผลประกอบการของสถานศึกษาเอกชนที่ต้องเน้นสมรรถนะการปฏิบัติงานอันได้แก่ 1) ผู้บริหารสร้างสรรคงานผ่านการนวัตกรรมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน 2) ผู้บริหารมีความสามารถแบบมืออาชีพเฉพาะด้านของธุรกิจที่กำลังดำเนินการ 3) ผู้บริหารมีทักษะในการแสดงและกระทำในหน้าที่ที่รับผิดชอบ 4) ผู้บริหารทำงานตามกระบวนการองค์กร เช่น การวางแผนการปฏิบัติและการประเมิน 5) ผู้บริหารมีความสามารถด้านตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ผู้บริหารเป็นนักจิตวิทยาและมีความคล่องตัวอยู่เสมอ หากแต่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบของวัฒนธรรมสถานศึกษาเอกชนซึ่งประกอบด้วยวัฒนธรรมเครือญาติ ผู้ประกอบการ การตลาดและแบบราชการในสัดส่วนที่ลงตัวกัน และเรื่องนี้ Oswan & Valesky (2019) ได้อธิบายไว้ชัดเจนแล้วว่า วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) มีความแตกต่างของวัฒนธรรม ภาษาแต่ละองค์กรมีวัตถุประสงค์ (Purpose) และกิจกรรมที่แตกต่างกัน วัฒนธรรม องค์กรจึงเป็นข้อสมมติ (Assumption) ความเชื่อ (Belief) คุณค่า (Value) บรรทัดฐาน (Norms) การแต่งกาย (Custom) พฤติกรรมและพิธีกรรม (Hobbit and Rituals) ซึ่งสมาชิกในองค์กรแบ่งเป็นกระบวนการต่างๆที่กล่าวถึงให้เหมือนกัน ดังนั้นวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน (School Organization Culture) จึงหมายถึงวัฒนธรรมวัฒนธรรมภายในโรงเรียน Park (2006) จึงได้อธิบายไว้ว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (Organizational Effectiveness) เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน เป็นประโยชน์ในการอธิบายพฤติกรรมของคนในโรงเรียนและมีหลายแง่มุม (Perspective) ที่มีการศึกษา

นอกจากนั้นแล้ว Garcia-Sanchy et al (2018) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ประกอบการ (Entrepreneur Competencies) ที่ต้องวิเคราะห์ปัจเจกชนที่เป็นผู้จัดการหรือเจ้าของธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถของธุรกิจ ซึ่งในทางเศรษฐกิจผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ใช้ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และการจัดสรรทรัพยากรในการสร้างประสิทธิภาพให้สูงขึ้นขององค์กร (Obschonka, et al., 2011) ความหมายของสมรรถนะผู้ประกอบการในโลกปัจจุบันยังคงหมายถึง ทักษะ (Skills) และคุณภาพ (Quality) ของบุคคลที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ (Creativity) แรงจูงใจในการกระทำ ความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบในเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและความตระหนักในความสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งนี้ได้อธิบายว่าได้อธิบายว่าพฤติกรรมของผู้ประกอบการลักษณะส่วนบุคคลและจุดเด่นทางจิตวิทยา (Machmnd & Charty, 2016)

ดังนั้นแนวทางสำหรับการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนต้องอาศัยการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรให้มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานจึงจะช่วยให้สถานศึกษาเอกชนประสบความสำเร็จได้โดยเฉพาะต่อผลประกอบการขององค์กร

จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้ช่วยให้มองเห็นถึงหลายข้อแนะนำสำหรับนำไปศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาเอกชนให้มีผลประกอบการที่สูงขึ้น โดยเฉพาะการผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมแบบเครือญาติที่เน้นสมรรถนะการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะ ทุกองค์กรจะมีวัฒนธรรมของตนเองซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์กร วัฒนธรรมองค์กรจึงแตกต่างกันในลักษณะต่างๆซึ่งสะท้อนในด้านของคุณค่า (Value) บรรทัดฐาน (Norms) และความเชื่อพื้นฐาน (Basic Belief) ที่มีการแบ่งปันในระหว่างสมาชิกในองค์กรเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมาย (Riswanto., et al, 2018) ส่วน สุกรี เจริญสุข (2562) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องหมายของความเจริญความเจริญที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นสืบเนื่องจากการเรียนรู้และการพัฒนาวิถีชีวิตของคนในสังคมอย่างต่อเนื่องวัฒนธรรมทำให้ความเป็นอยู่ของคนในสังคมดีขึ้นจากเดิมการพัฒนาของสังคมจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงของคนในสังคม ตลอดจนสมรรถนะด้านความสัมพันธ์ (Relationship Competence) หมายถึงมีความสามารถของผู้ประกอบการในการพัฒนา (Develop) รักษา (Sustain) และใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและกลุ่มในการปฏิสัมพันธ์บนพื้นฐานความไว้วางใจ (Trust) (Man, et al., 2000) รวมถึงความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ผู้ผลิต ลูกค้า พนักงาน เจ้าหน้าที่รัฐ และคู่แข่งทางธุรกิจ เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย

ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

จากข้อค้นพบที่สำคัญของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าของและผู้ประกอบการสถานศึกษาเอกชน ที่มุ่งแสวงหาแนวทางพัฒนาผลประกอบการของสถานศึกษาตนเองให้เพิ่มขึ้นได้ ประกอบด้วยแนวทางต่อไปนี้

1) แนวทางพัฒนาวัฒนธรรมสถานศึกษาเอกชนประกอบด้วย

1.1) การศึกษาและพัฒนาวัฒนธรรมแบบเครือญาติ เช่น การพัฒนารูปแบบองค์กรแบบครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในองค์กรคนให้มีความเป็นมิตร และการเปิดโอกาสให้คนในองค์กรได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

1.2) การศึกษาและพัฒนาวัฒนธรรมผู้ประกอบการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับ การใช้อำนาจควบคุมองค์กร เจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบผลประโยชน์ การทำงานคำนึงผลด้านกำไร และองค์กรหาวิธีการใหม่ๆ ในการทำธุรกิจไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง

1.3) การศึกษาและพัฒนาวัฒนธรรมแบบตลาด เช่น เน้นการแข่งขันและเป็นผู้นำในตลาด และมีการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน

1.4) การศึกษาและพัฒนาวัฒนธรรมแบบราชการ โดยเฉพาะที่สัมพันธ์กับ การปรับโครงสร้างองค์กรเป็นลักษณะลำดับขั้น หรือการกำหนดอำนาจหน้าที่ชัดเจนในองค์กร และการบริหารงานองค์กรใช้อำนาจและการควบคุมการบริหาร รวมไปถึงการปรับโครงสร้างที่มีเหตุผลตามระเบียบของการบริหาร ตลอดจนการกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบ

2) แนวทางพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยข้อพึงปฏิบัติต่อไปนี้

2.1) ผู้บริหารสร้างเสริมค่านิยมผ่านการวัดกรรมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน

2.2) ผู้บริหารมีความสามารถแบบมืออาชีพเฉพาะด้านของธุรกิจที่กำลังดำเนินการ

2.3) ผู้บริหารมีทักษะในการแสดงและกระทำในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

2.4) ผู้บริหารทำงานตามกระบวนการองค์กร เช่น การวางแผนการปฏิบัติและการประเมิน

2.5) ผู้บริหารมีความสามารถด้านตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.6) ผู้บริหารเป็นนักจิตวิทยาและมีความคล่องตัวอยู่เสมอ

นอกจากนี้แล้วยังนำไปออกและพัฒนางานวิจัยอื่นเพิ่มเติมได้อีก เช่น งานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการออกแบบเก็บข้อมูลที่รัดกุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ประสพชัย พสุนนท์. (2557). ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ, *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 27(1), 144-163.

วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยสมัยใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ 1; อุบลราชธานี, ยงสวัสดี อินเทอร์เน็ตกรุ๊ปจำกัด.

วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). *มาตรฐานงานวิจัยเชิงปริมาณและการพัฒนา*, พิมพ์ครั้งที่ 1; อุบลราชธานี, ยงสวัสดี อินเทอร์เน็ตกรุ๊ปจำกัด.

- Ahmad, N. H., Halim, H. A., & Zainal, S. R. M. (2010). Is entrepreneurial competency the silver bullet for SME success in a developing nation. *International Business Management*, 4(2), 67-75. <https://doi.org/10.3923/ibm.2010.67.75>
- Chandler, G. N., & Jansen, E. (1992). The founder's self-assessed competence and venture performance. *Journal of Business Venturing*, 7(3), 223-236
- Cruz-Ros, S., Garzon, D., & Mas-Tur, A. (2017). Entrepreneurial competencies and motivations to enhance marketing innovation in Europe. *Psychology & Marketing*, 34(11), 1031-1038 <https://doi.org/10.1002/mar.21042>
- García-Sánchez, E., García-Morales, V. J., & Martín-Rojas, R. (2018). Analysis of the influence of the environment, stakeholder integration capability, absorptive capacity, and technological skills on organizational performance through corporate entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 14(2):345-377
- Mitchellmore, S., & Rowley, J. (2010). Entrepreneurial competencies: A literature review and development agenda. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 16(2), 92-111. <https://doi.org/10.1108/13552551011026995>
- Obschonka, M., Silbereisen, R. K., Schmitt-Rodermund, E., & Stuetzer, M. (2011). Nascent entrepreneurship and the developing individual: Early entrepreneurial competence in adolescence and venture creation success during the career. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 121-133
- Salman M. S., Mohd N., Mohd S. & Arfan S. Determinants of Entrepreneurial Skills Set in Pakistan: A Pilot Study, *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*. 2016 6(2) 76-86.

บทความวิจัย

**ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ ความสามารถในการทำกำไรกับ
ผลตอบแทนกรรมการบริหาร: หลักฐานเชิงประจักษ์ กลุ่มบริษัทดัชนี SET 50**

พิชญา อัมจักร* และสุภาพร ทองสร้อย
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
อีเมล: padthajak@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร และ 2) ผลกระทบของความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร: หลักฐานเชิงประจักษ์ กลุ่มบริษัทดัชนี SET 50 การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทศนิยม ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2565 จำนวน 247 ตัวอย่าง และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis))

ผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการ ที่วัดจากการควมรวมอำนาจของกรรมการบริหาร และขนาดของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร แสดงว่าการที่บริษัทมีการควมรวมอำนาจของกรรมการบริหารและขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่มากขึ้นจะส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการทำกำไรที่วัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร แสดงว่า การที่บริษัทมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูงขึ้นส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารลดลง ในทางกลับกัน อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นไม่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร งานวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานกำกับดูแลสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมเพื่อลดปัญหาตัวแทนได้

คำสำคัญ: ความสามารถในการทำกำไร การกำกับดูแลกิจการ ผลตอบแทนกรรมการบริหาร

Received: December 15, 2023, Revised: December 26, 2023, Accepted: December 28, 2023

* Corresponding author

THE IMPACT OF COOPERATE GOVERNANCE, PROFITABILITY AND EXECUTIVE COMPENSATION: AN EMPIRICAL EVIDENCE FROM SET 50 INDEX

Pichaya Adthajak and Supaporn Thongsoi*

The Eastern University of Management and Technology

Email: padthajak@gmail.com

Abstract

This research aims to examine 1) the impact of cooperate governance and executive compensation and 2) the impact of profitability and executive compensation: an empirical evidence from set 50 index. The research collected the data during 2017 – 2022 and analyzed it by using the Multiple Regression Analysis.

The research findings indicate that corporate governance, measured by board duality and board size, significant positive impact on the executive compensation. This implies that an increase in managerial power concentration and board size within companies correlates with higher executive compensation. However, profitability measured by return on assets significant negative impact on the executive compensation. This suggests that an increase in return on assets leads to a reduction in executive compensation. On the other hand, the return on equity does not have a significant impact on executive compensation. This research is beneficial for both stakeholders and regulatory authorities, as the findings can be utilized to formulate appropriate policies aimed at reducing agency problems.

Keywords: *Profitability, Cooperate Governance, Executive Compensation*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่ดำเนินงานในลักษณะที่เป็นธุรกิจครอบครัว ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้โครงสร้างการดำเนินงานของแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน กรณีของการประกอบธุรกิจในครอบครัวนั้น การตัดสินใจดำเนินธุรกิจจะเน้นผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองเป็นสำคัญ (Chinchotangkul, 2007) แสดงว่าการกำกับดูแลกิจการสามารถพิจารณาได้จากบทบาทของคณะกรรมการที่สามารถชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ความโปร่งใสของระบบการบริหารจัดการ ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อหลาย ๆ ฝ่ายเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในการลงทุน จะทำให้บริษัทสามารถบรรลุเป้าหมายการลงทุนได้สำเร็จและนำไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน (Wonglacrone & Sanpakdee, 2023) ทั้งนี้ นักลงทุนนิยมลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่ม SET50 ซึ่งเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตลาดสูงสุด 50 อันดับแรก หลักทรัพย์กลุ่มนี้เป็นหุ้นขนาดใหญ่ที่มีความมั่นคงและน่าเชื่อถือ เป็นหุ้นที่สร้างผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือหุ้นได้อย่างสม่ำเสมอและมีความผันผวนค่อนข้างน้อย (Sukitpraneenit, et, al., 2022) สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่กิจการเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเป็นสำคัญ ซึ่งกรรมการบริหารเป็นบุคคลภายในองค์กรที่มีอำนาจในการบริหารจัดการ กำหนดทิศทางการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น กรรมการบริหารควรสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ส่งผลกระทบทำให้องค์กรมีความสามารถในการทำกำไร

นอกจากนี้ ความสามารถในการทำกำไรยังชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการบริหารมีประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นปัจจัยที่นักลงทุนใช้ประกอบการพิจารณาลงทุน อีกทั้ง การก่อตั้งบริษัทมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร ดังนั้น คณะกรรมการบริหารจึงต้องแสดงความสามารถในการทำกำไรเพื่อดึงดูดนักลงทุน หากมีการลงทุนมากขึ้นจะทำให้กิจการเกิดความมั่งคั่ง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น โดยหากบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรจะส่งผลให้กรรมการบริหารได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น สามารถอธิบายได้ว่า ความสามารถในการทำกำไรที่สูง จะนำไปสู่การจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการบริหารที่สูงขึ้นด้วย (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022) ตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ของ Jensen & Meckling (1976) กล่าวว่าค่าตอบแทนกรรมการบริหารถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี การที่บริษัทจ่ายค่าตอบแทนด้วยจำนวนเงินที่สูงถือว่าการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่กรรมการบริหารและเชื่อมั่นว่ากรรมการบริหารจะทุ่มเททำงานเพื่อผลประโยชน์ขององค์กรมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงช่วยลดปัญหาตัวแทน (Agency Problems) ได้ เนื่องจากทำให้ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย กล่าวคือปัญหาระหว่างกรรมการบริหารกับผู้ถือหุ้นลดลง

ทั้งนี้ ประเด็นด้านการกำกับดูแลกิจการได้รับความสนใจมากขึ้นจากหน่วยงานกำกับดูแลในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพื่อรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น โดยทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) สามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์และทำให้เกิดความเข้าใจบทบาทของการกำกับดูแลกิจการมากยิ่งขึ้น หากบริษัทมีโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะสามารถลดต้นทุนตัวแทนได้อีกด้วย (Janjarasjit, Uthayapong, & Adthajak, 2023) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ามีหลายๆ งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลตอบแทนกรรมการบริหารที่วัดจากโครงสร้างกรรมการบริหาร (Ayadi & Boujèlène, 2013; Saengwanitwattana, 2020; Narayam & Suwanna, 2018; Bersa, 2021; Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022) โดยเชื่อว่าคณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการบริหาร

บางงานวิจัยศึกษาความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022; Bersa, 2021; Narayam & Suwanna, 2018; Saechua & Boonmunewai, 2019)

จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่ศึกษาการวัดค่าตอบแทนกรรมการบริหารมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น บ่งชี้ว่าการวัดค่าตอบแทนดังกล่าวยังคงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในเชิงวิชาการ ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้ จึงสนใจศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ ความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร ศึกษาข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริษัทดัชนี SET 50 โดยวัดจากผลตอบแทนกรรมการบริหารที่เป็นตัวเงินและสอดคล้องกับวิธีการวัดตัวแปรของงานวิจัยส่วนใหญ่ในอดีต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร

ผลตอบแทนกรรมการบริหารเป็นผลรวมของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้บริหารทุกราย การกำหนดค่าตอบแทนอาจจะกำหนดค่าตอบแทนในรูปของตัวเงิน (Financial) หรือค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non-Financial) ก็ได้ อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่างานวิจัยในประเทศไทยวัดผลตอบแทนกรรมการบริหารในลักษณะที่ต่างกัน และส่วนใหญ่วัดเฉพาะผลตอบแทนกรรมการบริหารในลักษณะที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ขณะที่งานวิจัยบางส่วนศึกษาผลตอบแทนกรรมการบริหารทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อีกทั้งมีงานวิจัยส่วนน้อยที่วัดจากค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน (Adthajak & Poonpool, 2023)

งานวิจัยส่วนมากศึกษาข้อมูลในภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และวัดค่าตอบแทนคณะกรรมการบริษัทในลักษณะที่ต่างกัน โดยงานวิจัยส่วนมากวัดเฉพาะค่าตอบแทนคณะกรรมการบริษัทในลักษณะที่เป็นตัวเงินเท่านั้น เหตุผลที่นักวิจัยนิยมวัดค่าตอบแทนคณะกรรมการบริษัทในลักษณะที่เป็นตัวเงินอาจจะเกิดจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดเผยค่าตอบแทนคณะกรรมการบริษัทในลักษณะที่เป็นตัวเงินไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีอย่างชัดเจนทำให้สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ (Adthajak & Poonpool, 2023)

ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้ จึงวัดผลตอบแทนกรรมการบริหาร โดยพิจารณาจากผลตอบแทนผู้บริหารในรูปตัวเงิน ประกอบด้วย เงินเดือน โบนัส ค่าตอบแทนประจำปี ค่าเบี้ยประชุม เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกันชีวิตและอุบัติเหตุ และค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่จ่ายเป็นตัวเงิน โดยวัดค่าจากผลรวมของค่าตอบแทนที่จ่ายให้กับคณะกรรมการบริหาร (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022; Bersa, 2021) โดยผลตอบแทนกรรมการบริหารควรเป็นไปตามหลักการและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดภายในกรอบที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น และเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท ระดับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน โบนัส และผลตอบแทนคงเงินในระยะยาว ควรสอดคล้องกับผลงานของบริษัทและผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารแต่ละคน (The Stock Exchange of Thailand, 2012)

กลไกการกำกับดูแลเป็นข้อมูลอีกด้านหนึ่งที่ผู้ถือหุ้นใช้ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลด้านอำนาจในการบริหารงานที่สามารถพิจารณาได้จากการแยกโครงสร้างของผู้ถือหุ้น กรรมการบริษัท และกรรมการบริหารที่ชัดเจน เนื่องจากโครงสร้างเหล่านี้มีโอกาที่จะก่อให้เกิดปัญหาตัวแทน เพราะผู้ถือหุ้นมักเป็นบุคคลภายนอก จึงมีความประสงค์ที่จะตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยสามารถประเมินได้จากข้อมูลทางการเงินที่มีการเปิดเผยสาธารณะ และข้อมูลดังกล่าวจะน่าเชื่อถือเพียงใดขึ้นกับปัจจัยสำคัญคือ คุณภาพของการสอบบัญชี ดังนั้น การกำหนดค่าสอบบัญชีจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ได้รับความสนใจอย่างมากว่าผู้สอบบัญชีจะมีการกำหนดค่าสอบบัญชีอย่างไร เนื่องจากค่าสอบบัญชีย่อมมีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ถือว่าเป็นการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารอีกรูปแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การประเมินคุณลักษณะของประธาน

กรรมการบริหารถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่สำคัญเช่นเดียวกัน (Srisukha, Sutthachai & Uthayapong, 2022)

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท พิจารณาจากจำนวนของคณะกรรมการบริหารทั้งหมด งานวิจัยในอดีตพบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร (Sabsombat, 2014; Meijerink & Bondarouk, 2023; Ayadi & Boujèlbène, 2013) กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดของคณะกรรมการจำนวนมากจะจ่ายผลตอบแทนที่สูงตามไปด้วย เนื่องจากจำนวนคณะกรรมการที่มาก จะทำให้กรรมการมีอำนาจต่อรองค่อนข้างสูง จึงส่งผลให้ได้รับค่าตอบแทนที่สูง (Sabsombat, 2014) ส่วนงานวิจัยในประเทศอินเดีย พบว่าเหตุผลที่องค์กรต่าง ๆ จ่ายค่าตอบแทนสูง เพื่อดึงดูดให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ สนใจเข้ามาผู้สมัครงาน เพื่อพัฒนาบริษัทให้เติบโต (Meijerink & Bondarouk, 2023) ดังนั้น แนวคิดเรื่องค่าตอบแทนของคณะกรรมการ บ่งชี้ว่าค่าตอบแทนจะทำหน้าที่เป็นกลไกการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนของหน่วยงานได้

บางงานวิจัยศึกษาผลกระทบของคุณลักษณะของคณะกรรมการต่อผลตอบแทนกรรมการบริหารของธนาคารพาณิชย์ในทวีปยุโรป ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดของคณะกรรมการและผลตอบแทนกรรมการบริหาร แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการทำหน้าที่เป็นกลไกหลักของการควบคุมภายในที่ออกแบบมาเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้จัดการ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่าตอบแทนของผู้บริหาร ดังนั้น จำนวนของคณะกรรมการจึงส่งผลกระทบต่อนโยบายการจ่ายค่าตอบแทน (Ayadi & Boujèlbène, 2013) ดังนั้น นำมาสู่การตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ขนาดของคณะกรรมการบริษัทส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร

การควบรวมอำนาจของกรรมการบริหาร หมายถึง การที่ประธานกรรมการบริหารเป็นประธานกรรมการบริษัท หากบริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างสองตำแหน่งออกจากกันจะทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ เพื่อมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป เนื่องจากทั้งสองฝ่ายสามารถตรวจสอบการทำงานระหว่างกันได้ การดำเนินบริหารงานในลักษณะดังกล่าวทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี (Srisukha, Sutthachai, & Uthayapong, 2022) อย่างไรก็ตาม การที่ประธานกรรมการบริหารเป็นประธานกรรมการบริษัทด้วย จะทำให้มีอำนาจในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ อีกทั้ง การมีอำนาจมากขึ้นอาจจะส่งผลกระทบต่อการพิจารณาโยบายการจ่ายค่าตอบแทน (Ayadi & Boujèlbène, 2013) ดังนั้น Jensen (1993) จึงให้ข้อเสนอแนะว่าเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ควรจะแบ่งแยกหน้าที่ของประธานกรรมการบริหารและประธานกรรมการบริษัทออกจากกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่าบริษัทที่มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างประธานกรรมการบริหารและประธานกรรมการบริษัทออกจากกันจะมีผลตอบแทนกรรมการบริหารสูง เนื่องจากบริษัทยอมเสียค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนตัวแทนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการลดปัญหาตัวแทน เพื่อกระตุ้นให้ตัวแทนกระทำการเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (Sabsombat, 2014) ดังนั้น จึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 2 การควบรวมอำนาจของกรรมการบริหารส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร

ตัวชี้วัดที่นิยมใช้ในการวัดความสามารถในการทำกำไร คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าผลของงานวิจัยส่วนใหญ่ แสดงให้

เห็นว่าความสามารถในการทำกำไรส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร (Saengwanitwattana, 2020) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ แสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนโดยรวมของกิจการ และสามารถใช้อธิบายความสามารถของกิจการ ในการนำสินทรัพย์ที่กิจการมีทั้งหมดไปบริหารจัดการเพื่อก่อให้เกิดกำไรได้จำนวนเท่าไร

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนทางการเงิน ที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการนำสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลกำไร โดยคณะกรรมการบริหารจะใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานเพื่อทำให้กิจการมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูงตามวัตถุประสงค์การดำเนินงาน หากพบว่าผู้บริหารมีความสามารถในการทำงาน โดยพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่สูงขึ้น จะส่งผลให้ผู้บริหารได้รับผลตอบแทนสูงขึ้นด้วย ดังนั้น กิจการหลายแห่งจึงใช้วิธีการจ่ายค่าตอบแทนเพื่อจูงใจให้คณะกรรมการบริหารทำงานอย่างเต็มศักยภาพ (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022) มีหลายงานวิจัยที่ศึกษาความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022; Bersa, 2021; Narayam & Suwanna, 2018)

นอกจากนี้ งานวิจัย ยังพบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Narayam & Suwanna, 2018; Bersa, 2021; Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022) แสดงว่าการที่บริษัทมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูงขึ้นส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้นตามลำดับ ดังนั้น จึงอธิบายได้ว่า การกำหนดอัตราค่าตอบแทนในระดับที่น่าพึงพอใจ จะทำให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลทำให้ผลการดำเนินงานหรือความสามารถในการทำกำไรของกิจการสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งเสริมให้บริษัทจ่ายผลตอบแทนกรรมการบริหารที่สอดคล้องกับผลการดำเนินงานหรือความสามารถในการทำกำไรของผู้บริหารแต่ละคน (Sabsombat, 2014) ดังนั้น จึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 3 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่นักลงทุนมักให้ความสนใจ เพราะสามารถใช้วิเคราะห์ผลตอบแทนที่สะท้อนให้เห็นความสามารถในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นที่เป็นเจ้าของกิจการ นอกจากนี้ สามารถใช้พิจารณาได้ว่าควรที่จะเลือกลงทุนในกิจการใด และสามารถสะท้อนผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคต (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022)

งานวิจัยในอดีตพบว่า อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนกรรมการบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Narayam & Suwanna, 2018; Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022) อธิบายว่าการที่บริษัทมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นสูงขึ้นนั้น จะส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้นด้วยเช่นกัน เนื่องจากการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการถือว่าเป็นแนวทางที่จะสามารถใช้กระตุ้นและกำกับให้คณะกรรมการบริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นสูง นอกจากนี้ ยังสามารถดึงดูดให้นักลงทุนเลือกเข้ามาลงทุนในกิจการได้อีกด้วย เมื่อมูลค่าหุ้นสูงขึ้น กำไรก็จะสูงขึ้น ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นถึงความมั่งคั่งของบริษัท ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นจึงส่งผลทำให้ผลตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐาน ดังนี้

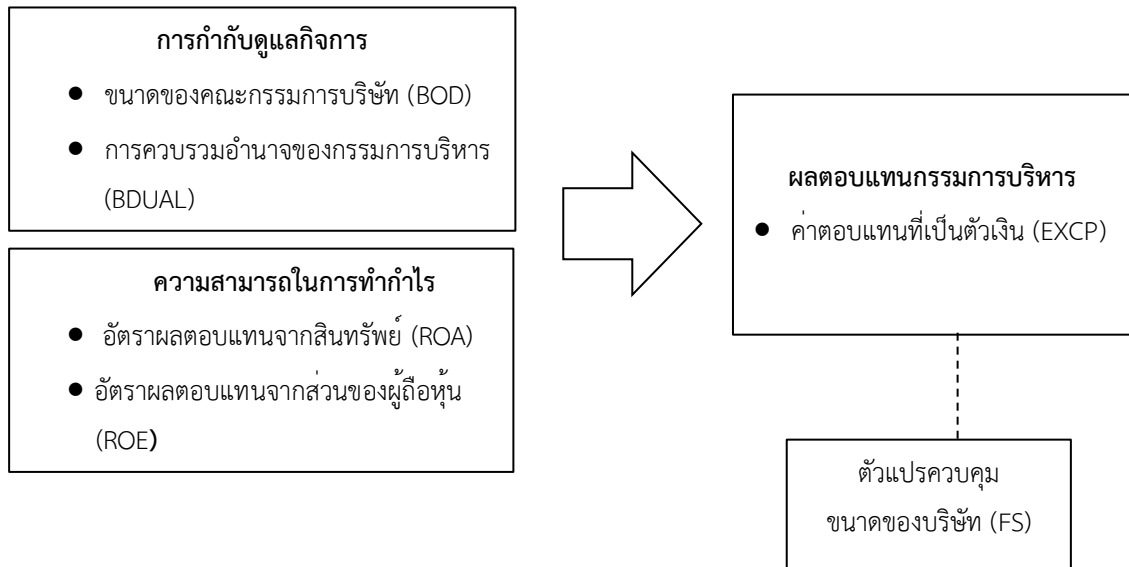
สมมติฐานที่ 4 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

1. ศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร
2. ศึกษาผลกระทบของความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีต ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัย (Research Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริษัทดัชนี SET 50 ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2565 จำนวน 300 บริษัท แต่เนื่องจากมีตัวอย่างบางบริษัทในบางปีที่มีการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและบริษัทจดทะเบียนที่มีค่าผิดปกติ (Outlier) รวมทั้งหมดจำนวน 53 บริษัท จึงตัดข้อมูลดังกล่าวออกไป ดังนั้น คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้จำนวน 247 ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบของตัวแปร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย ข้อมูลจากงบการเงิน รายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริษัทดัชนี SET 50 จากฐานข้อมูลออนไลน์ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของ SETSMART (The Stock Exchange of Thailand, 2023) ระหว่างเวลา 6 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2560 – 2565 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560 (Corporate Governance Code: CG Code 2017) (Bersa, 2021) อีกทั้งการศึกษาข้อมูลระยะเวลาที่มากกว่า 3 ปี เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบข้อมูล และทำให้เห็นมุมมองในภาพรวมของผลการศึกษาที่แตกต่างและชัดเจนยิ่งขึ้น (Bersa, 2021)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) วัดจาก 2 องค์ประกอบ คือ

การกำกับดูแลกิจการ (Cooperate Governance) ประกอบด้วย

1) ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BOD) วัดค่าจำนวนของคณะกรรมการบริหารทั้งหมด (Sabsombat, 2014; Meijerink & Bondarouk, 2023; Ayadi & Boujèlbène, 2013)

2) การควมรวมอำนาจของกรรมการบริหาร (BDUAL) วัดค่าจากตัวแปรหุ่น โดยกำหนดค่าให้เป็น 1 ถ้ามีการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการและประธานบริหาร และอื่นๆ กำหนดค่าให้เป็น 0 (Ayadi & Boujèlbène, 2013; Sabsombat, 2014)

ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ประกอบด้วย

1) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) วัดค่าจากกำไรสุทธิ/สินทรัพย์รวม (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022; Bersa, 2021)

2) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Narayam & Suwanna, 2018; Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลตอบแทนกรรมการบริหาร (EXCP) พิจารณาจากผลตอบแทนกรรมการบริหารในรูปตัวเงิน ประกอบด้วย เงินเดือน โบนัส ค่าตอบแทนประจำปี ค่าเบี้ยประชุม เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกันชีวิตและอุบัติเหตุ และค่าตอบแทนอื่นๆ ที่จ่ายเป็นตัวเงิน วัดค่าจากผลรวมของค่าตอบแทนที่จ่ายให้กับคณะกรรมการบริหาร (Namkhan, Songjarean & Sahunalu, 2022; Bersa, 2021)

ตัวแปรควบคุม (Control Variable) ลักษณะขององค์กร (Organizational characteristics) ประกอบด้วย

1) ขนาดของบริษัท (FS) วัดค่าจากลอการิทึมของสินทรัพย์รวม (Sabsombat, 2014)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

$$EXCP_{it} = \beta_0 + \beta_2 BDUAL_{it} + \beta_1 BOD_{it} + \beta_1 ROA_{it} + \beta_2 ROE_{it} + \beta_3 FS_{it} + \epsilon_{it}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) และประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS และวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มข้อมูลตัวเลขที่เก็บรวบรวม ซึ่งเป็นสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความเบ้ (skewness) และความโด่ง (kurtosis)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการทดสอบด้วยตัวแบบจำลองและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

โดยสรุป นักวิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ผลการวิจัย ด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมานและอ้างอิงงานวิจัยในอดีต รวมทั้งนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อสรุปและรายงานวิจัย (Jinarat, 2022)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบการแจกแจงแบบปกติของข้อมูล สามารถแสดงผลการวิจัย ได้ดังตารางที่ 1 และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย แสดงดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics)

Variables	Min	Max	Mean	Median	S.D.	Skewness	Kurtosis
EXCP	6.999	8.680	7.892	7.974	.364	-.308	-.433
BOD	.602	1.415	.941	.954	.176	.020	-.465
BDUAL	.000	1.000	.141	.000	.348	2.074	2.321
ROA	-5.214	1.532	-1.176	-1.181	1.198	-.976	2.744
ROE	-2.608	1.915	-.668	-.817	.746	1.384	2.950
FS	8.560	12.370	10.529	10.657	.834	-.300	-.436

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา พบว่าค่าของตัวแปรทุกตัว คือ EXCP, BOD, BDUAL, ROA, ROE และ FS มีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) เนื่องจากค่าเฉลี่ย (Mean) ใกล้เคียงกับค่ามัธยฐาน (Median) นอกจากนี้ พบว่าค่าความเบ้ (skewness) และความโด่ง (kurtosis) มีค่าอยู่ระหว่าง - 3.00 ถึง 3.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม สามารถบ่งชี้ได้ว่าตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

Variables	1	2	3	4	5	6
EXCP	1					
BOD	.244**	1				
BDUAL	.087	-.017	1			
ROA	-.139*	.058	-.028	1		
ROE	.001	.113	-.162*	-.726**	1	
FS	.633**	.161*	.101	-.177**	-.020	1

หมายเหตุ ** ระดับนัยสำคัญที่ .01, * ระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าตัวแปรแต่ละคู่มีความเป็นอิสระจากกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร EXCP กับ FS สูงที่สุดเท่ากับ .633** แต่อย่างไรก็ตามระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวไม่เกิน 0.80 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีค่าสหสัมพันธ์ตามเกณฑ์ ดังนั้น ข้อมูลจึงสอดคล้องตามเกณฑ์การวิเคราะห์สถิติ จึงไม่มีปัญหา Multicollinearity (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010)

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

Variables	Model 1				Model 2			
	EXCP				EXCP			
	B	p-value	Tolerance	VIF	B	p-value	Tolerance	VIF
(Constant)	7.389	.000			4.781	.000		
BDUAL	-.067	.300	.957	1.045	.153	.003***	.939	1.065
BOD	.498	.000***	.986	1.014	.299	.003***	.960	1.041
ROA	-.082	.003***	.464	2.154	-.014	.514	.435	2.298
ROE	.078	.081	.448	2.230	.004	.916	.435	2.297
FS					.270	.000***	.903	1.108
R Square	.102				.445			
Adjusted R Square	.087				.434			
Std. Error of the Estimate	.348				.274			
N	247				247			

หมายเหตุ * ระดับนัยสำคัญที่ .10, ** ระดับนัยสำคัญที่ .05, *** ระดับนัยสำคัญที่ .01

ผลการทดสอบ Model 1 กับ Model 2 พบว่าค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ของตัวแปรอิสระ (Tolerance) มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระจากกัน และค่าการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) น้อยกว่า 10.00 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity (Husnin, Nawawi, & Salin, 2013)

ผลการทดสอบสมการถดถอยพหุคูณ ตารางที่ 3 Model 1 พบว่า R Square มีค่าเท่ากับ .102 และค่า Adjusted R Square มีค่าเท่ากับ .087 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการ การควบคุมอำนาจของกรรมการบริหาร อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น สามารถอธิบายค่าผลตอบแทนของผู้บริหารได้ร้อยละ 10.20 ส่วน Model 2 ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายค่าผลตอบแทนของผู้บริหารได้มากขึ้น เท่ากับร้อยละ 44.50

จากผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3 Model 1 อธิบายว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงขนาดของคณะกรรมการบริษัท กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อย่างละ 1 หน่วย จะมีผลต่อผลตอบแทนของผู้บริหาร เท่ากับ .498 กับ -.082 ตามลำดับ ส่วน Model 2 อธิบายว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงของการควบคุมอำนาจของกรรมการบริหาร กับขนาดของคณะกรรมการบริษัท อย่างละ 1 หน่วย จะมีผลต่อผลตอบแทนของผู้บริหารไปในทิศทางเดียวกันเท่ากับ .153 กับ .299 ตามลำดับ โดยมีตัวแปรควบคุม ขนาดของบริษัทเป็นค่าคงที่ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\text{Model 1 } EXCP_{it} = 7.389 + .498 (\text{BOD}) - .082 (\text{ROA})$$

$$\text{Model 2 } EXCP_{it} = 4.781 + .153 (\text{BDUAL}) + .299 (\text{BOD}) + .270 (\text{FS})$$

ผลการศึกษา Model 1 การวิเคราะห์ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ ความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนของผู้บริหาร พบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่วัดจาก 1) ขนาดของคณะกรรมการบริษัทส่งผลกระทบ

เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนของผู้บริหาร ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01 ($B = .498$) แสดงว่าการที่บริษัทมีจำนวนของคณะกรรมการมากขึ้น จะส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้น ผลการวิจัยนี้ กับสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sabsombat (2014) และ Ayadi & Boujèlbène (2013)

แต่อย่างไรก็ตาม การควมรวมนอำนาจของกรรมการบริหารไม่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของผู้บริหาร ($p\text{-value} = .067$) แสดงว่าไม่ว่าบริษัทจะมีการแบ่งแยกตำแหน่งหน้าที่ของกรรมการบริหารหรือไม่ก็ตาม จะไม่มีผลต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Ayadi & Boujèlbène (2013) ที่พบว่าการควมรวมนอำนาจของกรรมการบริหารจะทำให้มีอำนาจในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงอาจส่งผลต่อการพิจารณานโยบายการจ่ายค่าตอบแทน

การวิเคราะห์ผลกระทบของความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนกรรมการบริหาร พบว่าความสามารถในการทำกำไรที่วัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01 ($B = -.082$) แสดงว่าการที่บริษัทมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูงขึ้น จะส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารลดลง ผลการวิจัยนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Narayam & Suwanna (2018), Bersa (2021) และ Namkhan, Songjarean & Sahunalu (2022) ที่พบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้น เนื่องจากการได้รับค่าตอบแทนที่น่าพึงพอใจจะทำให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลกระทบทำให้ความสามารถในการทำกำไรของกิจการสูงขึ้น ดังนั้น บริษัทจะมีศักยภาพในการจ่ายผลตอบแทนกรรมการบริหารที่สูงขึ้นได้ (Sabsombat, 2014)

อย่างไรก็ตาม อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร แสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น จำนวน 1 หน่วย จะไม่มีผลต่อผลตอบแทนกรรมการบริหาร ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Narayam & Suwanna (2018), Namkhan, Songjarean & Sahunalu (2022) ที่พบว่าอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นส่งผลให้ค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริหารสูงขึ้น เพราะการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการจะสามารถกระตุ้นให้คณะกรรมการบริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงส่งผลให้อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นสูงขึ้น

Model 2 การวิเคราะห์ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการกับผลตอบแทนของผู้บริหารที่ควบคุมตัวแปรด้วยขนาดของบริษัท ผลการศึกษาพบว่ามีเฉพาะการกำกับดูแลกิจการที่ดีเท่านั้น ที่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหากบริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากยิ่งขึ้น จะส่งผลกระทบทำให้ผลตอบแทนของผู้บริหารสูงขึ้น ดังนี้

1) การควมรวมนอำนาจของกรรมการบริหารส่งผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนของผู้บริหาร ระดับนัยสำคัญที่ .01 ($B = .153$) แสดงว่าการควมรวมนอำนาจของกรรมการบริหารส่งผลทำให้ผลตอบแทนกรรมการบริหารเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Ayadi & Boujèlbène, 2013) ด้วยแนวคิดที่ว่า การดำรงสองตำแหน่ง คือ การที่ประธานกรรมการบริหารเป็นประธานกรรมการบริษัท จะทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงส่งผลต่อผลตอบแทนของผู้บริหาร

2) ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนของผู้บริหาร ระดับนัยสำคัญที่ .01 ($B = .299$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sabsombat (2014) บริษัทที่มีจำนวนของคณะกรรมการมากจะมีการจ่ายผลตอบแทนที่สูง เนื่องจากกรรมการจะมีอำนาจต่อรองค่อนข้างสูง อีกทั้ง Ayadi & Boujèlbène (2013) พบว่าจำนวนของคณะกรรมการจะส่งผลต่อนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนอีกด้วย

คุณค่าของงานวิจัย

งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนได้เสีย อาทิเช่น บริษัทจดทะเบียน คณะกรรมการบริษัทและผู้ถือหุ้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับโครงสร้างการทำงานของบริษัทให้ดียิ่งขึ้นไป รวมทั้ง หน่วยงานกำกับดูแลสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมเพื่อลดปัญหาตัวแทนได้

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในอนาคต

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะข้อมูลผลตอบแทนผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นตัวเงินเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลอาจจะไม่สะท้อนไปถึงค่าตอบแทนทั้งหมดที่ได้รับในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น (Saengwanitwattana, 2020) หากงานวิจัยในอนาคต ทำการศึกษาทั้งข้อมูลผลตอบแทนของผู้บริหารที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน จะทำผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นภาพรวมของการวัดผลตอบแทนผู้บริหารในเชิงประจักษ์ได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

การวิเคราะห์ผลการศึกษาตาม Model 1 – Model 2 พบผลการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น แสดงให้เห็นว่างานวิจัยที่ศึกษาความแตกต่างของขนาดบริษัททำให้เกิดความน่าสนใจในเชิงวิชาการ (Srisukha, Sutthachai, & Uthayapong, 2022) ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ พบว่าการควบคุมตัวแปรด้วยขนาดของบริษัททำให้ผลการวิจัยใน Model 2 เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้ มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาผลกระทบของขนาดบริษัท โดยมีแนวคิดที่ว่าบริษัทขนาดใหญ่มีความสามารถในการทำกำไรได้มากกว่าคู่แข่งที่เป็นบริษัทขนาดเล็กเนื่องจากการประหยัดจากขนาด (Economies of scale) (Saengwanitwattana, 2020) อีกทั้ง บริษัทที่มีขนาดใหญ่ มักจะมีขนาดคณะกรรมการที่ใหญ่ และมีความมั่นคงด้านฐานะการเงิน ส่งผลให้สามารถจ่ายผลตอบแทนของผู้บริหารที่สูงได้ (Sabsombat, 2014)

ผลการศึกษาสนับสนุนแนวคิดเรื่องการกำกับดูแลกิจการ และการกำหนดจำนวนกรรมการที่เหมาะสมที่ทำหน้าที่เป็นกลไกการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนของหน่วยงาน โดยมีคณะกรรมการบริษัททำหน้าที่เป็นกลไกหลักของการควบคุมภายใน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและลดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Ayadi & Boujèlbène, 2013) ด้วยผลลัพธ์เหล่านี้ทำให้บริษัทต่าง ๆ มีผลการดำเนินงานที่ดีและควรออกแบบค่าตอบแทนกรรมการอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง (References)

- Ayadi, N., & Boujèlbène, Y. (2013). The influence of the board of directors on the executive compensation in the banking industry. *Global Business & Management Research*, 5.
- Adthajak, P. & Poonpool, N. (2023). *The Trends in Compensation Measure of Board of Directors from Past to Present*. The 9th Business, Economics and Communications International Conference (The 9th BECIC2023) & The 10th National Conference, 2023 . 257- 268. <https://bec.nu.ac.th/becic/files/NPSC2023.pdf>
- Bersa, A. (2021). *The Relationship between Firm Performance, Earnings Management, and Executive Compensation of Thailand Listed Company*. (Master's Thesis). Prince of Songkla University. Thailand.

- Chinchotangkul, R. (2007). *The relationship between corporate governance and audit fees of listed companies in the stock exchange of Thailand*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Thailand.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. New Jersey : Saddle River.
- Husnin, A.I., Nawawi, A., & Salin, A.S. (2013). Corporate governance structure and its relationship with audit fee-evidence from Malaysian public listed companies. *Asian Social Science*, 9, 305-317.
- Janjarasjit, S., Uthayapong, T. & Adthajak, P. (2023). *Corporate Governance and Audit Quality in Thailand. Proceedings of the International Conference on Sustainable Innovation Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia, 9-10 August 2023*. (page 54-60). Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia. Retrieved from <https://prosiding.umy.ac.id/icosi/index.php/picosi/issue/view/12>
- Jensen, M.C. (1993). The modern industrial revolution, exit, the failure of internal control Systems', *Journal of Finance*, 48(3), 831-880.
- Jensen, M. C. & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Jinarat, V. (2022). *Modern Research Methodology*. Ubon Ratchathani : Yong Sawat Inter Group Company Limited.
- Meijerink, J., & Bondarouk, T. (2023). The duality of algorithmic management: Toward a research agenda on HRM algorithms, autonomy and value creation. *Human Resource Management Review*, 33(1), 100876.
- Narayam, S. & Suwanna, T. (2018). The Relationship between Profitability and Executive Compensation of Companies Listed on The Stock Exchange. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, 13(3), 26-33.
- Namkhan, J., Songjarean, P. & Sahunalu, S. (2022). The Relationship Between Profitability and Executive Compensation of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand. *Rajapark Journal*, 16(46), 342-355.
- Sabsombat, P. (2014). Characteristics and Remuneration of Executives Who Influence the Performance of Listed Companies in The Stock Exchange of Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University*, 15, 385-397.
- Saechua, P., & Boonmunewai, S. (2019). The relationship between family-firms, executive compensation, and firm performance of listed in the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Business Administrator and Accountancy*, 2, 75-95.
- Saengwanitwattana (2020). *Effect Of Top Management And Board Compensation On Firm Performance Through Risk Management*. (Master's Independent Study). Thammasat University, Thailand.

- Srisukha, P., Sutthachai, S. & Uthayapong, T. (2022). The Relationship Between Chief Executive Office (CEO) Characteristics and Audit Fee of Companies listed in the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Federation of Accounting Professions*, 4(10), 20 – 42.
- Sukitpraneenit, S., Nititeerat, S., Noibuddee, N., & Vishuphong. P. (2022). Comparison of Investment Performance in SET50 Stocks and SET50 Index Funds with Dollar - Cost Averaging (DCA) Strategy. *Journal of Innovation in Business, Management, and Social Sciences*, 3(1), 20-41.
- The Stock Exchange of Thailand (2012). *Executive Compensation for listed companies 2012*. Retrieved from <https://setsustainability.com/download/c94vox6q7uzpgyk>
- The Stock Exchange of Thailand. (2023). *SET50 & SET100 INDEX CONSTITUENTS*. Retrieved from <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Documents/Regulation/CGCode.pdf>.
- Wonglacion, S. & Sanpakdee, P. (2023). The Impact of the Board Structure on the Performance of Companies Listed on the MAI Stock Exchange. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 9(4), 1-13.

บทความวิจัย

คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

ปภพพล เต็มธีรภักดิ์*

อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานิติรัฐกิจและการบริหาร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อีเมล : Pope2555@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนใน อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน จำแนกตาม เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือของ แบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ซึ่งผลการทดสอบแบบสอบถามเท่ากับ 0.945 การวิจัยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ 57.0 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 41.5 มีระดับ การศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ำร้อยละ 37.3 มีอายุระหว่าง 25-40 ปี ร้อยละ 41.5 มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 15,000 บาท ร้อยละ 42.3 องค์ประกอบโดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.71 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ตามด้วยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.64 (SD. 0.66) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านร่างกายนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.64 (SD. 0.63) และคุณภาพชีวิตด้านจิตใจนั้นมี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.58 (SD. 0.68) ผลการทดสอบ t-test ของตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม นั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .881 และมีค่าทดสอบ $t = -.152$ สำหรับการทดสอบความ แปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA ตัวแปรต้น สถานภาพ ระดับวุฒิทางการศึกษา อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนตัวแปรตามนั้น คือ คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ไม่พบ ความแตกต่างของแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต

Received: December 13, 2023, Revised: December 27, 2023, Accepted: December 28, 2023

* Corresponding author

QUALITY OF LIFE OF LOCAL RESIDENTS: A CASE OF HUAIKRAJAO SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KANCHANABURI PROVINCE

*Papopepon Termtirakit **

Faculty member of Doctoral Philosophy Curriculum

Business Law and Management, Faculty of Law, Sripatum University

Email : Pope2555@yahoo.com

Abstract

The research topic of quality of life of local residents intended to study the perceptions of residents regarding their quality of life living in Amphoe HuaiKrajao, Kanchanaburi and compare their opinions on different personal characteristics namely gender, marital status, education level, age groups, and monthly incomes. A sample of 400 respondents living in HuaiKrajao subdistrict were purposely selected to answer the questionnaire, of which the reliability test yielded the Cronbach's Alpha coefficient of 0.945. The quantitative study used the frequency, the percentage, the arithmetic mean, the standard deviation for analysis, t-test and One-way ANOVA statistics for hypothesis testing.

The survey results revealed that the majority of respondents were female (57%) of which 41.5% married. Thirty seven percent finished high school education, and the 25-40 years age group accounted for 41.5%. The average monthly income of 10,001-15,000 bht. was dominant (42.3%). The overall perception of level of quality of life was high 3.71, of which the physical environment was the highest level 3.71 (SD. 0.76), followed by social environment 3.64 (SD. 0.66). The mentality environment aspect received the lowest perception 3.58. On testing the hypothesis of opinions from different gender, the results showed statistical insignificant $t = -.152$ at .05 level. The One - Way ANOVA statistical test of having independent variables, namely marital status, education level, age groups, and monthly incomes regress on dependent variable, the quality of life, the statistical tests were insignificant at the level of 0.05.

Keywords: *Quality of life*

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

องค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตคือการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของตนภายใต้บริบทวัฒนธรรมและค่านิยม ซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมาย ความคาดหวัง และความสนใจของบุคคลซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตความสัมพันธ์ทางสังคมและสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตมีกวดในระดับปัจเจกบุคคล แนวคิดที่นิยมใช้คือความพึงพอใจในชีวิตหรือการรับรู้สถานะของตนตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ (WHO QOL, 2012)

สำหรับความสำคัญของคุณภาพชีวิตระดับตนเองและครอบครัวนั้นคือการมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสุขภาพพลานามัยที่ดีไม่เจ็บป่วยทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายส่วนตนและสามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีมีครอบครัวที่อบอุ่นไร้ซึ่งปัญหาความสำคัญของคุณภาพชีวิตทั้งระดับสังคมและประเทศชาติเมื่อประชากรในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมทำให้คุณภาพชีวิตในสังคมและประเทศชาติดีขึ้นไปด้วยแต่ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เช่น สภาพแวดล้อม การศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้ของประชากร (พัชรีย์ หล้าแหล่ง, 2556)

ทางด้านองค์การอนามัยโลกในฐานะที่เป็นองค์กรหลักที่ดูแลด้านสุขภาพอนามัยมองเห็นว่าร่างกาย ทางด้านจิตใจและทางด้านสังคมที่ดีและการไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเป็นสภาวะของความสมบูรณ์ที่ดีถึงแม้ว่าข้อกำหนดนี้จะไม่เกิดขึ้นจริงอย่างไรก็ตามในระยะแรกผลสัมฤทธิ์ของแนวคิดที่ว่านี้เกิดกับกลุ่มประชาชนในวัยทำงานในโลกตะวันตกซึ่งหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น ซึ่งทำให้เชื่อมโยงไปสู่ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเราซึ่งในช่วงนั้นสุขภาพ ถูกให้ความหมายว่าเป็นสภาวะของความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจและความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม มิใช่หมายถึงแต่เพียงปราศจากโรคและความอ่อนแอเท่านั้น แต่การดำเนินการพัฒนาด้านการสาธารณสุขกับการพัฒนาด้านการคิดค้นความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ (ภัทราภา สุขสง่า และพรพรรณทิพา ศักดิ์ทอง, 2557)

การที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาจากนโยบายของภาครัฐที่มีการกระจายอำนาจการปกครองตามลำดับชั้น จากการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารส่วนภูมิภาคและการบริหารส่วนท้องถิ่น มีการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดปัญหาดังกล่าวอย่างสอดคล้องกันอีกด้วย (พายัพ ชินวัตร และโชติรส ขวัญชัย, 2559) การที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้นเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นในเรื่องเศรษฐกิจให้มีรายได้เพียงพอเพื่อนำมาใช้จ่ายให้เกิดความสะดวกสบายทางด้านวัตถุและการกินดี อยู่ดีเป็นสิ่งสำคัญหรือบางคนมองว่าคุณภาพชีวิตเป็นเรื่องของการมีสุขภาพอนามัยที่ดีรวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การที่เราจะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่องตามพันธกิจของแต่ละหน่วยงานซึ่งสิ่งที่จะสะท้อนคุณภาพชีวิตของประชาชนจะวัดจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะของสังคมไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของเครื่องชี้วัดว่าอย่างน้อยคนไทยควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหน ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ และทำให้ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่าในขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงหมู่บ้านอยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้างเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคมที่ตนเองอยู่อาศัย (Phrae Province Office, 2018)

ทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นมีการกล่าวถึงกันมากในช่วงหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม แต่ที่จะทำการวัดคุณภาพชีวิตและการยกระดับคุณภาพชีวิตเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานคือช่วงปี พ.ศ.2493-2502 โดยเบื้องต้นผู้บริหารองค์กรนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ มาใช้จึงใจพนักงาน ต่อมาได้นำความต้องการพื้นฐานอื่นๆ มาใช้เสริมเพิ่มเติมนำไปสู่

การแยกคุณภาพชีวิตออกเป็นด้านกายภาพและด้านจิตใจ แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญในมิติทางวัฒนธรรมไปพร้อมกันด้วย (ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2556)

ทางด้านโครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้นและการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึงทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลงและคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้นจึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวขึ้นเนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการสู่การใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อยทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ ประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้านโดยเฉพาะด้านที่สำคัญได้แก่คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะและบริการสาธารณสุข (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017)

สำหรับด้านการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้นจะดำเนินการจากความหลากหลายทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ต้องดำเนินงานร่วมมือกัน โดยมีเป้าหมายการทำงานที่มุ่งเน้นไปตามพันธกิจหลักของหน่วยงาน เช่น กระทรวงมหาดไทยจะเน้นที่การช่วยเหลือประชาชนในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขในทุกๆ ด้าน กระทรวงศึกษาธิการเน้นการพัฒนาการศึกษาให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มุ่งเน้นการพัฒนาเกี่ยวกับการเกษตร การจัดหาแหล่งน้ำ การผลิตสินค้าทางการเกษตร กระทรวงสาธารณสุขมุ่งเน้นที่การดูแลและรักษาสุขภาพของประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทุกหน่วยงานจึงได้ให้ความสำคัญกับการที่จะพัฒนาประชาชนในทุกจังหวัดของประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีบริบทของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกันทั้งในด้านพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมและด้านสังคม ดังนั้นลักษณะของประชาชนก็แตกต่างกันไปด้วย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจึงควรดำเนินการให้สอดคล้องการบริบทดังกล่าวเพื่อให้การพัฒนาประชาชนบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด สำหรับองค์ประกอบของด้านคุณภาพชีวิตตามที่องค์การอนามัยโลก (WHO, 1998) ได้อธิบายไว้ถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ซึ่งประกอบไปด้วย สุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิต ระดับความเป็นตัวของตัวเอง ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทางด้านสังคม ความเชื่อส่วนบุคคล และสัมพันธ์ภาพกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีทั้งมิติเชิงบวกและลบ ตามบริบทของวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม องค์การอนามัยโลกได้จำแนกขอบเขตไว้หลากหลายมิติ เพื่อใช้อธิบายแง่มุมต่างๆ ที่เป็นหัวใจของคุณภาพชีวิตและสามารถใช้ได้ในทุกวัฒนธรรม ได้แก่ มิติทางกาย เช่น พลังงานและความเหนื่อยล้า มิติทางจิตใจ เช่น ความรู้สึกในทางบวก มิติระดับความเป็นตัวของตัวเอง ความคล่องตัว มิติความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทางสังคม การสนับสนุนทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มิติทางสิ่งแวดล้อม เช่น การเข้าถึงระบบบริการสุขภาพ และมิติด้านความเชื่อส่วนบุคคลและทางด้านจิตวิญญาณ

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีอำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับข้อกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีงบประมาณในการบริหารจัดการจำนวนมากจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง (วรานิชรุ ล่ำโย, 2557)

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อประชาชนทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนการส่งเสริม

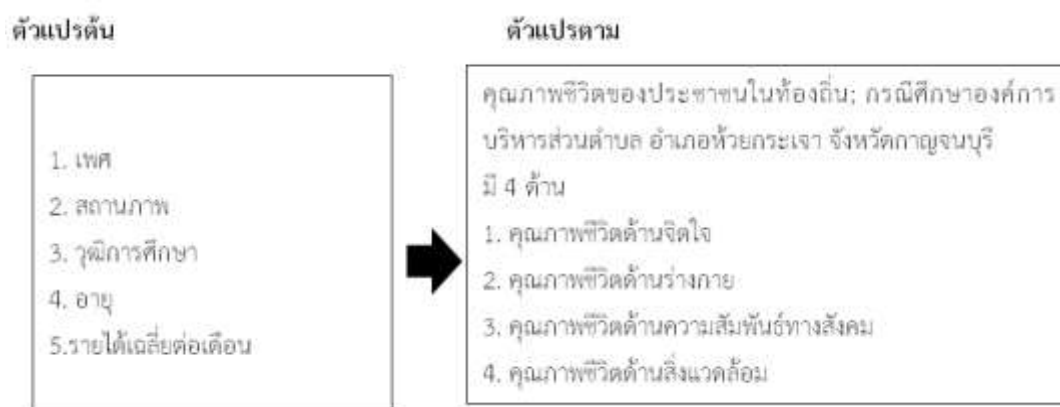
พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านศิลปวัฒนธรรม จารัต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา, 2563)

สำหรับการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้กฎหมายต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ด้านการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การบริหารท้องถิ่นควรคำนึงถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นเพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการจากการทำงานขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดการอำนวยความสะดวกและเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อเป็นการบริหารราชการมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป (ปัทมพงศ์ วงศ์ณาศรี, 2557)

สำหรับคำว่า คุณภาพชีวิต (Quality of Life) ในความหมายทั่ว ๆ ไป จึงหมายถึงการมีสุขภาพร่างกายที่ดี การมีชีวิตที่ดีคือการมีชีวิตที่มีความสุขซึ่งชีวิตที่มีความสุขคือการไม่เจ็บป่วย รวมทั้งมีความสุขทางด้านจิตใจไม่คิดกังวลกับเรื่องใดๆ จนมากเกินไป เข้ากับสังคมที่ตนอาศัยอยู่ได้ดี และมีสัมพันธภาพที่มีต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่

สิ่งสำคัญในเรื่องการที่จะส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพใจเป็นการสร้างสุขภาพโดยทั่ว ๆ ไป สภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อม ซึ่งการดำเนินการทางสังคมและทางด้านวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของสุขภาพจะนำไปสู่การพิจารณาการวางแผนออกแบบโครงสร้างสภาพแวดล้อมใหม่และการแลกเปลี่ยนเหตุผลของแต่ละคน ซึ่งผลที่ตามมาที่คาดหวังในการส่งเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจกับผลสะท้อนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายใต้ประเด็นหลักนี้จึงสัมพันธ์กับคำว่าสุขภาพที่แท้จริงเป็นเรื่องของคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมากของบุคคลและสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นความสำคัญระดับตนเองและครอบครัว คือการมีร่างกายแข็งแรงสุขภาพจิตใจที่สมบูรณ์ สุขภาพอนามัยดีไม่เจ็บป่วยทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนตนและสามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ครอบครัวอบอุ่นไม่มีปัญหาทางสังคม ดังนั้นจึงได้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ; กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อที่ผู้วิจัยต้องการจะทราบว่าคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี นั้นมีคุณภาพชีวิตเป็นอยู่อย่างไรบ้าง และการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนภายในท้องถิ่นหรือไม่ สิ่งใดบ้างที่เป็นปัจจัยและมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนภายในท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่อยู่ภายในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการบริหารงานตรงตามความต้องการของประชาชนรวมทั้งการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี รวมทั้งด้านคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ด้านคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งด้านไหนเป็นปัญหาด้านที่ควรปรับปรุงเสริมสร้างให้ดีขึ้นเพื่อจะได้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในท้องถิ่นให้ดีขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น จำแนกตาม เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

วิธีวิจัย (Research Methodology)

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามที่ปราศจากการควบคุม เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) เชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ; กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ 2) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย 3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 400 ชุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ให้ไว้ จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์และแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้เกณฑ์ตามสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์มีลำดับขั้นตอน

การทดสอบความเที่ยงตรงผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบความตรงเชิงวัตถุประสงค์โดยขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้และคุณสมบัติสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดวิจัยเพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามรูปแบบของแบบสอบถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.8-1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ได้ดัชนีมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.945 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยจริงได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 2) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ; กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ; กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี กับข้อมูลทั่วไปด้านเพศใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านสถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research Conclusions and Discussion)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น (n=400)

ตัวแปร (Variable)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับปฏิบัติ (Practice Degree)
1) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	3.58	.68	มาก
2) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	3.64	.63	มาก
3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.64	.66	มาก
4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	3.71	.76	มาก
คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ; กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล	3.64	.51	มาก

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 400 คน สรุปผลดังนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ (57.0 %) มีสถานภาพสมรสร้อยละ (41.5 %) มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าร้อยละ (37.3 %) มีอายุระหว่าง 25-40 ปี ร้อยละ (41.5 %) มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ (42.3 %) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ทางด้านองค์ประกอบที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือองค์ประกอบด้านคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.71 (SD. 0.76) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยภาพรวมคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนมีความพอใจกับการทำงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนอาศัยอยู่ในชุมชน ท้องถิ่นนั้นมีมลพิษต่างๆ ที่ดี ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ เช่น ทางน้ำ ทางอากาศ และดิน เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมนั้นมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มากมายและเกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมีการคมนาคมในชุมชนท้องถิ่นที่มีความสะดวกสบาย สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงก็เปลี่ยนแปลงไม่มาก ซึ่งก็ยังก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นท้องถิ่นนั้น และมีผลดีต่อสุขภาพสุขภาพทางกายทางจิตใจอยู่บ้าง และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ต่อสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่น ทางด้านการคมนาคมในการสัญจรไปมาในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นที่มีความสะดวกมากขึ้น เมื่อประชาชนเจ็บป่วยก็สามารถเดินทางไปใช้บริการทางด้านสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสุขภาพจิตกับประชาชนในท้องถิ่น เป็นการสร้างสุขภาพทางจิตให้ดีขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของประชาชนให้เข้มแข็ง และเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความมั่นคงทางอารมณ์ ให้เป็นคนที่มีภาคภูมิใจในตนเองถึงการรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเองการรับรู้ถึงความคิดของตนเอง ไม่เหน็ดเหนื่อยหรือท้อแท้ง่ายกับชีวิตที่เป็นอยู่ รวบรวมทั้งมีความอารมณ์ที่แจ่มใสและมีความกระตือรือร้นในชีวิตเพื่อที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้นมีการรับรู้ความรู้สึกในทางบวกที่ติดกับบุคคลรอบข้าง

2) ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการดูแลสุขภาพทางจิตโดยรวมทั้งสุขภาพทางกายทางด้านโภชนาการทางด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลสังคม เพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทางกายทางใจที่จะได้ก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีขึ้นและเมื่อบุคคลนั้นมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ดีจนเป็นแบบแผนในการดำรงชีวิตก็จะให้บุคคลนั้นมีสุขภาพทางด้านร่างกายที่แข็งแรงตลอดไป ซึ่งการที่มีสุขภาพกายทางและกายทางจิตใจที่ดีก็จะทำให้บุคคลมีชีวิตที่มีคุณภาพที่ดีขึ้นมีผลผลิตในการทำงานมากขึ้น ก็จะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลทางด้านสุขภาพทั้งทางกายและสุขภาพทางใจได้

3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพสำหรับช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อเกิดเป็นกลุ่มอาชีพสำหรับการช่วยเหลือตนเอง เป็นการสร้างเครือข่ายกลุ่มการตลาดภายในชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เมื่อประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น ปัญหาด้านสุขภาพทางกายและปัญหาสุขภาพทางใจก็จะลดลง เพราะประชาชนในท้องถิ่นก็จะลดความวิตกกังวล เรื่องค่าครองชีพ เรื่องปากท้องและเรื่องกังวลต่างๆ ลงได้ รวมทั้งจะได้มีสมาธิในการทำงานมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). เรื่อง การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิ่นพงษ์ วงศ์ณาศรี. (2557). เรื่อง ความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้ง : บริบท ในสังคมไทย. รายงานการวิจัย. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช.
- ภัทราภา สุขสง่า และ พรหมทิพา ศักดิ์ทอง. (2557). เรื่อง การทดสอบเบื้องต้นแบบประเมินผลลัพธ์ด้านการใช้จ่ายที่ได้จากการรายงานของผู้ป่วยสำหรับคุณภาพชีวิตด้านยาโดยใช้วิธีเชิงผสมผสาน. วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ, 203-212.
- พัชรี หล้าแหล่ง. (2556). เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดชุมพร.
- วรณิษฐ์ ลำไย. (2557). เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต เฉลิมพล แจ่มจันทร์ กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และ จรัมพร ไหล่ยอง. (2556). เรื่อง คุณภาพชีวิต การทำงานและความสุข. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). เรื่อง เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา. (2563). เรื่อง การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนาประจำปี พ.ศ.2563. สุพรรณบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา (2563).

Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *Summary the Twelfth National Economic and Social Development Plan*. Retrieved January 5 , 2019 from https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6421&filename=index.

Phrae Province Office. (2018). *Phrae Provincial Development Plan 2018 - 2021*. Phrae: Strategy and Information for Provincial Development.

WHO QOL user manual [Internet]. (2012). *World Health Organization. Division of mental health and prevention of substance abuse. Program on mental health: WHO QOL user manual* [Internet]. 2012 [cited 2022 Feb 12]. Available from: [https:// www.who.int/tools/whoqol](https://www.who.int/tools/whoqol).

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition, New York: Harper and. Row Publication.

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ISSN: 2673-0618

ที่อยู่:

749/1 ถนนชยางกูร ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000